

Piirkonna konkurentsivõime tugevdamise tegevuskava

Lääne-Viru MAAKONNA TEGEVUSKAVA

TEGEVUSTE¹ PRIORITEETSUS TULENEVALT MAAKONNA ARENGUKAVAST

**(põhjendada, miks on
maakonna jaoks üks tegevus
prioriteetsem kui teine)**

Tegevuskavasse on lülitatud 21 arendatavat objekti/tegevuste kompleksi (edaspidi *projektid*), millest 7 on 2016 piirkondade konkurentsivõime tugevdamise programmi poolt rahastatud. Projektide tegevuskavva lülitamisel on lähtutud kooskõla vajadusest maakonna arengustrateegiaga (**Lääne-Viru maakonna arengustrateegia 2030** (kinnitatud Lääne-Viru maavanema 09.02.2015 korraldusega nr 1-1/15-153)) ning maakondliku toetuse määra kahekordse mahu põhimõttest.

21 projekti maakondliku toetuse maht on **21 251 692,09 €**, sealhulgas juba eraldatud toetus **5 668 309,09 €** ja eeldatav toetuse vajadus **15 583 383 €**.

Eraldatud toetuse järgi on tegevuste vaheline proportsioon järgmine:

- 1) terviklike turismitoodete ja atraktsioonide arendamine (2 projekti) - 12,1%
- 2) linnakeskuse avaliku ruumi atraktiivseks muutmine (2 projekti) – 39,9%
- 3) keskuste ja tagamaa vaheliste ühenduste arendamine (3 projekti) – 48,0%

Orienteeruva toetuse vajaduse järgi on tegevuste vaheline proportsioon järgmine:

- 1) terviklike turismitoodete ja atraktsioonide arendamine (6 projekti) - 48,0%
- 2) ettevõtluse seisukohast olulise tugitaristu kaasajastamine (2 projekti) – 18,0%
- 3) linnakeskuse avaliku ruumi atraktiivseks muutmine (1 projekt) – 16,3%
- 4) keskuste ja tagamaa vaheliste ühenduste arendamine (5 projekti) – 17,7%

¹ Toetust taotletakse järgmistele tegevustele:

- 1) sihtkoha eripära rõhutavate terviklike turismitoodete ja -atraktsioonide arendamine ning sihtkoha kui võrgustiku arendamine;
- 2) ettevõtluse seisukohast olulise avaliku tugitaristu kaasajastamine ja selle loomine olemasolevate või uute tööstus- ja ettevõtlusalade juurde;
- 3) inkubatsiooni- ja tootearendusvõimaluste väljaarendamine;
- 4) linnakeskuse avaliku ruumi, sealhulgas linnasüdamed ja väljakud, kaasajastamine ettevõtlusele atraktiivsemaks muutmiseks;
- 5) keskuste ja tagamaa vaheliste ühenduste, sealhulgas ühistransport ning jalg- ja jalgrattatee, arendamine.

Lääne-Viru maakonna arengustrateegia 2030 sätestab maakonna strateegiliste eesmärkidena

- säilitatud loodus-ja elukeskkond tasakaalustatud maakasutuse kaudu
- suurem majanduslik-ja logistiline integreeritus Põhja-Eesti regioonis
- rahvusvaheliste arengukoridoride sõlmpunktid maakonnas
- sotsiaalsete teenuste kõrge kvaliteet ja kättesaadavus
- suurenenud ettevõtluse konkurentsivõime maakonna kompetentsist lähtuvalt
- elukestva õppe võimaluste tagatus läbi kõrg-, kutse-ja huvihariduse maakonnas
- maakonnas rahvusvahelist koostöövõrgustikku omav teadus- ja arenduskeskus, mis pakub teadus- ja arendustöö teenuseid regionile omases kompetentsivaldkonnas

Maakonna strateegilisi eesmärke soovitakse saavutada läbi nelja arenguvaldkonna: looduskeskkond, ühendused, ettevõtlus ja sotsiaalne keskkond -, konkurentsivõime tugevdamise. Omavaheliselt nimetatud arenguvaldkonnad ei ole prioritseeritud.

Lääne-Viru maakonnaplaneeringus 2030+ eelnõus (*seisuga 01.03.2017 rahandusministeeriumis järelevalve menetluses*) on sätestatud maakonna ruumilise arengu eesmärgid:

- **Harju-Viru [Põhja-Eesti] regionaalse toimepiirkonna parem integreeritus**
- **Maakasutuse tasakaalustatus ja loodusressursside kestlik kasutamine**
- **Parem ruumiline integreeritus Soome lahe piirkonnaga**
- **Toimiv maakondlik teenuskeskuste võrgustik**

mille saavutamiseks piirkondliku konkurentsivõime tugevdamise (edaspidi PKT) meetme tegevuskava projektid peaksid omapoolse panuse andma.

Kommenteerides tegevuskavas nimetatud projektide proportsionaalsust soovime mainida, et tegevuskavas on projektid, millel on olemas projekte elluviiv osapool koos haldusliku ja finantsilise võimekusega. Tegevuskavas ei saa olla projektid, millel ei ole elluviivat osapoolt, seetõttu tegevuskava projektide proportsioon sõltub ka projekte elluviivate osapoolte vajadustest ja prioriteetidest.

Igal projektil on oma tegevus- ja rahaline maht, mille suurus võrreldes teiste tegevuskava projektidega ei tähenda antud projekti suuremat või väiksemat prioriteetsust.

Eelnevate toetusperioodide prioriteetidid ja toetusvahendite kasutamine on samuti mõjutamas kavandatava toetusmeetme

konkreetsid investeeringutaotlusi, mis ei tähenda nende valdkondade vähetähtsustamist, kuhu hetkel varasemate perioodide tasemel investeeringuid ei vajata.

Lääne-Virumaa üks strateegilistest eesmärkidest on **suurenenud ettevõtluse konkurentsivõime maakonna kompetentsist lähtuvalt**. Ettevõtlusvaldkonna üks väljakutsetest on **maakonna kompetentsidest lähtuva mitmekesise ja konkurentsivõimelise ettevõtluse toimimine** ning eesmärkidest tuleb mainida **mitmekesisem külastuskeskkond** ja ka **tunnustatud turismimarsruudid**.

Tegevuses *terviklike turismitoodete ja atraktsioonide arendamine* on tegevuskavas eelkõige projektid, mis peavad olemasolevat ja igati toimivat külastuskeskkonda mitmekesistama ja sellega kaasa aitama maakonna korduskülastuste arvu kasvule ja maakonna külastusaja pikenemisele.

Maakonna külastuskeskkonna ühtedeks lipulaevadeks on Lahemaa mõisakompleksid. Samas tuleb rõhutada, et nende kolme mõisakompleksi tugevuseks on nende igaühe enda omapära ning omavaheline hea koostöö, mis just Lahemaad külastavale turistile mitmekesist turismitoodet pakub ja mis on kindlasti piirkonda korduvkülastuse põhjuseks.

Maakonna olemasolevale mõisaturismitootele annavad olulist täiendust nii Arkna kui Neeruti mõisatega seotud arendused. Arkna Tervise Teemapark hakkab pakkuma terviklikku külastuskeskkonda valdkonnas, mis inimestele üha rohkem huvi pakub: tervis, loodusravi jne ja seda ühe mõisa kui toimiva majandusüksuse teenusena. Arkna mõisa asukoht Rakvere linna vahetus läheduses võimaldab potentsiaalselt arvestada oma külastajate hulka ka iga Rakvere linna külastajat, olles ise Rakvere olemasoleva turismikeskkonna objektiks.

Neeruti kultuurimõisa arendus tugineb taastatava mõisakompleksi (peahoone ja park) ainulaadsusele (juugendstiil) , samamoodi kohaliku piirkonna (Neeruti , Kadrina) loodusväärtustele ning kultuuripärandile, samuti asukohale Lääne-Viru ühe peamise külastussihtkoha Rakvere ning peamise külastajate asukoha, Tallinna läheduses. Maakonnale iseloomulikult (piirkonnaspetsiifiliselt) on välja kujunenud mitmekesine mõisaturismi teenus Lahemaa ja ka Jäneda mõisakompleksi näol, mis pigem annab hea eelduse ka teiste mõisakompleksitel põhinevate, aga oma eripäraga külastuskeskuste arendamiseks nagu Moe, Arkna, Neeruti ning seeläbi tugevdab piirkonna külastuskeskkonda.

Statistikaameti järgi on Lääne-Virumaa jätkuvalt üks suurima muuseumikülastajate arvuga 1000 elaniku kohta maakondi Eestis. Kindlasti võime me väita , et see on paljuski tänu SA Virumaa Muuseumid aktiivsele tegevusele, kes on suutnud oma erinevates tegevuskohtades (Rakvere linnus, Palmse mõis, politseimuuseum, jne) külastajatele meelepärast atraktsiooni pakkuda. Politseimuuseum oma sisu poolest on ainulaadne kogu Eestis , mille ekspositsiooniga pole võimalik mujal tutvuda ja mis ajendab vähemalt ühekordsele külastusele. Samas politseimuuseumi kavandatavad arendused peaksid aitama kaasa korduvkülastuste kasvule, kuna arendatakse atraktsioone, mis käsitlevad politseitööd, mis reeglina ei ole näha avalikkusele.

Politseimuuseumi arendamine panustab ka Rakvere linna külastuskeskkonna (Pikk tänava arendus, linnus, Vallimäe kompleks) tugevdamisse.

Maakonnal on pikaajalised tsemendi-ja alkoholitootmise traditsioonid. Tööstuspärandi tutvustamisele suunatud külastuskeskused Kunda tsemendi- ja Moe piiritusetööstuse teemaparkide näol on tegemist ainulaadsete turismiattraksioonidega, mille sarnased Eestis praktiliselt puuduvad (va Kohtla Kaevanduspark). Oluline on märkida, et mõlema teemapargi arendamisel on osalemas või on võimalus kaasata toimivad valdkonna ettevõtted, mis nende külastuskeskuste jätkusuutlikkusele annavad lisatuge. Kunda teemapargile annab lisaväärtuse ka plaan ümbritseva looduskeskkonna eksponeerimine teemapargi osana.

Rakvere linn on mitmete oluliste, sh rahvusvaheliste suviste suurürituste nagu Punklaulupidu, teatrifestival Baltoscandal, Ööjooks, meeste tantsupidu, Rakvere teatri suveetenduste toimumispaigaks. Neist osa on toimunud ka Vallimäe kompleksis, kuid selle kompleksi tänane olukord ning vastavus kaasajanõuetele on tugevalt piiramas tema kasutust suurürituste läbiviimisel. Vallimäe kompleks asub maakonna ühe külastatuma objekti, Rakvere linnuse vahetus läheduses, kus aga tänane Vallimäe kompleksi olukord ei ava võimalusi suure osalejate arvuga ühisürituste korraldamiseks. Vallimäe laululava kompleks, Rakvere linnus koos Pika tänava hea avaliku ruumiga, kuhu sisse võib arvata ka politseimuseumi ning Aqva Spaa kompleksi, peavad moodustama tervikliku ja mitmekesise külastustelje Rakvere linnas.

Maakonna külastamiskeskonna rikastamiseks on vajalikud **arendatud ranna-ja looduspuhkusealad**, mis on ühtlasi üheks maakonna arengustrateegias ettevõtlusvaldkonna eesmärgiks. PKT meetme raames prioriteetsetena käsitletakse kahte ala: Võsu randa ja Emumäe .

Võsu rand on põhjaranniku üks tuntumaid ja kasutatavamaid avalikke randu. Võsu rand on orgaaniliselt seotud Võsu alevikuga , kus rannakülastajad tuginevad aleviku taristule ja aleviku puhke-ja teenindusettevõtlus tugineb ranna külastajatele. 2015 aastal loeti tippajal rannas puhkajate arvuks ca 10 000, neljasaja elanikuga Võsu alevikku külastab aastakeskmiselt ca 250 000 külastajat (rand, üritused). Võsu ranna-ala on intensiivses puhkemajanduslikus kasutuses Lahemaa rahvuspargis ning ranna-ala taristu peab vastama kasvavale külastajate arvule, sest muidu tekivad probleemid taristu kasutamisel Võsu alevikus ning tõuseb surve teiste ranna-alade kasutamiseks Lahemaal, mis külastajate vastuvõtuks on palju vähem valmis. Võsu ranna-ala taristu arendamine peab teenima ka eesmärki, et külastajat pikemaajaliselt piirkonnas hoida ja samuti pakkuda tegevusi puhkuseks/lõõgastumiseks ka ajal kui merevee temperatuur ei ole sobiv tavapärasele suplejale.

Emumägi on Põhja-Eesti kõrgeim tipp. Emumägi sellise loodusobjektina on loomulik külastuspaik. Ka tänapäeval külastatakse Emumäge nii sise- kui ka välituristide poolt. Projekti *Maastikupark maagiline Emumägi* ideeks ongi arendada kohapealseid atraksioone, mis rohkem külastajaid Pandivere piirkonda meelitaks ja nende külastusaega siin pikendaks.

Kui Pandivere külastuspiirkonnas kultuuri-ja ajaloopärandil põhineva turismitoote arendamisel on tähelepanu pööratud UNESCO maailmapärandi nimistusse kuuluva *Struve geodeetilise kaarega* seotud võimalustele , siis loodusobjektina oleks piirkonna keskseks külastusatraksiooniks kindlasti Emumägi.

Lääne-Virumaa strateegiliseks eesmärgiks on ka **suurem majanduslik-ja logistiline integreeritus Põhja-Eesti regioonis**. Ettevõtlusvaldkonna üks väljakutsetest on **maakonna kompetentsidest lähtuva mitmekesise ja konkurentsivõimelise ettevõtluse toimimine ning ettevõtlusalade arendussüsteemi toimimine**, eesmärgina on sätestatud **toimivad ettevõtlusalad**. Statistikaameti andmetel Lääne-Virumaa SKP elaniku kohta (2015) on neljas maakondade võrdluses, tööstustoodangu müügilt mitteresidentidele (2014) teisel kohal ning ekspordi suhtes importi (2015) esimesel kohal maakondade võrdluses. Nendele andmetele tuginedes võib öelda, et Lääne-Virumaal on mitmekesine, tugeva ekspordipotentsiaaliga ettevõtlus, mis omakorda saab tugineda sisuliselt läheduses asuvale eesti suurimale tööstusregioonile ning müügiturule ja peamistele transpordivärvadele.

Lääne-Virumaal on väga oluline säilitada oma hea positsioon ettevõtlusvaldkonnas, samas luua üha paremaid võimalusi uute ettevõtete tekkeks või olemasolevate ettevõtete laienemiseks, samuti tööjõu juurdepääsuks maakonna töökohtadele.

Lääne-Viru maavalitsus on oma arengudokumentides (arengustrateegia, maakonnaplaneering (eelnõu)) rõhutanud vajadust riikliku transpordipoliitika järele, mis võimaldaks mõlema suunalist liiklust regionaalse toimepiirkonna (Põhja-Eesti) keskuste vahel ja seega võimaldaks ka kasutada laiemalt regioonis olevat tööjõuresurssi.

Maakonna arengustrateegia ettevõtlusvaldkonna tegevuskavas märgitakse 8 erineva ettevõtlusala arendamise vajadust. PKT meetme raames prioriteetsetena käsitletakse kahte.

Maakonnaplaneeringu eelnõu kohaselt on Kunda linn maakonna tugitoimepiirkonna keskuseks. (*Tugitoimepiirkond on maakonnatasandist väiksem funktsionaalne piirkond. Nende toimepiirkondade keskuste roll on toetada maakonnakeskusi. tugi-toimepiirkonnad on olulised töökohtade, hariduse ning muude põhiteenuste pakkumise efektiivsemal ja kvaliteetsemal tagamisel.*). Kunda linn on pikaajalise, monofunktsionaalse tööstuslinna traditsiooniga. Täna on Kunda linna ettevõtluskeskkond küll mitmekesistunud, kuid piirkonna jõulisemaks arenguks on jätkuvalt vaja uusi ettevõtteid ning töökohti. Hea arengupotentsiaali annab selleks regionaalse kaubasadama olemasolu Kundas, mille vahetus läheduses arendatav ettevõtlusala asub ning mis peaks olema atraktiivne just ettevõtlusele, kelle tegevus on seotud meretranspordiga või kaubaga, mida meritsi transporditakse.

Samas peame ülioluliseks püüdu Kunda-Kotka vahelisi regulaarse laevaliikluse sisse seadmiseks, mis hõlmab nii kauba – ja reisijателиiklust ning kindlasti annab positiivse regionaalse mõju kõrval omakorda ka sadama ettevõtlusalale lisapotentsiaali.

Teiseks maakonna tugitoimepiirkonna keskuseks on Tapa linn. Tapa linn on üks olulisemaid raudteesõlmi Eestis, üha tihedamalt seotud oma asukoha ning vahemaa tõttu Tallinna kui eesti mõjukaima majanduskeskuse toimepiirkonnaga. Tapa linnas on oluline olnud traditsiooniliselt raudtee ja sellega seotud ettevõtlus, samas on raudteesektoriga seotud töökohad hetkel pigem löögi all, mis tingib vajaduse Tapale teiste valdkondade ettevõtteid meelitada. Tapa tööstuspargi puhul on tegemist olemasoleva ettevõtlusalaga, kus projekti tulemusena lahendatakse olemasolev probleem ettevõtlusala kasutamisel, mis samas annab loomulikult võimaluse uute arenduste paremaks realiseerimiseks.

Ettevõtlusalade arendamise juures tahame mainida, et tihtipeale olemasolevad tootmispinnad linnaruumis ei ole kas kättesaadavad, ei vasta kaasaja toomise nõuetele ning nende kohandamine selleks on ebaproportsionaalselt kulukas, samuti puuduvad võimalused laienemiseks. Vajaliku taristuga varustatud ettevõtlusalal on toomiseks vajalike hoonete rajamine ning vajadusel ümberkorralduste tegemine nii ajaliselt kui finantsiliselt ettevõtjatele reeglina kasulikum.

Lääne-Virumaa maakonnaplaneeringu eskiisi kohaselt üheks ruumilise arengu eesmärgiks *toimiv maakondlik teenuskeskuste võrgustik*. Keskuste toimimiseks keskusena ning ka võrgustikus on väga oluline, et keskuste avalik ruum oleks kaasajastatud. Maakonna arengustrateegia Sotsiaalse keskkonna eesmärgina on sätestatud *tunnustatud elamiskeskond*.

Rakvere linna kui maakondliku toimepiirkonna tõmbekeskuse puhul on PKT meetme raames prioriteetsena tegevuskavva lülitatud Pika tänava arendamise projekt.

Pika tänava avaliku ruumi arendamise puhul on tegemist linna ajaloolise peatänava elavdamise sooviga, kusjuures koos Vallimäe (linnus, laululava kompleks) ning Pika tänava enda lähiümbrusega (sh politseimuuseum, Aqva Spaa) peab tänavast kujunema Rakvere külastustelje peamine ühendav liiklemiskoridor.

Tapa linna puhul on tegemist kavandatava maakonna tugitoimepiirkonna keskusega, mille atraktiivsuse tõstmiseks elu-ja ettevõtluskohana on vajalik linna keskus terviklahendusena välja arendada.

Väike-Maarja ning Tamsalu on koos Pandivere piirkondlikuks keskuseks. Kuigi Pandivere piirkond on funktsionaalselt tihedalt seotud ka Rakvere linnaga, siis maakondliku teeninduskeskuse võrgustiku toimimiseks, piirkonna ettevõtlus-ja teenuskeskkonna arendamiseks on vajalik Väike-Maarja kui keskuse avaliku ruumi arendamine.

Lääne-Virumaa maakonnaplaneeringu eelnõu kohaselt on üheks ruumilise arengu eesmärgiks *toimiv maakondlik teenuskeskuste võrgustik*. Oluline on, et keskuste tagamaa oleks võimalikult hästi keskustega ühendatud. Maakonna arengustrateegia Ühenduse valdkonna ühe väljakutsena on esile toodud *üle-maakonnalise kergliiklusvahendite rendi-ja teenindustaristu toimimine* ning ühe eesmärgina sätestatud *rajatud prioriteetsed jalg-ja jalgrattateed*.

Lääne-Viru Omavalitsuste Liidu algatusel on koostatud maakonna jalg-ja jalgrattateede teemaplaneering, kus on määratletud perspektiivsed jalg-ja jalgrattateed ning –marsruudid, samuti määratletud nende omavaheline prioriteetsus. PKT meetme raames prioriteetsena käsitletakse sealt 7 jalg-ja jalgrattateelõiku.

Sõmeru alevik on Rakvere linna lähivööndis asuv kohalik (omavalitsus-) keskus, kuhu koondunud peamised Sõmeru valla elanike teenindamiseks vajalikud avalikud ning ka äriteenused, samuti oluline osa valla ettevõtlusest. Sõmeru aleviku vahetus läheduses (tagamaal) asuvas Näpi alevikus toimib sisuliselt maakonna suurim ettevõtlusalala, lisaks on alevik ka elupaigaks rohkem kui 300⁷le valla elanikule, kelle jaoks omakorda teenuskeskuseks ja ka osaliselt töökohtade asupaigaks on Sõmeru alevik. Sõmeru-Näpi kergliiklustee ühendab kogu piirkonna ning oluliselt parandab inimeste mõlemapoolset liikumist avalike ja äriteenuste järele või töökohtadele. Sõmeru-Näpi kergliiklustee ühendab muuhulgas Sõmeru aleviku keskuse juba olemasoleva Rakvere linna suunduva kergliiklustee lõiguga, mis omakorda parendab siinsete inimestele Rakvere linnas asuvate teenuste ja töökohtade kättesaadavust.

Võsu-Käsmu kergliiklustee puhul on tegemist Võsu kui kohaliku keskuse ühendamise oma vahetult tagamaal asuva Käsmu külaga, kuid samas on sellel oluline osa ka sealse külastuskeskkonna transpordiolukorra parendamisel. Võsu ja Käsmu on Lahemaa piirkonna suuremad puhkeasulad, mistõttu eriti turismihooajal liiklus asulate vahel on intensiivne. Rajatav kergliiklustee peab andma alternatiivse ja ohutuma viisi liiklemiseks Käsmu ja Võsu vahel olme-ja puhketeenuste järele.

Vinni, Tamsalu, Rägavere, Viru-Nigula, Väike-Maarja kergliiklusteede projektide puhul on tegemist kohalike keskuste ühendamise oma vahetu tagamaaga eelkõige juurdepääsu parendamiseks töökohtade ja teenusteni.

Viru-Nigula puhul väärub mainimist, et nimetatud kergliiklustee projektiga parendatakse ohutuma ühenduse võimalust Viru-Nigula aleviku ja Tallinn-Narva mnt asuva Pada bussipeatuse vahel, kus peatuvad mitmed suuremate keskuste vahelised kaugbussiliinid, suurendades seeläbi taas inimeste liikumisvõimalusi.

Inimeste liikumisvõimaluste suurendamine on ka eesmärgiks Ulvi - Kabala ühendamisel kergliiklustee abil, mis võimaldaks kergliiklemissvahendeid kasutades jõuda rongitranspordini. Ulvi-Kabala kergliiklustee on oluline ka piirkonna külastuskeskkonna (sh Mõedaku) jaoks , mis aitaks üha rohkem jalgratturiste piirkonda jõuda tänu reisiringi võimalustele. Ulvi on ühtlasi Kabala kandi jaoks ka avalike teenuste lähikeskus.

Tõrremäe –Veltsi kergliiklustee puhul oli tegemist Rakvere linna ja tema vahetult tagamaal asuva väikekeskuse (Veltsi) ühendamise. PKT Lääne-Viru maakondliku tegevuskava esimeses eelnõus oli Haljala vallavalitsuse poolt esitatud projekt Haljala-Pahnimäe kergliiklustee teostamiseks, mis ühtlasi oleks olnud ka üheks etapiks Haljala ja Rakvere ühendamisel kergliiklusteedega.

Rakvere ja Haljala vallavalitsuste koostöös, arvestades Rakvere valla otsust välja ehitada kergliiklustee kuni Veltsi küla keskuseni, samuti alanud arutelu omavalitsuste võimalikuks ühinemiseks haldusterritoriaalse reformi raames, Haljala vallavalitsus esitas PKT tegevuskavva Haljala-Pahnimäe projekti asemel Haljala-Lihulõpe- Veltsi* kergliiklustee projekti. Veltsi asula on seotud ka Haljala alevikuga, eelkõige just avalike teenuste (üldharidus) tarbimise kaudu. Neid kahte projekti tervikuna võttes realiseerub ka võimalus ühendada viimaks Rakvere linn Haljala alevikuga kergliiklustee kaudu.

* Haljala vallavalitsus on esitanud Lääne-Viru maavalitsusele taotluse oma kirjadega 02.10.2015 nr 7-1.2/1265 ning 26.10.2015 nr 7-1.2/1265 Lääne-Viru maakonnaplaneeringu 2030 koostamise raames muuta kehtivat jalg-ja jalgrattatee

planeeringulahendust Haljala valla osas muutes Haljala-Vanamõisa kergliiklustee prioriteeti ning lisades I prioriteedina uus Haljala-Lihulõpe - Veltsi kergliiklusteelõik varasema Haljala-Kisuvere-Pahnimäe suuna asemel; Lääne-Viru maavanem on arvestanud Haljala vallavalitsuse muutmisettepanekutega, maakonnaplaneeringu eelnõu on läbinud kooskõlastusringi, võetud vastu maavanema poolt, olnud avalikul väljapanekul ja esitatud heaks kiitmiseks rahandusministeeriumile.

PKT meetme Lääne-Viru maakonna tegevuskavva lülitatud projektid on prioritseeritud(vastavalt tegevuskava eelnõus esitatud järjekorrale). 2016 aastal toimunud rahastamisvoorust toetatud projektid on asetatud tegevuskava lõppu eelisjärjestamata)

2015 aastal esitatud objektid/tegevuste komplekside hindamiseks ja prioritseerimiseks moodustas Lääne-Viru maavanem 11-liikmelise komisjoni, kuhu kuulusid maakonna ettevõtete, arendusorganisatsioonide ning riigiasutuste esindajad. Ühtegi esitatud projektidega seotud isikut komisjonis ei olnud.

Komisjoni liikmed arvestasid hindamisel iga projekti mõju maakonna, sh ettevõtluskeskkonna arengule, töökohtade loomisele või maakonnasiste ühenduste kitsaskohtade lahendamisele, samuti projektide teostamise realistlikkust. Hindamisel lähtuti ka maakonnaülesest mõjust.

PKT meetme Lääne-Viru maakonna tegevuskava koostamise protsessi alguses pakuti välja ligikaudu 80 projektiideed. Lääne-Viru Omavalitsuste Liit tegi ettepaneku neist 31 projekti lülitamiseks maakondlikku tegevuskavva.

Lääne-Viru maavanem esitas 4.märtsil 2015 PKT meetme Lääne-Viru maakonna tegevuskava esimese eelnõu siseministeeriumile, mis sisaldas 33 projekti eeldatavas toetuse mahus 24,8 miljoni eurot.

Siseministeerium esitas oma tagasiside PKT meetme Lääne-Viru maakonna tegevuskava esimese eelnõu kohta 4.juunil 2015, mille põhjal tehti tegevuskava projektides täiendusi tähtajaks 7. september 2015. Oktoobris ning novembris 2015 on esitatud maakonna tegevuskava eelnõud rahandusministeeriumile arvamuse saamiseks, mille järel ka ministeeriumilt saadud märkuste ja ettepanekute alusel on tegevuskava projektides taas täiendusi tehtud.

27.jaanuaril 2016 PKT meetme Lääne-Viru maakonna tegevuskava, mis sisaldas 26 projekti eeldatava toetuse mahuga ca 22 600 000 €, kinnitati riigihalduse ministri käskkirjaga. I taotluse vooru tähtajaga 29.aprill 2016 esitati 14 projektiideed toetuse mahuga 15 600 000 €, neist rahastati 7 toetuse mahuga ca 5 700 000 €.

29.novembril 2016 saatis Lääne-Viru maavanem saatis riigihalduse ministrile ettepaneku PKT Lääne-Viru tegevuskava muutmiseks põhjendusega . PKT Lääne-Viru tegevuskava koostamist alustati 2014 aasta lõpus, mil esitati maakonna asjaosaliste poolt projektid maakonna tegevuskavva lülitamiseks. Käesolevaks hetkeks on maakonnas edasi arendatud projekte, mis on nüüd valmis lülitamiseks maakonna PKT tegevuskavva, aga ei olnud seda 2014 aasta lõpus. PKT Lääne-Viru tegevuskavas maakondliku hindamiskomisjoni poolt kõige prioriteetsemaks hinnatud projekt „Sõmeru tööstusala juurdepääs“ elluviimine ei ole maanteeameti seatud tingimustel võimalik. Ühtlasi peale PKT programmi I rahastamisvooru on osa maakondliku tegevuskava asjaosalisi kriitiliselt hinnanud omi tegevuskavasse lülitatud projekte, soovides neid tagasi võtta või välja vahetada.

Muudetavas tegevuskavas 7 projekti võeti tagasi ja esitati 4 uut projekti. Muudetavas tegevus lülitatavate 14 projektide hindamiseks ja prioritseerimiseks moodustas Lääne-Viru maavanem 12-liikmelise komisjoni, kuhu kuulusid maakonna ettevõtete, arendusorganisatsioonide, riigiasutuste esindajad ning maakondliku omavalitsusliidu esindaja.

19.jaanuari 2017 koosolekul komisjoni liikmed arvestasid hindamisel iga projekti mõju maakonna, sh ettevõtluskeskkonna arengule, töökohtade loomisele või maakonnasiste ühenduste kitsaskohtade lahendamisele, samuti projektide teostamise realistlikkust. Hindamisel lähtuti ka maakonnaülesest mõjust.

Komisjon tegi ettepaneku Lääne-Viru maavanemale PKT Lääne-Viru tegevuskavva lülitada kõik hindamis olnud 14 projekti vastavas eelisjärjestuses.

Nr pingereas	ARENDAV OBJEKT / TEGEVUSE KOMPLEKS (edaspidi arendatav objekt)	TOETATAVAD TEGEVUSED (tabelisse märkida ainult number: 1 – turism, 2 – tööstusalad, 3 – inkubaatorid ja tootearendused; 4 – linnakeskuse avalik ruum; 5 – ühendused)	ORIENTEERUV MAKSUMUS (kogumaksumus ning toetuse vajaduse maht)	TEGEVUSTE VÄLJUNDINDIKAATORID		
				Turismi, ettevõtluskeskkonna (tööstusalad, inkubaatorid ja tootearendused) ja linnaruumi projektide puhul		Ühendusvõimaluste arenduste puhul
				Arenduse tulemusel loodud töökohtade arv (sh lisandväärtusega töökohtade arv)	Mitterahalist abi saavate ettevõtete arv ²	Lahendatud toimepiirkondade ühendusvõimaluste kitsaskohtade arv
1	Kunda sadama ettevõtlusala arendamine	2	3 500 000 € 2 500 000 €	50 (15)	7-10	
2	Rakvere Vallimäele kavandatud Laululava kompleksi välja ehitamine	1	3 000 000 € 2 550 000 €	8 (2)	53	

² Mitterahalist abi (otsetõlge inglise keelest: *non-financial aid*) saavate ettevõtete all on mõeldud toetusest nii otseseid kui ka kaudseid kasusaajaid. Tegemist on indikaatoriga, mille väärtus esitatakse Euroopa Komisjonile rakenduskaava mitme meetme pealt ühiselt ja seetõttu on oluline ühine Euroopa Komisjoni poolt aktsepteeritud nimetus.

Indikaatori „mitterahalist abi saavad ettevõtted“ andmeid kogutakse kahesuguste ettevõtete kohta:

1) mitterahalist abi saavateks ettevõteteks loetakse need ettevõtted, kes juba tegutsevad ettevõtlus- ja tööstusalal, turismipiirkonnas või linnakeskuse avalikus ruumis ning saavad kasu toetusega paranenud tingimustest (kasu saavad ettevõtted);

2) mitterahalist abi saavateks ettevõteteks loetakse ka need ettevõtted, kel on potentsiaalne huvi pärast toetuse abil tingimuste paranemist asuda ettevõtlus- ja tööstusalale, turismipiirkonda või linnakeskuse avalikku ruumi (potentsiaalselt kasu saavad ettevõtted).

3	Arkna Tervise- ja Agroturismi Teemapargi rajamine	1	1 930 000 € 1 640 500 €	47	3	
4	Sõmeru-Näpi kergliiklustee rajamine	5	460 692 € 391 588 €			2
5	Võsu ranna puhkeala tugitaristu rajamine	1	650 328 € 552 779 €	22	50	
6	„Eesti Vabariik 100“ arhitektuuriprogrammi „Hea avalik ruum“ raames Rakveres Pika tänava muinsuskaitsealuse avaliku ruumi (Pikk tänav koos sellega piirnevad maa-alad) planeerimine, projekteerimine ja välja ehitamine.	4	3 000 000 € 2 550 000 €	25	55	
7	Neeruti kultuurimõisa külastuskeskkonna	1	2 300 000 €	30 (15)	350	

	väljaarendamine		1 500 000 €			
8	Kunda tsemenditööstuse teemapark	1	1 085 000 € 915 000 €	10- 20	5	
9	Maastikupark maagiline Emumägi	1	376 372 € 319 916 €	6-10	4	
10	Tapa Tööstuspargi juurdepääsuteede rajamine ja rekonstrueerimine	2	350 000 € 297 500 €	50	8	
11	Tamsalu linna ühendusteel	5	1 518 824 € 1 290 000 €			3
12	Väike-Maarja-Triigi toimepiirkonna ühendusvõimaluse suurendamiseks kergliiklustee rajamine	5	570 000 € 484 500 €			2
13	Padaorg - Viru-Nigula - Vasta kergliiklustee väljaehitamine	5	436 000 € 370 600 €			5

14	Ulvi-Kabala kergliiklustee	5	260 000 € 221 000 €			10
<i>Toetatud projekt</i>	<i>Võsu-Käsmu kergliiklustee</i>	5	<i>683 387,70 €</i> <i>toetussumma</i> <i>565 935,19 €</i>			2
<i>Toetatud projekt</i>	<i>Tapa raudteejaama, bussijaama, kesklinna haljastuse ja inimeste igapäevaste liikumisvõimaluste väljaarendamine</i>	4	<i>1 545 087, 48</i> <i>toetussumma</i> <i>1 325 564,35 €</i>	70	60	
<i>Toetatud projekt</i>	<i>Tõrremäe-Veltsi-Haljala kergliiklustee ehitamine</i>	5	<i>1 673 844, 00 €</i> <i>toetussumma</i> <i>1 422 767,40 €</i>			<i>2 (Tõrremäe-Veltsi)</i> <i>4 (Veltsi-Haljala)</i>
<i>Toetatud projekt</i>	<i>Eesti Alkoholi- ja Karastusjoogitööstuse Teemapargi muuseumi</i>	1	<i>580 000,00 €</i> <i>toetussumma</i>	3-55	3	

	<i>rajamine</i>		<i>493 000,00 €</i>			
<i>Toetatud projekt</i>	<i>Vinni prioriteetsed kergliiklusteed</i>	<i>5</i>	<i>1 060 560,00 €</i> <i>toetussumma</i> <i>730 286,00 €</i>			<i>4</i>
<i>Toetatud projekt</i>	<i>Väike-Maarja aleviku avaliku ruumi väljaarendamine</i>	<i>4</i>	<i>1 100 834,74 €</i> <i>toetussumma</i> <i>935 709,52 €</i>	<i>40-50</i>	<i>35</i>	
<i>Toetatud projekt</i>	<i>Eesti Politseimuseumi arendamise I etapp</i>	<i>1</i>	<i>229 466,64 €</i> <i>toetussumma</i> <i>195 046,63 €</i>	<i>4</i>	<i>4</i>	

ARENDAV OBJEKT	
1. Kunda sadama ettevõtlusala arendamine	
ARENDAVA OBJEKTI KIRJELDUS	
Arendatava objekti planeeritavad kulud	<ul style="list-style-type: none"> • Kunda sadama ettevõtlusala arendamine, kogumaksumusega 3 500 000 €: <ul style="list-style-type: none"> ○ põhiprojekti koostamine ○ maa-ala ettevalmistamine ○ juurdepääsuteede ja mahasõitude rajamine ○ elektritaristu (sh välisvalgustus) rajamine <p>Toetuse eeldatav vajaduse maht 2 500 000 €, omafinantseeringu maht 1 000 000 €.</p> <p>Paralleelselt käesoleva projektiga (sadama ettevõtlusala arendamine) on kavandamisel ka sadamas muud arendustööd nagu kai ehitamine sadamasse koos ro-ro ühenduse loomisega (maksumusega ca 8 000 0000 €), seda finantseeritakse ettevõtjate poolt. Lisaks ka sadama akvatooriumis teostatavad tööd (süvendamine jm.) maksumusega 4 000 0000 €, finantseeritakse ettevõtjate poolt. Kunda sadama ettevõtlusala ja tugitaristu väljaarendamise kogumaksumus on kokku ca 15 500 000 €, sellest PKT- st kavandatava toetuse suurus 2 500 000 €</p>
Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju	<p>Kunda sadama ettevõtlusala arendamise aluseks on kehtestatud Kunda sadama ettevõtlusala detailplaneering, mida on AS Kunda Nordic Tsement endale kuuluva maa osas juba välja ehitanud ja kasutama hakanud ettevõtlusalana. Detailplaneeringu elluviimise üheks oluliseks etapiks on ka mereala täitmine, mis on kaasatud käesoleva projekti koosseisus esitatud laienduse mahus. Samaaegselt projekti ellu viimisega toimub ettevõtlusalale jäävate kruntide ettevalmistamine, see on projekti terviklahendusest lähtuvalt väga oluline. Nimetatud tegevuse elluviimist finantseerivad ettevõtted, kellega sõlmitakse taotluse juurde hoonestusõiguse lepingud.</p> <p>Projekti mõju on regionaalne: Lääne-Virumaa, Ida-Virumaa, Kesk- ja Lõuna-Eesti. Kunda sadamaga otseselt seotud piirkondadeks on Lääne-Viru, Ida-Viru, Järva ning Jõgeva maakonnad, seetõttu käsitletakse mõju suuremale regioonile.</p> <p>Kavandatava investeeringu peamiseks eesmärgiks on uute töökohtade loomine ning ettevõtlusaktiivsuse kasv (7-10 uut ettevõtet) piirkonnas.</p>

	<p>Üldisemad analüüside tulemusel tehtud järeldused, mis toetavad sadama ettevõtlusala laiendamist:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eesti väliskaubandus on tõusutrendis. - Suurimateks eksportriikideks on Venemaa, Rootsi ja Soome ning importriikideks Soome, Saksamaa ja Leedu. - Lääne-Virumaal, Ida-Virumaal, Jõgevamaal ja Järvamaal on olemas piisav ekspordipotentsiaal. - Peamisteks kaubagruppideks on põllumajandussaadused ja toidukaubad, metall ja metalltooted, masinad ja seadmed, puit ja puidutooted ning sisustus ja mööbel. <p><u>Mõjude ulatuse kokkuvõte ja järeldused:</u></p> <p>Kunda sadama ettevõtlusala väljaarendamise mõju piirkonna arengule on alljärgnev:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ettevõtetel on huvi „kolida“ piirkonda, kus nähakse uusi suundi ja arengut. 2. Loob töökohti erinevates sektorites, eelkõige transpordi, logistika ja erinevate teenuste valdkondades. 3. Piirkonna ettevõtetel tekib võimalus eksportida Soome (näiteks Aeroc-il siiani prioriteet Rootsi). Kasvavad kohalike ettevõtete ekspordinumbrid. 4. Regioonis asuvate ettevõtete konkurentsivõime Soomes suureneb, luuakse täiendavaid töökohti. 5. Paraneb Kunda linna maine, inimesed jäävad linna, suurened võib ka linna elanike arv sisserände tulemusel, elavneb kinnisvara turg. 6. Tolliladude käibe kasv. 7. Logistikakeskuste arendamine piirkonnas. 8. Lääne-Virumaa ettevõtluskeskkonna turundusvõimaluste märkimisväärne suurenemine.
<p>Eeldatav tegevustes osalejate ring</p>	<p>Kunda Linnavalitsus – taotleja ja ettevõtlusala omanik Kunda Nordic Tsement - sadama omanik, ettevõtlusala kasutaja PK Terminal – ettevõtlusala kasutaja Kotka ja Loviisa sadamad - olulised partnerid Soome poolelt Lääne-Viru Maavalitsus – oluline partner Lääne-Viru Omavalitsuste Liit – oluline partner</p>
<p>Eeldatavad väljundid ja</p>	<p>PKT programmi toetuse toel on rajatud Kunda sadama ettevõtlusalale ca 1 200 meetrit asfaltkattega teid ja mahasõite, lisaks juurdepääsudele vastavas mahus elektritaristu (sh välisvalgustus) ning vee-, sadameveekanaliseerimise- ja kanalisatsioonitrassid</p>

oodatav tulemus	<p>Kunda sadama ettevõtlusala juurdepääsude ja kommunikatsioonide rajamine annab eelduse ettevõtlusala suurenemiseks ca 3,5 hektari võrra ja ettevõtete tugitaristu välja ehitamiseks. Hinnanguliselt on loodud ca 50 töökohta, sh lisandväärtusega töökohti on minimaalselt 15.</p> <p>Kuna ettevõtlusala arendamine on seotud sadama enda arenguplaanidega olla valmis rohkemaks kauba (sh reisilaeva) liikluseks, siis piirkonna (regiooni) ettevõtjate tulu on kasvanud läbi lisandväärtusega töökohtade loomise tulemusena ning ekspordimahtude suurenemise tulemusena.</p>
Valmisolek tegevuste elluviimiseks	<ul style="list-style-type: none"> - Loodavad tugiinfrastruktuuri osad koos oma kommunikatsioonidega asuvad Kunda Linnavalitsusele kuuluval maal (väike osa maad sundvõõrandatakse või ostetakse praegustelt omanikelt). - Asutud on erinevate maaomanikega läbirääkimistesse maaomandi korrastamise osas. - Olemas on Kunda sadama ettevõtlusala detailplaneering. 2017. aasta alguseks on valminud vastavalt detailplaneeringule kaks laoplatsti suurusega 2,4ha ja 4ha. - Kunda Linnavalitsus on asunud läbirääkimistesse sadama omanikuga (AS Kunda Nordic) Kunda sadama ettevõtlusala arendamise kontseptsioon ja ideelahendused vajalike objektide ning peamiste tegevuste arendamise osas. - Läbi on viidud (Lääne-Viru Maavalitsuse ja Lääne-Viru Omavalitsuste Liidu poolt rahastatud) Kunda-Kotka-Kroonlinna koostöövõrgustiku (TriK) väljaarendamise uuring, mis annab alusmaterjali laevaliikluse käivitamiseks. Uuringu koosseisus on ülevaade regiooni potentsiaalsete kaubavoogude kohta. - Koostatud on hinnanguline eelarve. - Vabariigi Valitsuse poolt 30.08.2012 kehtestatud üleriigilises planeeringus „Eesti 2030+“ (lk 27) on konkreetselt märgitud, et aastaks 2030 on Kundas regulaarne rahvusvaheline laevauhendus Soomega. Viide: https://eesti2030.files.wordpress.com/2014/07/eesti2030.pdf - Kunda linna arengukava https://www.riigiteataja.ee/akti/4181/0201/6015/arengukava.pdf# Sadama arengut on käsitletud lk 17 ja lk 33 punkt 5.2.3 - Lääne-Viru maakonna arengustrateegia 2030 (http://laane-viru.maavalitsus.ee/arengukavad) lk 22

ARENDAV OBJEKT**2. Rakvere Vallimäele kavandatud Laululava kompleksi välja ehitamine.****ARENDAVA OBJEKTI KIRJELDUS****Arendatava objekti planeeritavad kulud**

3 000 000 € on objekti projektijärgseks väljaehitamiseks planeeritud kulu, objektile on põhiprojekt juba koostatud. Esialgselt planeeritavad kulud on objekti iseloomu arvestades kavandatud terviklahendusena:

- tribüünide ehitus – 330 000 €
- vabaõhufoorumi ehitus -155 500 €
- lavahoone ehitus – 334 000 €
- parklate ehitus – 855 500 €
- jalgteede rajamine, sh teede võrgustikku ühendav sild , haljastus– 670 000 €
- tehniline taristu (vee-,kanalisatsiooni-, elektritrassid,välisvalgustus, WC-d) - 655 000 €

Toetuse eeldatav vajaduse maht 2 550 000 €, omafinantseeringu maht 450 000 €.

Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju

Rakvere linn on mitmete oluliste, sh rahvusvaheliste suviste suurürituste nagu Punklaulupidu, teatrifestival Baltoscandal, Ööjooks, Meeste tantsupidu, Rakvere teatri suveetendused jne. toimumispaigaks. Neist osa on toimunud ka Vallimäe kompleksis, kuid selle kompleksi tänane olukord ning vastavus kaasajanõuetele on tugevalt piiramas tema kasutust suurürituste läbiviimisel. Suuremad sündmused mis Vallimäel viimasel ajal on toimunud: Punklaulupidu ca 13 000 inimest sh 1700 lauljat. Erinevad laulupäevad osalejaid ca 2000-3000 inimest, suvetuurid osalejaid ca 2000 ühe kontserdi kohta (kontserte ~5 suve kohta)

Vallimäe kompleks asub maakonna ühe külastatuma objekti, Rakvere linnuse vahetus läheduses, kus aga tänane Vallimäe kompleksi olukord ei ava võimalusi suure osalejate arvuga ühisürituste korraldamiseks. Vallimäe laululava kompleks, Rakvere linnus koos Pika tänava hea avaliku ruumiga, kuhu sisse võib arvata ka Politseimuseumi ning Aqva Spa kompleksi, peavad moodustama tervikliku ja mitmekesise külastustelje Rakvere linnas.

Toetudes väljakujunenud traditsioonidele, kasvavale vajadusele kultuuriteenuste järele ning arvestades Eesti muutlikke

	<p>ilmastikuolusid, rajatakse selle kaheetapilise projektiga (II etapp – purikatuse ehitamine) kasutushooaega pikendav ja senisest oluliselt parema funktsionaalsusega kaasaegne ja piirkonnaspetsiifiline esinemispaik erinevate maakondlike, üle-eestiliste ja ka rahvusvaheliste sündmuste ning ürituste läbiviimiseks.</p> <p>Arvestades Rakvere head asukohta, eelkõige Tallinna lähedust pakub uue lahendusega Rakvere Vallimägi kindlasti huvi ka sealsetele sündmuse korraldajatele ja ka inimestele kes tulevad huviga uut objekti vaatama kas siis mõne kontserdi või mõne muu sündmuse raames. Kogu projekti realiseerumisel saab tegemist olema Eestis suurima purikatusega, mis kindlasti objektina püüab tähelepanu üle Eestiliselt.</p> <p>Vallimäe süstemaatiline arendamine ja turustamine loob eeldused turistide arvu suurenemiseks piirkonnas ning turismipotentsiaali täielikumaks rakendamiseks. Teostatud tasuvus- ja teostavusanalüüsi alusel on prognoositud Vallimäe Laululava kompleksi ürituste külastajate arvuks ca 83 000 külastajat (2015 aastal oli näitena Vallimäel asuva Rakvere linnuse külastajate arv 88 000), see tähendab tavahooajaga võrreldes ca 70 000 lisanduvat külastajat. . Vallimäe baasil uute tegevuste ja teenuste loomine toetab turistidevoo suurenemist piirkonda ja külastajate pikemaajalist piirkonnas peatumist, mis loob vajaduse uute turismiettevõtete loomiseks või olemasolevate tegevuse laiendamiseks. Sellega luuakse uusi töökohti (laululava kompleksiga otseselt seotult 8) ja inimestele nii motivatsiooni liitumaks tööturuga kui asumaks piirkonda pikaajaliselt elama. Soodustatakse nii turismi kui täiendavate teenuste alast ettevõtlust kui täiendavaid investeeringuid erasektorisse.</p> <p>Kokkuvõttes suureneb Rakvere tulubaas ja piirkonna konkurentsivõime. Kasusaavate ettevõtete (53) hulka tuleb lugeda Rakvere linna toitlustusega, majutusega , vaba aja ning meelelahutusega tegelevad ettevõtted.</p>
<p>Eeldatav tegevustes osalejate ring</p>	<p>Rakvere linnavalitsus – projekti elluviija Rakvere kultuurikeskus – haldaja pärast valmimist SA Virumaa Muuseumid</p>
<p>Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus</p>	<p>PKT projekti väljundina:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) rajatakse statsionaarsed tribüünid (amfiteatri süsteemis) ca 4200 inimesele 2) ehitatakse uus, 2-korruseline esinejate/lavahoone . Põhikorrusel (2k) on administratsiooni tööruum, esinejate olmeruum, sanitaarruumid ning sissepääsuesik. Esmataseme vajadused on rahuldatud nii esinejatele kui organiseerijatele. Alumisel korrusel paikneb laoruum ja abiruum esinejate inventarile 3) projektiala keskosasse, lauluväljaku läänenõlva rajatakse vabaõhufoorum: ringikujuline lava, 800 istekohta.

	<p>4) rajatakse nii lauluväljaku kui ordulinnuse külastajatele parklad :182 autode parkimiskohta, 4 invaparkimiskohta ja 6 busside parkimiskohta). Hetkel parkimiskohti ebapiisavalt ja liiklusohutuse seisukohalt äärmiselt ebaturvaline.</p> <p>5) ehitatakse WC-d mis teenindavad nii Vallimäe külastajaid, sh Tarva skulptuuri kui ka linnusekülastajaid :20 kohta-WC-s, mis paiknevad Vallimäe erinevates tsoonides. Käesoleval hetkel on WC kohtade arv linnuses väga piiratud ja Vallimäe külastajatel puudub see võimalus sootuks.</p> <p>6) Rakvere Vallimäe lõunapoolsel alal ordulossi varemete ja lauluväljaku vahel korrastatakse olemasolevat jalgteedevõrgustikku ning nähakse ette uusi trepistikke ja jalakäigu marsruute täiendavat ühendussilda, selleks et tekiks aktiivselt kasutatav rekreatsiooniala Jalakäijate sild asub teel, mis ühendab ordulossi lauluväljakuga. Silla pikkuseks on 30 meetrit, sild ühendab Vallimäe kõrgemaid tippe ja ületab põhilist juurdepääsu teed Vallimäest idas olevalt parkimisplatsilt lauluväljakule. Sama teed pidi liigub ka laulupeorongkäik.</p> <p>Projekti tulemusena luuakse vähemalt 8 uut töökohta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vabaõhukeskuse direktor. • Projektijuht. • Tehnik • Koristaja (siseruumides) • 2 koristajad õuealal, • Haljastaja • Reklaamide paigaldaja <p>Kasusaajaid ettevõtteid on hinnanguliselt 55 (Rakvere linnas toitlustusega, majutusega , vaba aja ning meelelahutusega tegelevad ettevõtted)</p>
<p>Valmisolek tegevuste elluviimiseks</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vallimäe piirkonnal on olemas kehtiv detailplaneering, mille alusel on koostatud projektlahendus amfiteatri laadseks esinemisalaks. • Koostatud on tasuvus-ja teostavusanalüüs • Tegevus on kajastatud Rakvere linna kehtivas arengukavas 2014-2030 http://rakvere.kovtp.ee/documents/821804/4533494/arengukava+2014-2030.pdf/4d2fee65-d22f-4aed-8ef3-3163362405cb • Tegevus on kajastatud 2010 aastal kehtestatud Rakvere linna Üldplaneeringus. • 2015 aastal rajati Rakvere linna ja linnuse koostöö tulemusena Vallimäele vee-ja kanalisatsioonitrass mis võimaldab

ka WC-de rajamist

- Lääne-Viru maakonna arengustrateegia 2030 (<http://laane-viru.maavalitsus.ee/arengukavad>) lk 25.
- 03.aprillil 2017 sõlmitud ühiste kavatsuste kokkolepe Rakvere linnavalitsuse ja sihtasutus Eesti Kontsert vahel , mis sätestab Vallimäe Laululava kompleksi välja ehitamisel SA Eesti Kontserdi kohustuse planeerida siia kontserte ning etendusi alates aastast 2019.

ARENDAV OBJEKT**3. Arkna Tervise ja Agroturismi Teemapargi rajamine****ARENDAVA OBJEKTI KIRJELDUS**

Arendatava objekti planeeritavad kulud	<p>Arkna Tervise ja Agroturismi Teemapargi rajamine sisaldab järgmisi tegevusi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tervistava Aia ehitamine (sh ravimtaime- ja perepuhkuse aed, talvine jõulumaa) ja ekspositsiooni loomine. • Külustuskeskuse ehitamine ja ekspositsiooni loomine. • Ligipääsude rajamine agroturismi objektidele (kitselaut, juustutootmine) ja sellekohase ekspositsiooni loomine. <p>Projekti eelarve on järgmine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ehitustööde teostamine, sh ekspositsiooni rajamine – 1 900 000 € • Turundustegevuste elluviimine – 27 000 € • Koolituste läbiviimine – 3 000 € <p>Eelarve kokku: 1 930 000 € Toetuse eeldatav vajaduse maht 1 640 500 €, omafinantseeringu maht 289 500 €.</p>
Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju	<p>Arkna mõis asub Arkna külas Lääne-Virumaal Rakvere vallas, 6 km Rakverest põhja suunas, Tallinn-Peterburi maantee 98. kilomeetril, Selja jõe ääres. Peamiseks arengu takistuseks ja probleemiks on: 1) Tervise ja Agroturismi Teemapargi puudumine Eestis, 2) Arkna mõisa kui asukoha ja looduslike väärtuste poolest perspektiivse turismisihtkoha võimalused on tervikuna kasutamata. Planeeritud tegevuste rakendamine aitab objektile väärilist tähelepanu tõmmata - säilitada Arkna mõisa ajaloolis-kultuurilist pärandit, rekonstrueerides mõisakompleksi kuuluvad hooned ning töötades välja omavahel seotud tooted ja teenused, mis toetavad elamus-, kogemus- ja teadmispõhise turismi arendamist. Arkna Tervise ja Agroturismi Teemapark hakkab pakkuma terviklikku külustuskeskkonda tervise, loodusravi ja agroturismi valdkonnas ning seda ühe mõisa kui toimiva majandusüksuse teenusena. Tervistav Aed ja selle külustuskeskus sisaldab botaanikaaeda ja külustuskeskust, kus on piletimüük, võimalik osaleda erinevates töötubades, korraldada seminare jm üritusi ning kaasa osta Tervistava Aia meeneid. Agroturismi külustuskeskus annab külastajale võimaluse jälgida kitsekasvatust ja juustutootmist, samuti osaleda toiduvalmistamise töötubades, nautida näituste väljapanekuid, pidada üritusi ning kaasa osta agro-teemalisi meeneid. Kogu keskkuses on planeeritud mitmesugused atraktsioonid ja külustusprogrammid. Külastajatele pakutav lisandväärtus seostub võimalustes viibida ajaloolises ja tervislikus keskkonnas, mitmekesistes tegevustes kaasalõõmises,</p>

	<p>põllumajandusega tutvudes ning uute kogemuste ja positiivsete elamuste saamises. Lisaks tervisetemaatikale on Arkna Tervise ja Agroturismi Teemapargi tegemistes olulisel kohal eestlaste rahvuskultuur, sellega seotud traditsioonide ja pärandi säilitamine.</p> <p>Arkna mõisa asukoht Rakvere linna vahetus läheduses võimaldab arvestada oma külastajate hulka ka Rakvere linna külastajaid. Välismaalaste jaoks on Eesti pisut müstilise mainega koht, kus vägi tuleb metsast, jõgedest-järvedest ning vanadest hiiepaikadest. Looduslähedane ning maaelu tutvustav Arkna Tervise ja Agroturismi Teemapark täidab selle tühja koha turul. Kõige sellega seoses võib eeldada teemapargi külastajate suurt arvu. Külastajatele mitte ainult ei räägita, kuidas elu mõisas käis, vaid nad saavad ise kõike ka järgi katsetada.</p> <p>Sihtgrupid on maakonna elanikud, öko-, tervise-, pere-, kultuuri-, ajaloo- ja ärituristid. Peamised sihtriigid on Eesti ja naabermaade Soome ning Läti kõrval Venemaa, Saksamaa ja Rootsi, kuna just nende riikidega olid Arkna mõisa omanud aadlisuguvõsad kõige tihedamalt seotud, kas siis päritolu või kõrgete ametikohtade kaudu.</p> <p>Arkna Tervise ja Agroturismi Teemapark erineb teistest turismisihthohtadest öko- ja tervistavate teenuste ning toodete rohkuse poolest, olles seetõttu potentsiaalne öko- ja terviseturistide sihtkoht üle maailma. Turismitoote eripära võimaldab suurendada turismivoogu ja ööbimiste arvu, pikendada turistide külastusaega; võtta kasutusele piirkonna seni kasutamata turismipärl; pakkuda ainulaadseid teenuseid ja tooteid nende sihtgruppide väärtushinnangutele.</p> <p>Projekti tulemusena tekkiv positiivne tõuge turismi arengule tugevdab kogu Lääne-Virumaa konkurentsivõimet ja suurendab Eesti tuntust turismisihthohtana. Turismi areng (uue atraktiivse teemapargi lisandumine) Lääne-Virumaal võimaldab mitmekesistada Eesti turismitoodete valikut, vähendada külastuste Tallinna-kesksust, pakkuda alternatiive maaelu elavdamiseks. Lääne-Virumaal, spetsiifiliselt Rakvere ümbruses puudub suurem turismiobjekt, mis tutvustab Eesti loodust, loodusravi, maaturismi ning pärimusi ja on samal ajal mõeldud nii täiskasvanutele kui lastele, nii kodu- kui välismaa külastajatele. Teemapark asub ajaloolises ja kaunis mõisapargis ning sellest on võimalik välja arendada piirkonna oluline ja eriline turismiobjekt, mille pärast tullakse Lääne-Virumaale. Tänu Tallinna suhtelisele lähedusele on Lääne-Virumaal eeldusi pakkuda Eesti väliskülalistele, pealinna regioonis elavatele inimestele ja teistele eestimaalastele looduse ja agroturismi nautimise, kultuuri- ja puhkevõimalusi. Võttes aluseks, et maakonda läbib Tallinn-Peterburi maantee ja Rakvere on mitme olulise liiklusvoo ühenduslüli, siis on võimalik liiklejatele pakkuda ka spetsiifilisi turismitooteid ja -teenuseid ning seeläbi suurendada külaliste ruumilist liikumist ja maakonnas kohaloleku ajaliskikkust. Projekti mõju avaldub eelduslikult ka majandusliku mõjuna Lääne-Virumaa üldises ettevõtlusaktiivsuses ja omavalitsuste suurenenud turismituludes.</p> <p>Tekib võimalus luua piirkonna inimestele atraktiivne tööpaik ning pakkuda turistidele meeldejäätavat külastuselamust. Mõisakompleksi rekonstrueerimise ja uue kontseptsiooni alusel kasutusele võtmise läbi luuakse uusi töökohti ja mitmekesistatakse kohalike ning külaliste vabaaja veetmise võimalusi.</p>
Eeldatav tegevustes osalejate ring	Projekti viib ellu MTÜ Arkna Terviseküla. Omafinantseeringuks vajalikud rahalised vahendid tagab OÜ Värrikeskuste Grupp.

Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus	<p>Väljunditeks on:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Rajatud Arkna Tervise ja Agroturismi teemapark, sh Tervistav Aed ja selle külastuskeskus ning argoturismi külastuskeskus, mis avab ligipääsud maaturismi objektidele (kitsekasvatus ja juustutootmine). 2) Projektiga loodu kokku 47 töökohta, sh 22 püsitöökohta ning 25 kaudset töökohta majutuses, toitlustuses ja toiduainetetööstuses. <p>Projekti tulemusena:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Arkna Tervise ja Agroturismi Teemaparki külastab aastas vähemalt 50 000 täispiletiga külastajat, kellest vähemalt 1/3 on ööbimisega külastajad. 2. paraneb Rakvere valla ning Lääne-Virumaa maine, suureneb piirkonna tuntus; 2. edenevad piirkonna teenindus- ja turismisektor; 3. kasvavad piirkonda suunatud investeeringud; 4. paraneb elukeskkond; 5. mitmekesistuvad vaba aja veetmise võimalused; 6. tekivad uued ettevõtted (vähemalt 3); 7. tekivad uued töökohad (vähemalt 25 kaudset töökohta).
Valmisolek tegevuste elluviimiseks	<p>Projekti elluviimiseks tehtud eeltööde aluseks on Arkna mõisa arengukava aastateks 2014-2020, mis koostati 2013. aastal. MTÜ Arkna Terviseküla eesmärgiks on Arkna Tervise ja Agroturismi Teemapargi tegevuse kaudu säilitada Arkna mõisa ajaloolis-kultuuriline pärand, rekonstrueerides kõik mõisakompleksi kuuluvad hooned ning töötada välja omavahel seotud tooted ja teenused, mis toetavad elamus-, kogemus- ja teadmispõhise turismi arendamist. Käesolevale projektile eelnenud aastatel on ühing väga põhjalikult tegelenud Arkna mõisa territooriumi korrastamise, et luua eeldused Tervise Teemapargi rajamiseks.</p> <p>Projekti elluviimiseks on teostatud järgmised eeltööd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2013.a on koostatud Arkna mõisa pargi taastamise põhiprojekt. • 2015.a on koostatud Tervistava aia (botaanikaaed) põhiprojekt ja ekspertiis. • 2016.a on koostatud külastuskeskuste (2) rekonstrueerimise eelprojekt. • Saadud on ehitusload projekti objektidele. • Korraldatud on võrreldavate hinnapakumuste võtmine projekti eelarve kujundamiseks.

	• Olemas on ehitusload.• Koostatud on sotsiaalmajandusliku mõju ning tasuvus- ja finantsanalüüsid.• Lääne-Viru maakonna arengustrateegia 2030 (http://laane-viru.maavalitsus.ee/arengukavad) lk 26.

ARENDAV OBJEKT	
4. Sõmeru-Näpi kergliiklustee rajamine	
ARENDAVA OBJEKTI KIRJELDUS	
Arendatava objekti planeeritavad kulud	<p>Kergliiklustee pikkusega ca 2,4 km Sõmeru alevikust Näpi alevikku (asendiplaan lisatud)</p> <p>Planeeritavateks kuludeks on:</p> <p>1) Kergliiklustee põhiprojekti koostamine – 12 000 €;</p> <p>2) Kergliiklustee ehitamine – 439 942 €;</p> <p>3) Kergliiklustee ehitamise omanikujäreelvalve – 8 750 €.</p> <p>Kulud KOKKU: 460 692 €.</p> <p>Toetuse eeldatav vajaduse maht 391 588 €, omafinantseeringu maht 69 104 €.</p>
Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju	<p>Sõmeru vald asub Lääne-Virumaa kirdeosas ning piirneb Vinni, Rägavere, Viru-Nigula, Haljala valla, Rakvere valla ning Rakvere linnaga.</p> <p>Sõmeru vald jaguneb tinglikult kolmeks piirkonnaks, neist valla linnalähedase keskuskandi moodustab Sõmeru kant, kuhu kuuluvad valla keskusena Sõmeru alevik koos Näpi aleviku ja Papiaru, Roodevälja, Ussimäe, Aluvere, Nurme, Koovälja, Kaarli, Katku, Raudlepa, Raudvere, Vaeküla, Rägavere küladega. Valdav enamus valla elanikest on koondunud Sõmeru kanti, kus elab ca 64% valla elanikest.</p> <p>Sõmeru kandi keskus on Sõmeru alevik, mis toimib elanike jaoks kohaliku tõmbekeskusena, sest seal on töökohad ja teenused. Kõik ülejäänud Sõmeru kandi külad ja Näpi alevik, mis kuni 2007. aastani oli samuti küla, moodustavad Sõmeru aleviku tagamaa.</p> <p>Käesoleva projekti raames rajatav kergliiklustee ühendab piirkonna keskusena toimivat Sõmeru alevikku tagamaaga: Näpi alevikuga, Ussimäe ja Roodevälja külaga.</p> <p><u>Keskus Sõmeru alevik</u></p> <p>Sõmeru alevik piirneb idaküljest Sõmeru jõega, lõunast Tallinn-Narva raudteega, läänest Pärnu-Rakvere-Sõmeru maanteega ning põhjast Tallinn-Narva maanteega. Sõmeru alevikust Rakvere linnani on ca 4 km. Sõmeru alevikus elas 01.01.2017. aasta seisuga 1191 elanikku, sh eelkooliealisi 102, kooliealisi 129, tööealisi 776, pensioniealisi 184 elanikku. Sõmeru alevikus asub Sõmeru Põhikool 173 õpilasega, Sõmeru lasteaed 128 lapsega, samuti tegutseb Sõmeru Noortekeskus, mida külastab keskmiselt päevas 50 noort. Samuti asub Sõmeru alevikus Sõmeru keskusehoone, kus lisaks Vallavalitsusele asub</p>

raamatukogu, klubi, päevakeskus, toimuvad huviringid, kontserdid, näitused jm kultuurisündmused. Sõmeru valla elanikke teenindab Sõmeru alevis Sõmeru Tervisekeskus, kus töötavad perearstid ja koduõed (Sõmeru Perearst OÜ), hambaarstid (Virudent OÜ) ja on avatud Südameapteegi Sõmeru pereapteek. Sõmeru alevi südames asub toidukauplus (Sõmeru A ja O), Swedbanki sularahaautomaat, Eesti Post AS postkontor. Sõmeru alevis asub ka piirkonna ainus avalik saun. Sõmeru alevikus tegutseb üle 40 ettevõtte kokku ca 530 töökohaga. Piirkonna suuremad tööandjad on OÜ Rakvere Põllumajandustehnika, AS Multi Marger, PUR-Estonia OÜ, Ferrel OÜ, Miskort AS, Kaarli Farm OÜ, Ojassaar OÜ, Fonda Invest OÜ, OÜ Tarvas Invest, Barrel Trans OÜ, Uus Liin OÜ, Isovent Ehitus OÜ, Supra Ehitus OÜ, Supra Mööbel OÜ, OÜ Correlon Trade, Ardor OÜ.

Tagamaa Näpi alevik, Roodevälja küla, Ussimäe küla

Kolmnurkse põhiplaaniga Näpi alevik piirneb lääne küljest Rakvere linnaga, põhja küljest Näpi teega ning kolmandast küljest lõuna-ida suunalise Pärnu-Rakvere-Sõmeru maanteega. Näpi alevikku läbib Tallinn-Narva raudtee. Näpi alevikus elas 01.01.2017. aasta seisuga 314 elanikku, sh eelkooliealisi 21, kooliealisi 34, tööelisi 193, pensioniealisi 66 elanikku. Näpi alevikus tegutseb Vaeküla Kool, kus õpib 85 erivajadusega õpilast. On väga oluline, et erivajadustega õpilased pääseksid turvaliselt Sõmeru Põhikooli staadionile, suusa- ja terviseradadele, kelgumäele, keskusehoonesse raamatukogusse või Tervisekeskusesse, mida nad aktiivselt kasutavad. Näpi alevikus tegutseb üle 20 ettevõtte kokku ca 440 töökohaga. Piirkonnas tegutsevatest suuremad tööandjad on Stora Enso Eesti AS Näpi Saeveski, Top Marine OÜ (2015.a. edukaim ettevõtte Eestis), OÜ Rakvere Betoon, AS Helter-R, AS KEK-Invest, AS KEIO-E, Näpi Puit OÜ, OÜ Kaupri, OÜ ER Frees, OÜ KEK Elekter, OÜ Rauakoda. Näpi keskusest Sõmeru keskusesse on ca 1,8 km. Näpi alevikust käib Sõmeru alevikus töö 110 inimest.

Roodevälja küla paikneb Näpi oja, Rakvere-Kunda vahelise raudtee, Arkna-Rakvere maantee ja Tallinn-Narva maantee vahelisel alal. Roodevälja külas elas 01.01.2017. aasta seisuga 123 elanikku, sh eelkooliealisi 8, kooliealisi 8, tööelisi 82, pensioniealisi 25 elanikku. Roodevälja külas tegutseb üle 20 ettevõtte kokku ca 1000 töökohaga. Piirkonnas tegutsevatest suuremad tööandjad on AS Rakvere Lihakombinaat, AS Raktoom, OÜ Roodeväli Uustalu, Swetrak AS, Virumaa Suurköök OÜ. Roodevälja keskusest Sõmeru keskusesse on ca 4 km. Roodevälja külast käib Sõmeru alevikus töö 35 inimest.

Ussimäe küla piirneb ühest küljest samuti Rakvere linnaga, kuid jääb Sõmeru valla territooriumile ning on Sõmeru alevikuga tihedalt seotud. Ussimäe külas elas 01.01.2017. aasta seisuga 271 elanikku, sh eelkooliealisi 12, kooliealisi 25, tööelisi 199, pensioniealisi 35 elanikku. Ussimäe külas suuri ettevõtteid ei ole. Ussimäe küla keskusest Sõmeru aleviku keskusesse on ca 4 km, kusjuures sellest 2 km pikkusel lõigul on juba kergliiklustee olemas. Ussimäe külast käib Sõmeru alevikus töö 70 inimest.

Sõmeru alevikus pakutavad teenused on koondunud üsna kompaktsesse keskusesse, millest Sõmeru aleviku Astri ja Astri põik tänava elanikud jäävad pea sama kaugemale kui osad Näpi aleviku elanikud (nt Kressi, Iirise või Sireli tänava elanikud). Seega võiks ka Astri ja Astri põik tänavate elanikud, keda on hinnanguliselt 50 inimest, lugeda samuti Sõmeru keskuse

tagamaaks.

	Keskus	Tagamaa		
Teenused	Sõmeru alevik	Näpi alevik	Roodevälja küla	Ussimäe küla
Lasteaed	olemas	puudub	puudub	puudub
Põhikool	olemas	puudub	puudub	puudub
Raamatukogu	olemas	puudub	puudub	puudub
Toidupood	olemas	puudub	puudub	puudub
Perearstikeskus	olemas	puudub	puudub	puudub
Hambaarst	olemas	puudub	puudub	puudub
Apteek	olemas	puudub	puudub	puudub
Postkontor	olemas	puudub	puudub	puudub
Saun	olemas	puudub	puudub	puudub
Klubi (kultuuriüritused)	olemas	puudub	puudub	puudub
Päevakeskus (huviringid)	olemas	puudub	puudub	puudub
Sportimisvõimalused (võimla, staadion, suusa- ja terviserajad, kelgumägi)	olemas	puudub	puudub	puudub
Sularahaautomaat	olemas	puudub	puudub	puudub

Vaatamata ettevõtluse arenemisele ja laienemisele on jätkuvalt kitsaskohaks puudulik kergliiklusteede võrgustik Sõmeru aleviku ja tagamaa vahel, mis ei vasta ettevõtjate ja töötajate ootustele ning vajadustele töökohtadele ligipääsu osas. Regulaarne bussiühendus Sõmeru ja Näpi vahel on tagatud kokku viie reisiga Sõmerult Näpile (kolme reisi hommikul ja kaks reisi õhtusel ajal) ja nelja reisiga Näpilt Sõmerule (üks reis lõunal, kolm reisi õhtusel ajal), mis on ilmselgelt olemasolevate töökohtade üldarvu arvestades ebapiisav. Roodevälja ja Ussimäe küladega regulaarne bussiühendus puudub. Seega projekti mõjul laheneb toimepiirkondade ühendusvõimaluste 2 kitsaskohta :

- 1) avalike teenuste kättesaadavus 758 Sõmeru tagamaa püsielanikule, kellele lisanduva Vaeküla kooli 85 õpilast (kokku

843 inimesele),

2) töökohtade kättesaadavus 205 töökoha osas.

Projekti otsesteks kasusaajateks on:

- 1) Sõmeru aleviku, Näpi aleviku, Roodevälja küla ja Ussimäe küla püsielanikud (kokku ca 758 inimest, kellele suvisel koolivaheajal lisanduvad veel kellele lisanduva Vaeküla kooli 85 õpilast ning samuti maapiirkonnas puhkajad (ca 100 inimest), kellele luuakse võimalused tervislikuks, keskkonnasäästlikuks ja ohutuks igapäevaseks liiklemiseks avalike teenuste järele.
- 2) Tagamaa 205 elanikku, kellele luuakse võimalused tervislikuks, keskkonnasäästlikuks ja ohutuks igapäevaseks liiklemiseks töökohtadele Sõmeru alevikku.
- 3) Sõmerul, Näpil ja Roodeväljal töötavad Rakvere linna ja teiste Lääne-Virumaa piirkondade elanikud (ca 1000 inimest), kellele luuakse samuti võimalused tervislikuks, keskkonnasäästlikuks ja ohutuks igapäevaseks liiklemiseks töökohtadele.
- 4) Sõmeru alevikus, Näpi alevikus, Roodevälja külas tegutsevad ettevõtted ja asutused (kokku ligi 100 ettevõtet ja asutust), kes on nii valla kui ka maakonna teiste piirkondade elanikele väga olulisteks tööandjateks.

Projekti kaudseteks kasusaajateks on teised Sõmeru piirkonna külade elanikud (kokku ca 300 Papiaru, Aluverre, Nurme, Koovälja, Kaarli, Katku, Raudlepa, Raudvere, Vaeküla, Rägavere külade elanikku), kellele liiklemine Sõmeru ja Näpi aleviku suunal muutub ohutumaks ja turvalisemaks, olgu liiklemise põhjuseks kas töö või vaba aja veetmine. Kaudseteks kasusaajateks on ka Sõmeru vallaga piirnevate Rakvere linna asumite elanikud (hinnanguliselt 1000 inimest aastas), kelle võimalused tegeleda oma sportlike harrastustega (kepikeänd, jalgrattasõit jm) avarduvad linna piirist kaugemale. Projektist saab kasu Sõmeru vald, kes täidab oma arengukava eesmärgi ja tegevuskava. Paraneb valla maine: valla elanike füüsiline aktiivsus tõuseb - tervis paraneb ja rahulolu oma elukeskkonnaga suureneb

Kuna vahemaad ei ole suured (1,8-4 km) oleks Sõmeru aleviku kui piirkonna ja kogukonna keskuse ning tagamaid ühendava kergliiklusteega tagatud töötajate jalgsi või jalgrattal ohutu liiklemine tööle ja töölt koju, samuti erinevate teenuste parem kättesaadavus. Jalgsi ja jalgrattaga liikumine on ühistranspordile ja autoliiklusele oluliseks alternatiiviks, seda just lühemate vahemaade läbimiseks ning selle peamiseks eeliseks on odavus, tervislikkus ja teatud juhtudel ka kiirus. Aastatel 2005-2015 registreeriti Sõmeru valla haldusterritooriumil kokku 93 inimkannatanutega liiklusõnnetust, neist 14 korral otsasõit jalakäijale ja 1 korral kokkupõrge jalgrattaga. Nimetatud perioodil hukkus liiklusõnnetustes 9 ja sai vigastada 131 inimest. Alates 2010. aastast on oluliselt vähenenud otsasõidud jalakäijatele (perioodil 2010-2015 toimus 3 juhtumit), vaadeldud perioodi ainus

	<p>liiklusõnnetus jalgrattaga toimus 2015. aastal. Oma osa selles mängib kindlasti valda uute kergliiklusteede rajamine ja nende vastavalt võimalustele valgustamine. Kergliiklusteede rajamine on prioriteetne tegevus nii maakondlikul tasandil kui ka Sõmeru vallas. Valgustatud ja valla poolt korras hoitavaid kergliiklusteid on Sõmeru valla territooriumil 5,2 km. Kõnni- ja jalgteed asuvad järgmistes piirkondades: Sõmeru alevikus, Näpi alevikus, Ussimäe külas, Ubja külas. Viimati valmis Ubja küla läbiva riigimaantee servas 400 jm kõnnitee (töid teostas Maanteeamet), Sõmeru-Rakvere kergliiklustee Vaala keskuse ringini, Ussimäe kergliiklustee Rakvere suunal 171 meetrit (riigieelarvest).</p> <p>Suurimaks probleemiks, mille lahendamisele aitab projekt jõuda, on asjaolu, et olemasolevad kergliiklusteed ei ole seotud üheks terviklikuks võrgustikuks just nende katkendlikkuse tõttu. Kergliiklusteede terviklik väljaarendamine suurendab piirkonna atraktiivsust ning arengupotentsiaali linnalähedase elukeskkonnana. Esmajärjekorras oleks vaja rajada uusi valgustatud kergliiklusteid ja ühendada need juba eelnevalt rajatud kergliiklusteede lõikudega.</p> <p>Projekti <u>üldiseks eesmärgiks</u> on tõsta Sõmeru piirkonna konkurentsivõimet, muutes piirkonnad atraktiivseks läbi keskust ja tagamaid ühendava kergliiklustee võrgu, mis tagab töökohtadele ja avalikele teenustele ligipääsu.</p> <p>Projekti <u>konkreetses eesmärgiks</u> on liita olemasolevad kergliiklusteed üheks terviklikuks võrgustikuks ning ühendada omavahel piirkondlik keskus Sõmeru alevik kolme tagamaaga Näpi alevikuga, Roodevälja külaga ja Ussimäe külaga, selleks rajada ohutu ja toimiv kergliiklustee kogupikkusega ca 2,4 km.</p> <p>Projektiga luuakse võimalused alternatiivsete ja tervislike eluviiside (kõndimine, jalgratas) kasutamiseks, mis ühest küljest kahjustavad vähem keskkonda, ning aidatakse kaasa liiklusohutuse taseme ja seega turvalisuse tõstmisele. Paraneb elanike juurdepääs ja turvalisus liikumisel keskustes asuvatele töökohtadele ja erinevatele teenustele. Suureneb mõlema aleviku atraktiivsus linnalähedase elu- ja töökohana. Arvestades Sõmeru ja Näpi piirkondade aktiivset ettevõtluskeskkonda, on suur tõenäosus Sõmeru ja Näpi piirkonna tööstusala laienemisel. Olemasolevad ja alustavad ettevõtted on valinud tegevuskoha lähtudes logistilistest eeldustest. Sõmeru ja Näpi piirkond on Lääne-Viru maakonnas intensiivsema ettevõtlusega piirkond, mis pakub huvi ka uutele alustavatele ettevõtetele.</p>
Eeldatav tegevustes osalejate ring	Projekti tegevused viib ellu ja omafinantseeringu tagab Sõmeru vald.
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus	<ul style="list-style-type: none"> • Rajatud on 2,4 km pikkune Sõmeru alevikku Näpi aleviku, Roodevälja küla ja Ussimäe külaga ühendav kergliiklustee, mis seotakse olemasoleva ja toimiva kergliiklusteede võrgustikuga. • Tagatud hea, turvaline ühendusvõimalus keskuse (Sõmeru aleviku) ja teiste Sõmeru piirkonna külade vahel, see on ca 3200 inimesele • Lahendatud avalike teenuste kättesaadavus kergliiklusvahenditega Sõmeru aleviku kui tõmbekeskuse ning Sõmeru

	<p>tagamaa vahel</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lahendatud töökohtade kättesaadavus kergliiklusvahenditega Sõmeru aleviku kui tõmbekeskuse ning Sõmeru tagamaa vahel
<p>Valmisolek tegevuste elluviimiseks</p>	<p>Projekti tegevused on kooskõlas järgmiste dokumentidega:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sõmeru valla arengukava aastateks 2012-2025. Eelarvestrateegia aastateks 2017-2021. (https://www.riigiteataja.ee/aktiis/4051/0201/6019/AK_kuni2025_28092016_m58.pdf#). Arengukava punkt 2.4. „Teed, tänavad ja tänavavalgustus“: Visioon - 2025. aastaks on Sõmeru valla tänavavalgustusega hõlmatud piirkondades energiasäästlik tänavavalgustus, valla teed ja tänavad on väga heas seisukorras, rajatud on uued kergliiklusteed. Prioriteediks on Sõmeru aleviku ja Näpi kergliiklusteede ühendamine, mis tagab elanike turvalise liiklemise piirkondade tööstusalade vahel. Lisaks tagab Sõmeru ja Näpi kergliiklusteede ühendamine Sõmeru kooli õpilastele turvalise koolitee. Arengukava punkt 2.4.1. „Konkreetsed eesmärgid“: ... Rajatud on kergliiklusteed suundadel: ... Sõmeru – Näpi – Roodevälja ... Arengukava punkt 3 „Tegevuste ja investeeringute kava“: - punkt 3.3. Teed, tänavad ja tänavavalgustus“: valdkonna Sõmeru kergliiklusteed ja kõnniteed tegevuseks on Sõmeru ja Näpi kergliiklusteede ühendamine, teostamise aeg 2012-2025, finantseerimisallikas KOV, struktuurfondid. 2. Sõmeru valla üldplaneering (http://someru.kovtp.ee/uldplaneering). 3. Lääne-Viru maakonnaplaneeringut 2010+ täpsustav teemaplaneering „Lääne-Viru maakonna jalg- ja jalgrattateed“ (http://laane-viru.maavalitsus.ee/et/laane-viru-maakonna-jalg-ja-jalgrattateede-teemaplaneering). <p>Eelnevalt on teostatud alljärgnevad tegevused:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Koostatud kergliiklusteede ühendamise eskiisprojekt – koostaja SELEKTOR PPOJEKT OÜ - Teehoiutööde tegevusluba nr. 9059/12048. 2. Olemas on Lääne- Viru maavanema korraldused kergliiklusteede aluse maa andmiseks munitsipaalomandisse: 28.10.2014 nr.1-1/2014/868 ja 869; 06.11.2014 nr.1-1/2014/887 ja 888; 02.02.2015.a. nr. 1-1/15-114; 3. Sõlmitud on maa avaliku kasutamise kokkulepped nr.21.3-18/144 ja 143 kinnistuomanikega avalikult kasutatava kergliiklusteede rajamiseks. 4. Olemas on Maanteeameti nõusolek, seisukohad ja selgitus tehnilise (põhi) projekti koostamiseks OÜ Selektor Projekt töö nr. P14012 „Sõmeru ja Näpi alevike kergliiklusteede ühendamine“ eskiisprojektile.

ARENDAVAV OBJEKT**5. Võsu ranna puhkeala tugitaristu rajamine****ARENDAVAVA OBJEKTI KIRJELDUS**Arendatava objekti
planeeritavad kulud**Planeeritavad investeeringud (kulud) :**

Tegevused	ühik	kogus	hind	Hind km-ta €
paigaldatakse WC-d	tk	5	7200	36 000
ehitatakse välidušid koos riietuskabiinidega (4-kohalised)	tk	3	9600	28 800
ehitatakse välja puhke-ja mängualad	tk	4	7000	28 000
ehitatakse välja autode, busside ja jalgrataste parkla	m2	9000	27	243 000
paigaldatakse parkla piirdeaed	jm	440	46	20 240
ehitatakse välja parkla valgustus	kompl	1	52500	52 500
paigaldatakse rulapark	m2	200	150	30 000
kunstkattega mängude väljak (40x40)	m2	1600	53	84 800
projekteerimine	tk	1	2600	2 600
omaniku järelevalve	tk	1	10000	10 000
paigaldatakse rannaala kaart/infotahvel(sh tõlketööd)	tk	2	3000	6 000

541 940€km **108 388€**kokku **650 328€**

Toetuse eeldatav vajaduse maht 552 779 €, omafinantseeringu maht 97 549 €.

Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju	<p>Võsu rand ja Lahemaa rahvuspark on peamine suvine puhkekoht Põhja-Eesti inimestele, kelle elupaik rannast ei ületa 100 km. Sellisesse raadiusesse jääb ka Tallinn ja selle lähiümbrus ehk peaaegu 1/2 Eesti elanikkonnast.</p> <p>Võsu rannaala toodeteks on suvitamine, aktiivsed tegevused ja üritused. Praegused vaatlusandmed on näidanud, et sõltuvalt ilmast ja vee temperatuurist on Võsu ranna külastajate arv päevas alates 10 inimesest kuni 10 000 inimeseni.</p> <p>Tänased kitsaskohad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Rannaala suurus on ca 20 ha ja käesoleval ajal kasutatakse sellest aktiivse puhkuse veetmiseks ca 1/3 (rannavõrkpalliplatsid, jalgpalliplats, 4 kiike, üks mänguväljak lastele. Ca 2/3 rannaalast puuduvad nii aktiivse puhkuse veetmise võimalused kui WC-d ja dušid. 2) Puudub nõuetekohane parkla. Olemasolev parkla on kõvakattega valgustamata ja piirdeaiata plats suuruses ca 3000 m², mis ilusate rannailmade korral on autosid täis pargitud. Samuti on autod sunnitud parkima tänavatel, metsa all, pargitakse kinni tänavaootsi, elanike aiavärvaid. Võsu peatänav, Mere tn on seetõttu ülimalt liiklusohtlik, samuti on risk pääste jt operatiivautode vabaks ligipääsuks õnnetusjuhtumistel. 3) Rannas ei ole piisavalt atraksioone lastele ja noortele vaba aja veetmiseks (mänguväljakud, karussellid, kiiged, rulapark). Rannaala arendusfookuseks on valitud rannapuhkus ja sellega seonduvate tegevuste ja teenuste pakkumine. Võsu rand on eriti sobilik väikeste lastega peredele, sest merevesi lahes läheb väga aeglaselt sügavaks. Rannaala arendamisel lähtutakse sellest, et peamiseks sihtgrupiks on perekonnad ja sõpruskonnad, kelle tavaks on suvel puhata mere ääres, tarbida vaba aja teenuseid ning kes sooviks, et oleks piisavalt atraktiivseid tegevust. <p>Sotsiaalmajanduslikust aspektist annab Võsu rannaala arendamine külastajatele ja kohalikele võimaluse aktiivseks puhkuseks rannas. Arendustööde teostamise tulemusena paraneb rannaala üldine välimus ja lisanduvad mitmed rannas puhkamiseks vajalikud tingimused, paranevad sportimisvõimalused ja täienevad atraksioonid.</p> <p>Arendustööde tulemusena lisandub 15 000 – 20 000 külastajat hooajaliselt.</p>
Eeldatav tegevustes osalejate ring	Projekti elluviija ja rahastaja on Vihula vallavalitsus

<p>Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus</p>	<p>Projekti tulemusena on Võsu rannaalale</p> <ul style="list-style-type: none"> • lisandunud atraktsioonid lastele • välja ehitatud nõuetekohane valgustatud piirdeaiaga parkla arvestades puhkepiirkonna vajadusi (sh parkimiskohad jalgratastele ja turismibussidele) • välja ehitatud viis kaasaja nõuetele vastavat WC-d ja kaks neljakohalist dušinurka-riietusruumi • paigaldatud betoonist rulapark atraktsioonidega rula, triki- ja tõukerataste kasutajatele • välja ehitatud kunstkattega valgustatud mängude väljak (40 x 40) erinevate pallimängude mängimiseks • paigaldatud infotahvlid (eesti, vene ja inglise keeles) rannaala kaardiga (info vetelpääste, esmaabi, palliplatside, atraktsioonide, Wc-de, dušside jm kohta) <p>Projekti tulemusel lisanduvad hooajalised otsesed töökohad :8:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vetelpääste – 4; - heakorratöölised, kes tagavad klientidele puhta ja korrastatud rannapiirkonna – 4 <p>Kaudsed töökohad (vähemalt 14 töökohta): klientide arvu suurenemisel prognoosime mitmete lisateenuseid pakkuvate ettevõtjate lisandumist:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vähemalt üks toitlustusettevõtte, ca 8 - ranna-ja spordivahendite laenus, 2 - jäätise-, karastusjookide jm müük, 2 - paadisõidud Käsme lahel, 2 <p>Kasusaavate ettevõtete hulka tuleb lugeda Võsu aleviku, Käsme küla toitlustusega, majutusega , vaba aja ning meelelahutusega tegelevad ettevõtted aga ka lähedalasuvaid Lahemaa mõisakomplekse.</p>
---	--

<p>Valmisolek tegevuste elluviimiseks</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Võsu alevikus asuv supelranna ja parkmetsa maaüksus (kokku 28,33 ha)valla munitsipaalomandis • Ranna-ala hooldusega seotud püsikulud planeeritud kohaliku omavalitsused eelarvest • Algatatud ala detailplaneering 21.augusti 2015 Vihula Vallavolikogu otsusega nr 87 • Võsu rannaala arendamine on Vihula Vallavalitsuse ettepanekuna lisatud Vihula valla arengukavasse 2016-2025 ning valla tegevuskavva investeeringute alla, eeldatav algusaeg 2017 II -III kvartal, omaosaluse maksumus 97 549 €.Vihula valla arengukava aastani 2025, kättesaadav: https://www.riigiteataja.ee/aktilisa/4201/2201/3062/LISA_uus.pdf# lk 77 • Lääne-Viru maakonna arengustrateegia 2030 (http://laane-viru.maavalitsus.ee/arengukavad) lk 28. <p>Võsu ranna puhkeala tugitaristu rajamine ja parendamine annab aluse ka järgneva arendusetapi jaoks: suvitajate paremaks teenindamiseks ja piirkonnale atraktiivsust ja lisandväärtust toovaks võimaluseks on Võsu randa välibasseinide kompleksi rajamine, kuhu on lisaks välibasseinidele planeeritud teenindushoone rajamine (pesemis-, riietus- ja tualettruumid, riiete hoiukapid, kiosk-kiirtoidukoht, mis pakub ranna küllastajatele värsked ajalehti, rannatarbeid (ujumisriided, -rõngad, pallid jms) nii müügiks kui rendiks (toolid, päevavarjud, pallid, madratsid jms), sporditarvete rent (pallid, võrgud, kõnnikepid, jalgrattad, rulluisud, surfivarustus jms).</p> <p>Välibasseinide kompleksi rajamine toob eeldatavalt Võsule kordades rohkem külastajaid, seega on oluline kompleksi tugitaristu kordategemine, atraktsioonide lisamine (valgustatud mängudeväljaku ehitamine, rulapark, kiiged, karussellid jm) ja nende ühtlasem jaotumine kogu rannaalal.</p> <p>Kogu ranna-ala projekti realiseerumisel prognoosime piirkonda lisanduvaid töökohti ca 30 (adminid, vetelpäästjad, koristajad, tehnilised töötajad, instruktorid, treenerid, lisaks juhtiv ja muu teenindav personal).</p>
--	---

ARENDAV OBJEKT

6. „Eesti Vabariik 100“ arhitektuuriprogrammi „Hea avalik ruum“ raames Rakveres Pika tänava muinsuskaitsealuse avaliku ruumi (Pikk tänav koos sellega piirnevad maa-alad) planeerimine, projekteerimine ja välja ehitamine.

ARENDAVA OBJEKTI KIRJELDUS**Arendatava objekti planeeritavad kulud**

3 000 000 €. Maksumus sisaldab ideekonkurssi, projekteerimist ja väljaehitamist.

- rekonstrueerimise projekt
- kõnni- ja sõidutee rekonstrueerimine, sh viimine peaaegu ühele tasapinnale;
- sademevee kanalisatsiooni rajamine
- tänava-ala katmine betoonplaadistiku ja betoonkividega
- haljastuse rajamine (istutatakse madalakasvulised (kuni 3 m) puud)
- istumispingid jalakäijatele
tänavamööbli soetus ja paigaldus (taimete istutamiseks suuri betoonist nõud)
- parkimiskohtade rajamine
- tänavavalgustuse rajamine (mastid kuni 4m)
- jalgrattahoidikute paigaldamine
- Parkali ja Pika tänava ristmikule väljaku rajamine

Toetuse eeldatav vajaduse maht 2 550 000 €, omafinantseeringu maht 450 000 €.

Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju	<p>Rakvere linna Pika tänava ja selle lähiümbruse (so Rakvere vanalinna) süstemaatiline arendamine ja turustamine loob eeldused turistide arvu suurenemiseks piirkonnas ning turismipotentsiaali täielikumaks rakendamiseks. Vanalinna baasil uute tegevuste ja teenuste loomine toetab turistidevoo suurenemist piirkonda ja küllastajate pikemaajalist piirkonnas peatumist, mis loob vajaduse uute turismiettevõtete loomiseks või olemasolevate tegevuse laiendamiseks. Sellega luuakse uusi töökohti ja inimestele nii motivatsiooni liitumaks tööturuga kui asumaks piirkonda pikaajaliselt elama. Soodustatakse nii turismi kui täiendavate teenuste alast ettevõtlust kui täiendavaid investeeringuid erasektoris.</p> <p>Rekonstrueeritud Pika tänava avalik ruum koos Vallimäe kompleksi. sh Rakvere linnus , politseimuseumi ning Aqva Spaa kompleksiga saavad moodustama tervikliku ja mitmekesise küllastustelje Rakvere linnas</p> <p>Peale Pika tänava renoveerimist elavneb sealne äritegevus erinevates valdkondades, rajatakse kohvikuid, butiike, poode, büroo pindasid. Peale renoveerimist on planeerinud mitmed ettevõtjad teha ka enda majale uuenduskuuri teha ning äri laiendada või uut rajada</p> <p>Kokkuvõttes suureneb Rakvere tulubaas ja piirkonna konkurentsivõime Piirkonda parendades loob see ka lisandväärtuse sealsetele ettevõtjatele ja krundi omanikele.</p>
Eeldatav tegevustes osalejate ring	Rakvere linnavalitsus
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus	<p>PKT projekti väljundina:</p> <ul style="list-style-type: none"> • luuakse ca 25 uut töökohta, (sh kaubandussektori töötajad ja kontoritöötajad) • ca 55 ettevõtet (hinnanguliselt nii Pikal tänaval asuvad ärid, asustused kui ka Rakvere vana- ja kesklinna piirkonnas asuvad toitlustus-, kaubandus- ja turismiettevõtted) saab kasu <p>Projekti tulemusena:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tekib Pikal tänaval avalik ruum, mis arvestab rohkem jalakäijate vajadusi, loob linna keskkonda hea disainiga ruumi, mis meelitab siia piirkonda nii rohkem linnaelanikke ja linna küllastajaid, andes sellega hoogu äritegevuse ja majandusaktiivsuses hoogustamiseks.

	<ul style="list-style-type: none"> • Kogu linnakeskkonna paremine. Turistidele lisaatraktsioonide ja saabumispõhjuste lisandumine. Võimaldab pikendada külastuspäevade arvu.
Valmisolek tegevuste elluviimiseks	<ul style="list-style-type: none"> • Ideede arendus ning objekti valik on toimunud koostöös Eesti Arhitektide Liiduga üle-Eestilise projekti Eesti Vabariik 100 – avalik ruum raames. • Tegevus on kajastatud Rakvere linna kehtivas arengukavas 2016-2030 • Tegevus on kajastatud 2010 aastal kehtestatud Rakvere linna Üldplaneeringus. • - Lääne-Viru maakonna arengustrateegia 2030 (http://laane-viru.maavalitsus.ee/arengukavad) lk 35

ARENDAV OBJEKT**7. Neeruti kultuurimõisa külustuskeskkonna väljaarendamine****ARENDAVA OBJEKTI KIRJELDUS****Arendatava objekti planeeritavad kulud**

1. Ligipääsude, parklate ja kontserdiala käiguteede ehitamine ja haljastustööde (kontserdialal) teostamine (3 parklat – ligi 60 kohta, lisaks eraldi parkimistaskud suurtele bussidele (ürituste korral on parkimine korraldatud teede äärtes ja ka heinamaal) ning 700m pikkuse tee rekonstrueerimine – projekteerimine ja ehitustööd) – 260 000 eurot.
2. Valgustuse rajamine mõisa parki (tööprojekt olemas) – 37 500 eurot.
3. Neeruti mõisa peahoone I korruse ehitustööd (kontserdite, etenduste ja näituste korraldamise võimalused. Olemas osaliselt eskiisprojekt, põhiprojekti koostamine, hoone ehitustööd, kommunikatsioonide rajamine ja sisustuse ning vahendite soetamine). Nimetatud alal saavad olema nii ekspositsioonide, väljapanekute ruumid, etenduste toimumine ja ka kontserdite toimumine – 650 000 eurot.
4. Teisaldatav kontsertlava koos istumistribüünidega (1 500 kohta maksimaalselt) – 60 000 eurot.
5. Buxhōwdeni loomestuudio kompleksi ehitamine (loomestuudio kontekstis räägime siis 2-st hoonest nn valitseja maja (600 m²) ja vanast aidahoonest (300 m²). Olemas on eskiisprojektid, vajalik on põhiprojektide koostamine, hoonete ehitustööd, kommunikatsioonide rajamine, sisustuse ja vahendite (seadmete) soetamine. Loomestuudio sisu kirjeldus ülevaatlikult on järgmine: muusikaga seotud tegevustega nagu muusikaõpe, bändi- ja artistilaagrid, salvestusstuudio, kunsti valdkonnas laagrite korraldamisest ja õpitubadest kuni "performance" kunstini välja, samuti ka käsitöö õpitubade korraldamine, laagrite korraldamine jms. ühesõnaga kõik, mis kuulub kultuuri valdkonna alla. Loomestuudio seadmed on ette nähtud kavandatud õpitubade ja-laagrite tehniliseks teenindamiseks, mitte eraldiseisvaks muusika- ja kunstitoodete produtseerimiseks kommertslikel eesmärkidel. – kokku 1 292 500 eurot.

Projekti kogumaksumus PKT programmi raames on 2 300 000 €, sealhulgas eeldatava toetuse maht 1 500 000 € ning

	<p>omafinantseeringu maht 800 000 €.</p> <p>Kulud, mis ei ole abikõlblikud PKT meetme määruse raames finantseeritakse PKT programmi välistest vahenditest.</p>
<p>Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju</p>	<p>Eesmärgiks on arendada välja koos mitmekesiste teenustega Neeruti kultuurimõis koos selleks vajalike rajatiste ning keskkonnaga. Neeruti mõisa juures on oluliseks eripäraks tema asukoht (Neeruti mäed, Loobu jõgi, imeline looduskeskkond), tema ajaloo- ning kultuuripärand (ainulaadne arhitektuur kuni Kalevipoja pärandilugudeni välja) ning tuleviku kontekstis läbi mõisa omanike kultuurivaldkonna sügavam taust koos vastavate põhjalike teadmiste ning rahvusvaheliste kontaktide. Kogu see eripära toetab tugevalt Neeruti kultuurimõisa kontepstiooni.</p> <p>Sihtgrupid laiemalt on: sise- ja välisturistid kõikidest Eestit külastatavatest riikidest, sh pere-, kultuuri-, ajaloo- ja ärituristid, kelle prognoositav arv aastas oleks 70 000. Hetkel on külastajate arv 0, kuna kõikjal käivad ehitustööd. Prognoositav külastajate arv on kokku 70 000 (valdkondade lõikes on jaotus alljärgnev: mõisa-, loodus- jne külastajaid 25 000; toidukultuur 15 000; muusika valdkonnas 10 000; teatri valdkonnas 10 000 ning kunsti valdkonnas 10 000 külastajat).</p> <p>Neeruti kultuurimõisa arendus tugineb taastatava mõisakompleksi (peahoone ja park) ainulaadsusele (juugendstiil). Neeruti mõis Buxhōwden on asutatud aastal 1406. Mõisa peahoone on projekteerinud kuulsast Faberge juveeliiride suguvõsast pärit arhitekt Carl Schmidt. Mõisa peahoone on ainuke omalaadne art nouveau stiilis arhitektuurinäidis Eestis, mida kaunistab 30-meetri kõrgune torn. Asub mõis Pandiveres Neeruti mägede ja maastikukaitseala serval, Lääne Virumaal, Kadrina vallas. Neeruti mäestik ja tänane maastikukaitseala oma arvukate järvede ja imelise loodusega oli varem mõisa looduspargi osa. Samamoodi kohaliku piirkonna (Neeruti, Kadrina) loodusväärtustele ning kultuuripärandile, samuti asukohale Lääne-Virumaa ühe peamise külastussihtkoha Rakvere ning peamise külastajate asukoha, Tallinna läheduses.</p> <p>Maakonnale iseloomulikult (piirkonnaspetsiifiliselt) on välja kujunenud mitmekesine mõisaturismi teenus Lahemaal (Palmse, vihula ja Sagadi mõisad) ning ka Jäneda mõisakompleksi näol, mis pigem annab hea eelduse ka teistel mõisakompleksitel põhinevate, aga oma eripäraga külastuskeskuste arendamiseks nagu Moe, Arkna, Neeruti ning seeläbi tugevdab piirkonna külastuskeskkonda veelgi.</p> <p>Neeruti mõisa kui asukoha ja looduslike väärtuste poolest perspektiivse külastuskeskkonna võimalused on olnud seni kasutamata. MTÜ Neeruti Mõisa Loomestudio (MTÜ on asutamisel) kavandab arendada mõisakompleksi peamiselt kultuuri valdkonnas laiemas mõttes, mis oma olemuselt oleks Eesti kontekstis ainulaadne ja originaalne. Neeruti mõis Buxhōwdeni visiooniks on kasvada 2025 aastaks külalislahkeimaks ja eriilmeliseks taastatud mõisakompleksiks Eestis, kus on toimivad erinevad valdkonnad – kultuur, loodus, majandustegevus, - koostoimes ning üksteisele lisandväärtusi andvalt. Neeruti mõis Buxhōwdeni missiooniks on rahvusvahelise haardega atraktiivse looduskeskkonda väärtustava töö-, arengu- ja elukeskkonna arendamine, mis suurendab inimeste ja ettevõtete konkurentsivõimet Eestis ja maailmas, toob tuntuks ja tunnustatud inimesi end siia realiseerima ning inspireerib uute ideede väljatöötamisel suurepärase looduskeskkonna ja maapiirkonna näitel.</p> <p>Lisaks Piirkondade konkurentsivõime Toetusele, mis on eelkõige mõeldud kultuurilise keskkonna loomiseks, on omanikud</p>

kavandanud arendada välja muud teenused alates majutus- ja toitlustusteenustest kuni aiapidamiseni välja. Selle nimel tehakse töid igapäevaselt (omanikud on investeerinud üle 1,8 miljoni euro hetkel). Vastavate võimaluste puudumisel on võimalik korraldada majutusteenus Rakvere linnas (kuni 15 km), alternatiividele on mõeldud.

Maakonna ja Neeruti piirkonna konkurentsivõime tõstmiseks arendatakse välja võimalikult mitmekesine valik erinevaid tooteid ja –teenuseid järgmistes suuremates valdkondades:

1. **Muusika** - kavas on mõis siduda muusikaga seotud tegevustega nagu muusikaõpe, bändi-ja artistilaagrid, salvestusstudio, kontserdipaik jne. Arendades mõisakompleksi läbi kultuuriturismi ja läbi konkreetsete ürituste korraldamise, siin on mõeldud nii rahvusvahelise tuntusega muusikute kui ka Eesti muusikute esinemisi. Laagrite ja muusikaõppe korral on mõeldud pakkuda võimalust musitseerida ja õppida koos mõne tuntud omaala tõelise “tegija” käe all. Laagrid on mõeldud nii Eesti kui välisküllastajate jaoks.

- Baltikumis ja lähiriikides (v.a. Rootsi) puudub analoogiline õppemudel, kus nii algajad kui juba professionaalid saavad tulla enda valitud eriala intevsiivõppele, mida juhendavad oma ala tegijad nii Eestist kui välismaalt. Idee seisneb innovaativsusel, andes õppijale võimaluse arendada teiste sama ala huvilistega oma oskusi - alates arvutimuusikast ja produtseerimisest kuni heliloominguõppest muusika manageerimiseni välja.
- Pakume võimalusi artistidele ja bändidele nn. loomelaagriteks - artistidel oleks võimalus eralduda igapäevasest "tavaelust", veetes nädal või paar imelise looduse ja vaimsusega Neerutis, luues muusikat ja soovi korral see ka professionaalses helistuudios üles lindistada.
- Muusikastudio, mida võivad kasutada artistid üle kogu maailma. Võtmetegevus on meelitada Neerutisse lisaks kohalikele Eesti muusikutele ka rahvusvahelisi artiste.
- Nn. Muusika "Ärkamine" Neerutis. Mõisa tagumine hoov pakub suve perioodil koos tribüünidega ainulaadset kontserdielamust, mahutades ca 1 500 muusikanautlejat. Kuulajaskond ei piirdu vaid kohaloleva publikuga, vaid kontserti kantakse läbi videopildi üle kogu maailma. Kujutame ette öösümeduses Eestimaad - lava, mis on täidetud artistiga ja selle seljataga Neeruti mõisa väljavalgustatud siluetti.

Sihgrupid: rahvusvaheliselt tuntud muusikud ja heliloominguga tegelejad; Eesti muusikud ja heliloominguga tegelejad; professionaalid/huvilised/entusiastid, kes osalevad laagrites/töötubades/ühismusitseerimistel (ka noored ja lapsed);

muusikaürituste külastajad. Külastajate arv ca 10 000 inimest aastas.

2. Teater - näitetruppide ja näitlejate loomelaagrid, teatrietendused nii sise- ,kui välislavadel. Harrastusteatri kokkutulekud, performance'id, festivalid ja laagrid. Festivalide raames on kavas korraldada mitu etendust päevas, mitmekesiste zanrite näol, mis on publikule atraktiivsed ning seovad inimesi ja publikut mitme päeva vältel toimumispaigaga. Kooliteatri laagrid, noorte kirjanike ja luuletajate kokkutulekud, ühisloomingu esitamised jne. Siin on samuti mõeldud, et valdkond mõjutab nii Eesti sise- kui välisküllastuste arvu tõusu.

Sihtgrupid: teatrid (ka harrastusteatrid, kooliteatrid); näitlejad, lavastajad nii Eestist kui välisriikidest; kirjanikud ja luuletajad; etenduste vaatajad/külastajad ja muu selline. Külastajate arv ca 10 000 inimest aastas.

3. Kunst - Siin rakenduvad kõik eelnavalt toodu alates laagritest ja õpitubadest kuni "performance" kunstini välja. Valdkonna arendus on samuti suunatud nii kohalikule kui rahvusvahelisele turule. Mõisa park ja rekonstrueeritavad hooned annavad ideaalse võimaluse nii antiiginäituste, laatade kui oksjonite korraldamiseks. Kunstnike meistriklasse korraldamine ning kohapeal loodud kunsti eksponeerimine. Siia alla käib nii kujutav kunst, maal, skulptuur jne, huvilistele Eestist ja mujalt maailmast.

Sihtgrupid: rahvusvaheliselt tuntud kunstnikud; Eesti kunstnikud; vanavara- ja antiigi spetsialistid ning huvilised; "performance" etendustel osalejad; näituste, laatade, oksjonite külastajad. Külastajate arv ca 10 000 inimest aastas.

4. Toidukultuuri arendamine – kultuuri üks olulisi osi on toidukultuur, mis väljendab riigile ja piirkonnale omaseid maitseid, tegevusi jne. Toidukultuur tähistab toitu ja jooke, mida Eestis igapäevaselt tarbitakse kui ka Eesti toidupärandit laiemalt. Toit on oluline osa nii riigi kui ka piirkonna kuvandist. Eestit kui riiki esitledes, suudetakse toidu kaudu anda sõnumi, et Eestis osatakse toota kvaliteetset toorainet ja sellest kõrge kvaliteediga huvitavaid ning maitsvaid toidutooteid valmistada. Samas ei ole kadunud piirkonna traditsioonilised toidu valmistamise oskused - meie mitmekesine loodus pakub unikaalset toorainet (sh metsamarjad, ulukiliha), jõed, järved ning meri pakuvad Euroopas tunnustatud valget kala, kohalikud talupidajad pakuvad ökoloogiliselt puhtaid tooteid - kõike seda soovib pakkuda Neeruti, kus oskuslikult seotakse mõisa toidukultuur kohaliku maa toiduga tehes üheskoos erinevaid töötubasid, etendusi ja muid ette võtmisi.

Sihtgrupid: etendustel, kontserditel, laatadel, festivalidel ja muudel üritustel osalejad; mõisa külastajad; mõisas ürituste tellimine ja seal toitlustuse korraldamine. Külastajate arv ca 15 000 inimest aastas.

5. Mõisaturism, loodus-ja aktiivne puhkus – hõlmatud saavad sihtgrupid mõisakompleksi taastamisel loodatavate võimekuste (majutus, kompleksi arhitektuurne väärtus) kui ka olemasolevate loodus- ja aktiivse puhkuse võimaluste (tervise- ja matkarajad Neeruti maastikul) baasil. **Sihtgrupid:** mõisakultuuri-ja arhitektuuri huvilised, mõisas puhata soovijad, looduspuhkajad, terviseradade kasutajad. Arvestades lähedust Rakvere linnale saab Neeruti mõis olema peatuskohaks ka

	<p>Rakvere linna või mõne muu Lääne-Viru sihtkoha külastajale. Prognoositav külastajate arv ca 25 000 inimest aastas. Tervikprojekti teostumisel luuakse hinnanguliselt kokku 30 töökohta, sh lisandväärtusega töökohad nagu näiteks lavameistrid (lavatehnikud 2, valgustaja 1, heli 1), muusikastudio (helirežissöör, helitehnik 2), kohalikud toidutootjad 10, administraator 1, koordinaatorid 3, tegevuste juhendajad 5 jne .</p>
<p>Eeldatav tegevustes osalejate ring</p>	<p>MTÜ Neeruti Mõisa Loomestudio – Projekti elluviija ja taotleja MTÜ Neeruti Mõisa Park OÜ Buxhöwden Kadrina Vallavalitsus Rakvere Teater Kadrina Keskkool Kaari Sillamaa Laste Kaunite Kunstide Kool ETV Muusikastudio Arne Saluveeri juhendamisel Lootuse Maalistuudio House Gourmet Erinevad fotograafid (Kristi Metsa, Heiki Laan jne) Välismaised produtsendid (Steve Booker, Grant Black, Kipper Eldrige jne) Provance'i veinimõisad (La Garelle, Chateau de Canorqe, jne).</p>
<p>Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus</p>	<p>Lääne-Viru maakonda on loodud ainulaadne Neeruti kultuurimõisa külastuskeskkond:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Loodud on Buxhöwdeni loomestudio erinevate kultuurivaldkondadega tegelemiseks; 2) Loodud on atraktiivne ja ainulaadses keskkonnas asuv kontserdi- ja teatripaik; 3) Rajatud ligipääsud, parklad, teatri- ja kontserdipaiga käiguteed ning ellu viidud ainulaadne valgustusprojekt; 4) Rajatud viidad ja tähistused. 5) Rekonstrueeritud on nn loovstudio kaks hoonet (vana valitsejamaja, aidahoone) 6) Soetatud on 1500 istekohaga tribüün kontserdite, teatrietenduste ning performance'ite korraldamiseks 7) Rajatud on sisustatud ja toimiv salvestusstudio. 8) Soetatud on teisaldatav lava. 9) Hinnanguliselt on loodud ca 30 töökohta, sh lisandväärtusega töökohti on minimaalselt 15. 10) Piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud läbi lisandväärtusega töökohtade loomise tulemusena. 11) Hinnanguliselt 350 piirkonna ettevõtjat/ettevõtet saavad kasu koostööst Neeruti kultuurimõisaga pakkudes/müües omi teenuseid (toit, transport jne teenused) 12) Prognoositud külastajate hulk Neeruti kultuurimõisa külastuskeskkonnas on ca 70 000 külastajat aastas.

**Valmisolek
tegevuste
elluviimiseks**

Neeruti mõisa omanikud on juba läbi oma tegevuse, alustati 2013.aastal, investeerinud mõisa peahoonesse ning eeltöösse (ehituslikud projektid, muinsuskaitse eritingimused jne) üle 1,8 miljoni euro.

- Koostatud on Neeruti kultuurimõisa külastuskeskkonna konteptsioon ja hoonete osas eskiisprojektide tasemel ideelahendused.

- Olemas on Neeruti mõisapargi rekonstrueerimisprojekt, mille aluseks oli muinsuskaitse eritingimuste koostamine. Mõisa pargi ja allee rekonstrueerimisprojekt on kooskõlastatud Muinsuskaitseametis ja Keskkonnaametis.

- Hoonete projekteerimisel on koostöö Muinsuskaitseametiga igapäevane ning seni on kõik laabunud. Hoonete projekteerimisel tuleb lähtuda asjaolust, et hooned, mis on kaitse all, neile tuleb koostada enne projekteerimist muinsuskaitse eritingimused. Peahooneel on need olemas, valitsejamajal koostamisel, aidal samuti koostamisel.

- Koostatud on hinnanguline eelarve.

- Käimas on aktiivsed arutelud koostööpartnerite huvide ning suuremate projektide ettevalmistamisel.

- Kadrina valla arengukava (<https://www.riigiteataja.ee/aktilisa/4090/9201/6005/Kadrina%20valla%20arengukava%20aastani%202035.pdf#>) Väljavõte: Puhkemajanduse võib siduda vallas eelkõige Viitna, Neeruti, Ohepalu ning ka teiste maastikuliste nn miljööväärtuslike piirkondadega. Selle valdkonna loomulikeks osadeks on ka kultuuri- ja ajaloomälestiste ning kultuuriasutuste ja spordirajatiste olemasolu. Oluline on teha turismi arendamisel koostööd naabervaldadega, eriti Vihula ja Kuusalu valdadega. Elukeskkonna investseeringud kohalikesse teedesse ja tänavatesse – Hulja-Neeruti tee tolmuwabakate (läbib Neeruti mõisa parki ja tulevast kultuurikeskkonda). Muus osas puudub vallal konkreetne arenduslik seos otseselt. Turismi valdkonda eraldi valla arengukavas välja ei ole toodud.

- Lääne-Viru maakonna arengustrateegia 2030 (<http://laane-viru.maavalitsus.ee/arengukavad>). Väljavõte: Ettevõtluse valdkonna all, eesmärk mitmekesine külastuskeskkond, tegevus mitmekesine mõisaturismi arendamine, Investeeringud turismiteenuste arendamiseks maakonna mõisakompleksides: **Neeruti** – turismi- ja külastusobjekt, sh kohaliku Neeruti kaubamärgi all toimiva toiduvõrgustiku osa.

ARENDAV OBJEKT	
8. Kunda tsemenditööstuse teemapark	
ARENDAVA OBJEKTI KIRJELDUS	
Arendatava objekti planeeritavad kulud	<p>Projekti kogumaksumus on 1 085 000 €</p> <p>Teemapargi kompleksi rajamine ajalooliselt Kunda esimese tsemendivabriku territooriumile:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vabriku sepikoja baasil teemapargi keskushoone ehitamine ja sisustamine <ul style="list-style-type: none"> o Ekspositsiooniruumid ja sisustus o Õppeklass ja sisustus o Meenete kauplus (<i>PKT programmivälistest vahenditest</i>) - tsemendiveski baasil hüdroelektri- ja tsemenditootmise ekspositsiooni rajamine ning sisustamine <ul style="list-style-type: none"> o sh elektrigeneraatori soetus ja paigaldus - nn pakkimisruumi baasil tsemenditootmise protsessi püsiekspositsiooni rajamine ja sisustamine - Territooriumil olevate vabrikahoone varemete ja tsemendiahjude konserveerimine - vaateplatvormi ehitus - vabaõhulava ehitus - parkla, parkla ühendustee ja küllastajate jalgte rajamine <p>Toetuse eeldatav vajaduse maht 915 000 €, omafinantseeringu maht 170 000 €.</p>
Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju	<p>Arendatava objekti näol on tegemist ühe osaga laiemast sihist, mille eesmärgiks on väärtustada piirkondlikku tööstus- ja looduspärandit ning suurendada seeläbi Eesti inimese huvi ning teadmisi valdkonna vastu. Kunda asub geoloogiliselt ääretult põnevas paigas. Piirkonnas asuvad mitmed aktiivsed maavarade kaevandused (põlevkivi, paas, liiv, savi, turvas). Looduslikud liivakivipaljandid Kronkskaldal ja Kunda jõe ürgorus. Kundast on pärit perekond Öpikud, kelledest Armin, maailmakuulus geoloog ja paleontoloog, tegeles aktiivselt Eesti aluspõhja kivististe ning geoloogia uurimisega. Projekti laiemaks eesmärgiks on luua Kundasse tsemenditööstuse teemapark, mille osadeks oleks lisaks välja arendatud vanale vabrikule ka juba toimivad Kunda linna klubi (endine vabriku direktori maja, Kunda linna esindussaal, näituste ja konverentside korraldamise võimalus), praegune Tsemendimuseum (edaspidi keskendumine koduloole) ning piirkondlikud</p>

	<p>matka- ja loodusõpperajad, mis ühelt poolt räägiksid kohalikku kultuurilugu, kuid teisalt juhiksid tähelepanu ka teemapargiga seotud olulistele paikadele. Nende välja arendamisega on Kunda linn juba alustanud ning plaanib jätkata jooksvalt olemasoleva eelarve ning erinevate nõu pisiprojektide kaasabil (eelkõige KOV eelarve).</p> <p>Kunda linna klubi ja Tsemendimuuseum tegutsevad juba praegu ning nende toel on võimalik teemapargist korralik turismiatraktsioon kujundada, mille mõju ulatuks Kundast kaugemale ning mis annaks Lääne-Virumaad külastavale inimesele juurde omanäolise ja põneva atraktsiooni.</p>
Eeldatav tegevustes osalejate ring	Kunda Linnavalitsus, Kunda Nordic Tsement, Eesti Geoloogia Selts, Virumaa Rahvaülikooli Selts
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus	<p>Tegevuses osalejate põhjal on loodud arendatava objekti haldamisega tegelema hakkav sihtasutus. Esimese tsemendivabriku varemed on konserveeritud, likvideeritud on võimalikud varisemisohud (suured ahjud ja korstnad).</p> <p>Täielikult renoveeritud on vabriku sepikoda, kuhu rajatakse teemapargi administratiivne keskus ning piirkonna tsemenditööstusele pühendatud püsiekspositsiooni nn teoreetiline osa (õpeklass, arhiiv, käejälgede väljapanekud, maketid, toodete ja tooraine näidised, piirkonnast pärit isikute tutvustused jne). Õpeklassis on 50 kohta mahutamaks maksimaalselt bussitais huvilisi ning selle eesmärgiks on eelkõige loengute korraldamine ning teemaparki külastavatele truppidele teoreetilise ülevaate tegemine tööstuse ajaloost ja tänapäevast. Hoones paikneb ka väike meenete kauplus.</p> <p>Territooriumi serva, jõe äärde on rajatud puidust vaateplatvorm, millelt avaneb vaade Kunda jõe ürgoru liivakivipaljanditele. Platvormil on kerge katusealune kivimite väljapanekuga (eelkõige piirkonnas kaevandatavad ja tööstuses kasutatavad) ning tugev, läbipaistev klaassein, millele on kantud paljandil nähtavate kivimite kontuurjooned. Õigel kaugusel seisev huviline näeb läbi selle reaalselt paljandit ning selgitavaid kommentaare korraga.</p> <p>Endisesse mitmekorruselisse tsemendiveskisse on rajatud nn talveaia tüüpi muuseum, mille väljapanekud keskenduvad piirkonna hüdroelektri- ja tsemenditootmisele. Hoone jääb osaliselt alt-üles välja avatuks ning kuna sellest jookseb ka käesoleval hetkel läbi jõevesi, rajatakse sellele töötav, kõigile uudistajatele nõu klaasi all avatud elektrigeneraator. Selle eksponaadiga on seotud ka terve rida elektrienergia teemalisi nn käed-külge atraktsioone (nõrkvoolu skeemide koostamine, mõistatuste lahendamine nõnda, et süttiks pirn või käivituks seadeldis jne). Koostatud on väljapanek Kunda jõe hüdroelektrijaama ajaloost ning loodud multimeediamaterjal selle toetamiseks.</p> <p>Tsemendiveski kõrval olev nn pakkimisruum jääb samuti maast-laeni avatud. Seintele on ehitatud kolmele korrusele rõdud, millel püsiekspositsioon, selgitamaks konkreetset tehnilisi tsemenditootmise protsesse. Kõik võimalikud tegevusi erinevas vanuses huvilistele – võimalik on valmistada tsemenditünni ja -kotte, kokku panna erineva raskusastmega tehnilisi seadmeid (hammasrattad, mutrid, poldid jne, et seade tööle hakkaks). Hoone ise on akendeta ja hämar – isegi pisut sünge, väljendamaks tollastele tööliste osaks saanud töötingimusi.</p> <p>Läbi on mõeldud ka kõigi väljapanekute helikujundus (tööstushääled taustal, vabrikuvile, hõiked jne) ja teenindava personali</p>

	<p>rõivad (19. sajandi lõpu töölisel).</p> <p>Ala nõ kõrgema tasandi osa (Jaama tn sama tasapind) on korrastatud ning linna poolse rahastuse abil ohutuks tehtud. Rajatud on korralik parkla, ühendused selleni ning tagasihoidlik promenaad üle vanade tsemendiahjude.</p> <p>Linna rahastuse abil on alale rajatud lavapõrand ühes kerge karkassiga, millele saab kiiresti vihma tõrjumiseks katte peale paigaldada. Eesmärgiks tuua teemaparki ka kontserte ning suvelavastusi.</p> <p>Käesoleval hetkel on Kundat külastavate turistide arv küllaltki vahelduv. Kundasse jõuavad juhuslikud turistid või siis tõsised asjahuvilised. Tegutseva Tsemendimuuseumi külastatavus tõuseb eelkõige suveperioodil, ulatudes parimal ajal 3-4 turismigrupini (à 40 inimest) nädalas. Tsemenditööstuse teemapargi eesmärgiks oleks tipp-hooajal teenindada päevas 2 turismigruppi lisaks juhuslikele huvilistele. Teemapark peaks olema tegutsevatele Lääne-Virumaa turismiatraktsioonidele eelkõige toetav partner tekitamiseks/süvendamiseks huvi veeta terve päev maakonnas. Võimalikud huvilised võiks jagada kaheks – välituristid, keda huvitab piirkonna ajalugu ja tööstuspärand ja Eesti üldhariduskoolide õpilased – selgitamiseks reaalinete seotust nõ pärismaailmaga.</p> <p>Otse loomulikult mõjutaks teemapargi tekkimine ka kohalikku ettevõtlust. Lähiumbruses tegutseb Eesti mõistes unikaalne (jõe kohale ehitatud) seikluspark ning mitu toitlustusettevõtet, keda teemapargi valguses peaks eelkõige koostööpartneritena vaatlema.</p> <p>Kunda sadamasse reisilaevavahenduse tekkimisel oleks teemapark turisti jaoks ilmselt üks esimesi või viimaseid (sõltuvalt marsruudist) sihtkohti.</p>
<p>Valmisolek tegevuste elluviimiseks</p>	<p>Kunda linn on valmis projekti investeerima. Seda kinnitab ka linna arengukava aastateks 2013-2025 lk 34 (Vana tsemenditehase varemete konserveerimine ja eksponeerimine; Kunda muuseumi arendamine). Konkreetsemad ja täpsemad eeltööd ning tasuvusanalüüsid on kavandatud 2017. aasta esimesse poolde.</p> <p>- Lääne-Viru maakonna arengustrateegia 2030 (http://laane-viru.maavalitsus.ee/arengukavad) lk 26</p>

ARENDAV OBJEKT**9. Maastikupark maagiline Emumägi****ARENDAVA OBJEKTI KIRJELDUS****Arendatava objekti
planeeritavad kulud**

Projekti kogumaksumus on 376 372 €

- Lasteala väljaehitamine koos mänguväljakuga 12 000 €
- Viidad, infograafika, sildid ja selgitused 520 €
- Jalutus ja matkarajade ehitamine 6 200 €
- Külustuskeskus ja selle esine terrass 150 000 €
- Parkla ehitus 5 500 €
- Sissesõidu tee rekonstrueerimine 3 600 €
- Vaatesild 7 200 €
- Vaatetornile täiendava platvormi rajamine õhupalli sõitude tarbeks või vaatetorn koos täiendava platvormiga õhupallisõitude tarbeks 30 000 €
- Kuumaõhupall 8 000 €
- Piknikukohtade väljaehitamine (3tk) 3 200 €(4)
- Istumiskohad radade ääres ja piknikukohtades (12tk) 6 523 €

	<ul style="list-style-type: none"> • Kiriku plaani imiteeriv vorm ajaloolisel kalmistul 6 400 € • Puurkaev-pumbamaja ehitus 7 800 € • Elektri liitumine ja ühenduse väljaehitamine 22 200 € • Reovee ärajuhtimise süsteemi ehitus 4 500 € • Projekteerimine 40 000 € <p>Käibemaks 62 7298,60 €</p> <p>Toetuse eeldatav vajaduse maht 319 916 €, omafinantseeringu maht 56 456 €.</p> <p>Kulud, mis ei ole abikõlblikud PKT meetme määruse raames finantseeritakse toetuse saaja poolt.</p>
<p>Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju</p>	<p>Emumägi on Põhja-Eesti kõrgeim tipp. Emumägi sellise loodusobjektina on loomulik külastuspaik. Ka tänapäeval külastatakse Emumäge nii sise- kui ka välituristide poolt. Projekti Maastikupark maagiline Emumägi ideeks ongi arendada kohapealseid atraksioone, mis rohkem külastajaid Pandivere piirkonda meelitaks ja nende külastusaega siin pikendaks. Kui Pandivere külastuspiirkonnas kultuuri-ja ajaloopärandil põhineva turismitoote arendamisel on tähelepanu pööratud UNESCO maailmapärandi nimistusse kuuluva Struve geodeetiline kaarega seotud võimalustele, siis loodusobjektina oleks piirkonna keskseks külastusatraksiooniks kindlasti Emumägi.</p> <p>Emumäe vahetus läheduses on viimasel ajal ehitatud 2 puhkemaja-majutushoonet, Pargi tall-muuseum ja Salla seltsimaja. Neist on otsesed kasusaajad 2 esimest ettevõtet ja kaudsed kasusaajad 2 ülejäänud ettevõtet. Osa neist tegelevad ka toitlustusega. Kõik nimetatud objektid on peamises osas orienteeritud turistidele ja töötavad täna alakoormusega. Eeldatavasti antud projekti mõjul kasvab külastatavus ka eelpoolnimetatud objektidel. Prognoositav maastikupargi külastatavus 10 000 kuni 15 000 külastatavust aastas, sealhulgas antud projekti mõjul lisandub piirkonda prognoosi kohaselt ca 5000 külastajat.</p>
<p>Eeldatav tegevustes osalejate ring</p>	<p>Projekti elluviija: Rakke Vallavalitsus</p> <p>Projekti partnerid:</p>

	<p>MTÜ Emumäe Arenduskeskus MTÜ Salla seltsimaja Projekti partnerid MTÜ-d osalevad tööprojekti lähteülesande koostamisel ning valminud puhkeala majandamise korraldamisel.</p>
<p>Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus</p>	<p>Arendatav Emumäe puhkeala koos olemasolevate puhkeobjektidega võimaldab aastaringset tööd 6-le inimesele ja suvehooajal kuni 10-le inimesele. Tegemist on otseste töökohtadega (10), mis tekivad projekti elluviimise mõjul. Kasusaavaid ettevõtteid on 4.</p> <p>Antud projekti mõjul valmib:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lasteala koos mänguväljakuga • Viidad, infograafika, sildid ja selgitused • Jalutus ja matkarajad • Külustuskeskus ja selle esine terrass • Parkla • Rekonstrueeritud sissesõidu tee • Vaatesild • Vaatetorni täiendav platvorm õhupalli sõitude tarbeks või vaatetorn koos täiendava platvormiga õhupallisõitude tarbeks • Kuumaõhupall • Piknikukohti 3tk • Istumiskohad radade ääres ja piknikukohtades 12 tk

	<ul style="list-style-type: none">• Kiriku plaani imiteeriv vorm ajaloolisel kalmistul• Puurkaev-pumbamaja• Elektri ühendused• Reovee ärajuhtimise süsteem
Valmisolek tegevuste elluviimiseks	<p>Tänase seisuga on koostatud Maastikupark maagiline Emumäe kontseptsioon. Omavalitsus panustab kogu omaosaluse ehk 56 456 €</p> <p>- Rakke valla arengukava aastateks 2014-2025 (https://www.riigiteataja.ee/aktilisa/4091/0201/4015/arengukava_2014-2025.pdf) p 4.2.3 lk 32.</p> <p>- Lääne-Viru maakonna arengustrateegia 2030 (http://laane-viru.maavalitsus.ee/arengukavad) lk 29</p>

ARENDAV OBJEKT	
10. Tapa Tööstuspargi juurdepääsuteede rajamine ja rekonstrueerimine	
ARENDAVA OBJEKTI KIRJELDUS	
Arendatava objekti planeeritavad kulud	<p>Tänavate rekonstrueerimise tööprojekti koostamine . Tapa linna Karja tänava rekonstrueerimine. Rajatakse uus tee aluskiht ja rajatakse katend, rajatakse mahasõiduteed kinnistutele. - Tapa linna Karja põik tänava rekonstrueerimine. Rajatakse uus tee aluskiht ja rajatakse katend, rajatakse mahasõiduteed kinnistutele. Karja tänava raudteeülesõidu rekonstrueerimine.</p> <p>Projekti kogumaksumuse maht on 350 000 €.</p> <p>Maksumused: Projekteerimine - 15 000 € Ettevalmistustööde kulud - 32 000 € Mullatööde kulud – 75 000 € Katendite rajamise kulud – 183 500 € Truubid ja veeviimarid – 5 500 € Liikluskorraldusvahendid – 9 000 € Tehnovõrgud – 30 000 €</p> <p>Toetuse eeldatav vajaduse maht 297 500 €, omafinantseeringu maht 52 500 €.</p>
Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju	<p>Karja tänav on Tapa linna Tööstusküla teede võrgustiku peatänav, mille kaudu saab piirkond ühenduse riigimaanteega Pärnu-Rakvere- Sõmeru mnt T5. Valdavalt kasutavad teed kaupa vedavad veoautod ja autorongid (raskeveokid) ning sõiduautodega tööl käivad töötajad. Karja tänav on piirkonna ettevõtetele ainus juurdepääsu tee. Kaitseväge lisandumisega Tapa kaitsevaelinnakusse muutub oluliseks erasektori teostatav kaitseväge tehnika hooldus ning remont. Remondi teostamiseks on tööstusala piirkonnas tekkimas vastava kompetentsiga ettevõtted mis vajavad ligipääsu.</p>

Eeldatav tegevustes osalejate ring	<p>Tapa Vallavalitsus – projekti taotleja ja omaosaluse katja.</p> <p>AS Tapa Mill – kinnistuomanikuna, kelle omandis olevale maale on plaanitud ka teise ettevõtete tegevused. AS Tapa Mill ehitab sissesõiduteede pikendused oma territooriumil. Ei osale projekti rahastamises</p> <p>AS Riigiressursside Keskus – tootmis- ja laopinna rendiga tegelev ettevõtte, kes ehitab sissesõiduteede pikendused oma territooriumil. Ei osale projekti rahastamises.</p>
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus	<p>Kogu teelõigu ulatuses ehitatakse drenkiht, uus alus ja kate, remontöödest tingitud olemasolevate taristute kaitsmine ja vajadusel ümbertõstmise, ehitatakse uued teekraavid ja truubid, tehakse pikiprofiili parandusi ja katte ülepindamist ning mulde laiendusi vastavalt normikohasele ristprofiilile, ehitatakse uus Ambla mnt – Karja tänava välivalgustus koos põhiteega ehitatakse mahasõidud ja paigaldatakse uued liikluskorraldusvahendid.</p> <p>Karja tänava ja Karja Põik tänava ääres on hetkel 2 erakätes olevat investorit ootavat kinnistut ning 2 valla omandis olevat kinnistut. Lisaks on detailplaneeringuga ette valmistatud kinnistu, millele mahub kuni 4 tootmisettevõtet. Reaalselt töötavate ettevõtete käes on 4 kinnistut, millest ühe peamine tegevusala on tootmis- ja logistikapinna pakkumine ettevõtetele.</p> <p>Tööde käigus paraneb oluliselt Tapa tööstusala atraktiivsus investoritele. Olemasolevad ja piirkonda lisanduvad ettevõtted saavad mõistliku ligipääsu oma ettevõttele. Hetkel on arendamisel kaitseväge tarbeks rasketehnikat remontiv firma, huvi erakätes olevatele kinnistutele töötleva tööstuse rajamiseks on läbirääkimiste järgus. Kokku on loodavate töökohtade arv üle 50, palgatase remondimehhaanikul 1 200-1 900 €, töötlevas tööstuses 800-1 500 €.</p>
Valmisolek tegevuste elluviimiseks	<p>Koostatud on Karja tänava ja Karja põik tänava rekonstrueerimise eelprojekt.</p> <p>Karja tänav on munitsipaalmaal, Karja põik tänava osas on Vallavolikogu algatanud munitsipaliseerimisprotsessi. Tänav on valla avalike tänavate registris.</p> <p>Tapa tööstusala arendamine on Tapa valla arengukavala prioriteet https://www.riigiteataja.ee/akt/405092013010 https://www.riigiteataja.ee/aktilisa/4301/2201/5017/VM_59_Tapa_valla_arengukava_LISA_RC10.pdf#</p> <p>6.3.2 Majandusvaldkonna eesmärgid ja tegevused</p> <p>Ettevõtlus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vallas on mitmekülgne ja innovaatiline ettevõtlus <p style="text-align: center;">Tapa tööstusala arendamiseks rekonstrueeritakse ligipääsuteed</p>

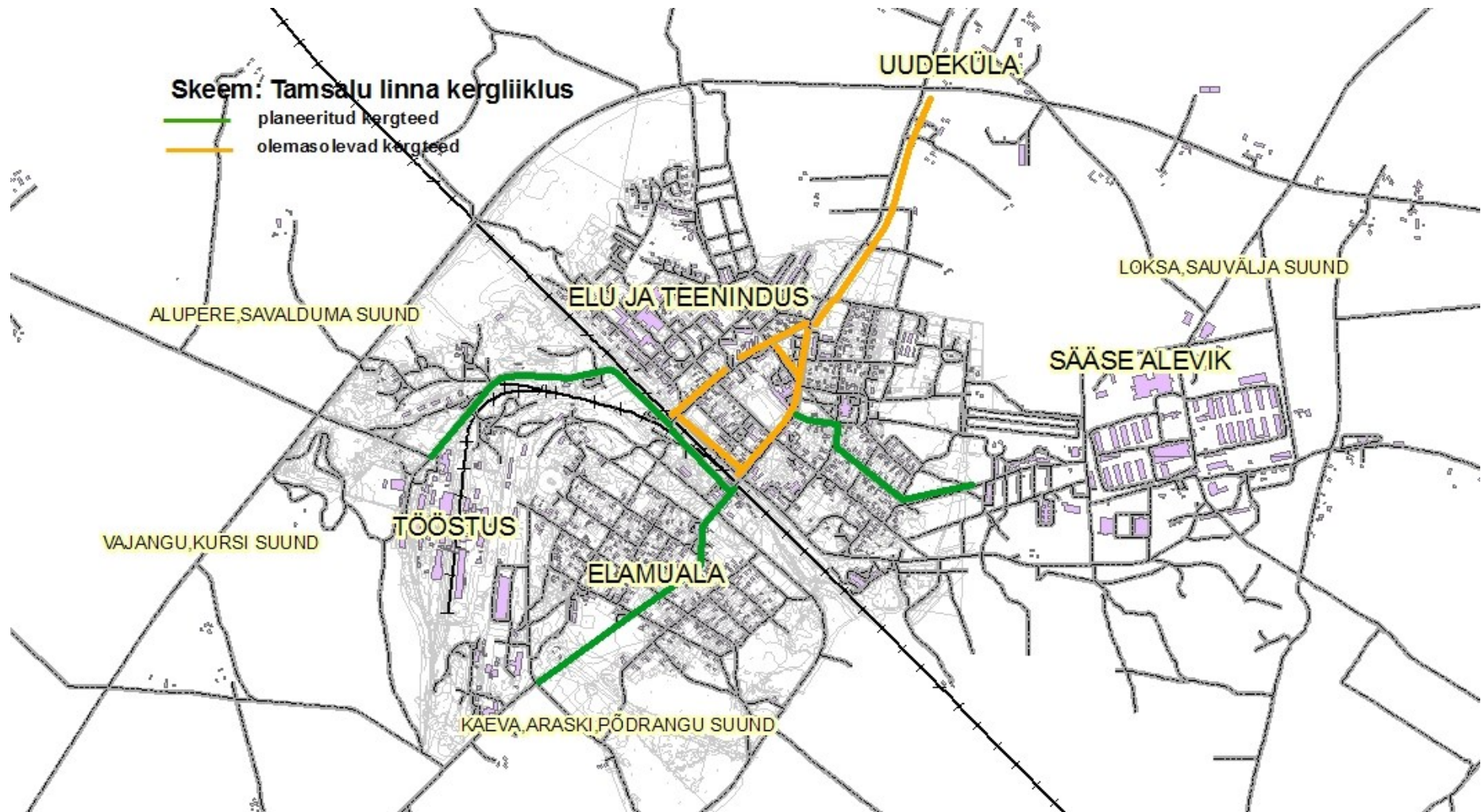
Lääne-Viru maakonna arengustrateegia 2030 (<http://laane-viru.maavalitsus.ee/arengukavad>) lk 22-23

ARENDAV OBJEKT									
11. Tamsalu linna ühenduste									
ARENDAVA OBJEKTI KIRJELDUS									
Arendatava objekti planeeritavad kulud	<p>Täiendavaid valgustatud kergteid rajatakse ligikaudu 3120 m. Kergteede ehituse (koos tänavavalgustusega) kuludeks on planeeritud kokku 1 518 824 eurot (koos käibemaksuga). Tööde käigus on planeeritud lahendada ka raudtee ületuskohad kergliiklusele linnakeskust ja lääne/edela suunale jääva linna osa ühendaval suunal.</p> <p>Projekti kogumaksumuse maht on 1 518 824 €.</p> <table> <tr> <td>Teed</td> <td>729 350 €</td> </tr> <tr> <td>Valgustus ning side- ja elektriliinide ümberpaigutus</td> <td>697 230 €</td> </tr> <tr> <td>Sadevee ärajuhtimine</td> <td>79 440 €</td> </tr> <tr> <td>Raudtee ületuskohtade katendid</td> <td>12 804 €</td> </tr> </table> <p>Toetuse eeldatav vajaduse maht 1 290 000 €, omafinantseeringu maht 228 824 €.</p>	Teed	729 350 €	Valgustus ning side- ja elektriliinide ümberpaigutus	697 230 €	Sadevee ärajuhtimine	79 440 €	Raudtee ületuskohtade katendid	12 804 €
Teed	729 350 €								
Valgustus ning side- ja elektriliinide ümberpaigutus	697 230 €								
Sadevee ärajuhtimine	79 440 €								
Raudtee ületuskohtade katendid	12 804 €								
Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju	<p>Uute kergliiklusteedega luuakse Tamsalu linna piirkonnas ühendus juba olemasoleva kergteede võrgustikuga, sh eelkõige linnas paiknevate haridus- ja sotsiaalobjektide, teenindus- ja kaubandusasutuste, tööstusalade ning 2016.a. valminud rongi- ja bussijaamaga.</p> <p>Tamsalu linnakeskuses asuvad olulisemate munitsipaal- ja sotsiaalobjektidena gümnaasium, kultuurimaja, vallamaja, tervisekeskus, spordikompleks, lasteaed. Olulise transpordisõlmena asub Tamsalu linna keskel vastvalminud rongi- ja bussijaam koos erinevaid liikumisviise toetava taristuga (ratta- ja autoparkla) . Samuti asuvad linnasüdames kõik kaubandus- ja teenindusettevõtted, sealhulgas kolm suuremat toidukauplust ning mitmed väiksemad kauplused , samuti iluteenindus jmt. Tamsalu linna otseses mõjupiirkonnas elab 3100 inimest, kes enamasti igapäevaselt liiguvad Tamsalu keskuse suunal ning töökohtadele linna äärealadel.</p> <p>Projekti mõjul toimepiirkondade ühendusvõimaluste lahendatud kitsaskohtade arvuks on 3.</p> <p>Uued rajatavad kergteed ühendavad Tamsalu linnaga (2222 elaniku) piirnevaid asulaid linna keskusega (391 elanikuga Säase alevik koos oma tagamaaks oleva Sauvälja (21 elaniku) ja Loksa (35 elaniku) külaga, 104 elanikuga Uudeküla koos oma tagamaaks oleva Naistevälja külaga).</p> <p>Samuti seotakse linnakeskusega linna poolitavast Tapa-Tartu raudteeliinist lääne/edela suunale jääv osa Tamsalu linnast , kus</p>								

	<p>elab ligi pool Tamsalu elanikkonnast (Paide mnt suund). Turvaline pääsemine kesklinna linna lääne/edela osast on keeruline. Puuduvad täielikult kõnni- ja kergliiklusteed, suures osas puudub valgustus. Paide mnt on olulisel määral hõivatud raskeveokite liiklusega, mis suurendab ohutegurit kergliikleja jaoks. Paide mnt kergliikluse võimaluste lahendamine parandab olulisel määral Tamsalu linnast edela suunas asuvate Kaeva, Araski (kokku 15 elaniku) ja Põdrangu (62 elaniku) külade elanike teekonda Tamsalu linna ja valla keskusesse.</p> <p>Linna poolitavast Tapa-Tartu raudteeliinist lääne/loode suunal kulgev Tööstuse tn parandab pääsu linna keskusesse peamiselt Alupere, Savalduma ja Kursi külade elanikele (kokku 71 inimest), samuti Vajangu küla elanikele (290 inimest) , kes valla keskusesse pääsemiseks kasutavad Tööstuse tn. Sellel suunal puuduvad täielikult kõnni- ja kergliiklusteed, puudub valgustus. Samas väljub kogu raskeliiklus tööstusalalt just Tööstuse tn pidi. Tööstuse tn kergliikluse võimaluste lahendamine tagab Tamsalust loode suunas asuvate külade elanike turvalise ligipääsu kesklinnale.</p> <p>Paide mnt lõigul lahendatakse kaks raudtee ületuskohta kergliiklusele.</p> <p>Investeeringu tulemusena tekib terviklik piirkonna sotsiaal- ,teenindus- ja tööstusobjekte siduv kergteede võrgustik. Oluliselt paraneb liiklusohutus ning kergliikluse võimalus linnakeskust äärealadega ühendavatel teelõikudel. Linna keskusest lääne suunas asub ka tööstusala, kus tegutseb 9 ettevõtet.</p> <p>Tamsalu linna planeeritavad kergteed:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Säase alevik – Tamsalu linn 2. Paide mnt (lõigul Koidu tn raudteeülesõit – Põdrangu tee) 3. Tööstuse tn (lõigul Koidu tn raudteeülesõit – Tööstuse tn - Lubja tn) <p>Skeem lisatud.</p>
Eeldatav tegevustes osalejate ring	Tamsalu vald
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus	<p>Rajatud Tamsalu linna ja tagamaid ning linnasiseseid tõmbekeskusi ühendav, katkematu kergliiklusteede võrgustik. Paranenud elanike juurdepääs ja turvalisus liikumisel töökohtadele, sotsiaal- ja teenindusobjektidele. Suurenenud jalgrataste kasutamine, paranenud inimeste liikuvus, tervis ja heaolu. Suurenenud piirkonna atraktiivsus elu- ja ettevõtluskeskkonnana ning paranenud piirkonna konkurentsivõime.</p>
Valmisolek	Tamsalu linna kergteede võrgustik on kavandatud valla üldplaneeringuga. Tamsalu valla arengukavas ja eelarvestrateegias on planeeritud kergteede võrgustiku rajamine ning ette nähtud vallapoolne kaasfinantseerimine (Tamsalu valla arengukava 2016-

**tegevuste
elluviimiseks**

2021, p 4.2, lk 52, <http://tamsalu.kovtp.ee/et/arengukavad>) Osa kavandatavatest kergteede trassidest on kaetud detailplaneeringutega ning olemas on 2016.a. valminud eelprojekt kogu kergteede võrgustiku osas . Kergteed on planeeritud Tamsalu vallale kuuluvate teede ja tänavate ning rohealade maale.

ARENDAV OBJEKT	
12. VÄIKE-MAARJA – TRIIGI KERGLIIKLUSTEE EHTAMINE	
ARENDAVA OBJEKTI KIRJELDUS	
Arendatava objekti planeeritavad kulud	<p>Väike-Maarja-Triigi kergliiklustee ehitus, sh</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. projekteerimine – 20 000 €; 2. objekti eeltööd; 3. ehitusobjekti ettevalmistamine; 4. mullatööd; 5. katend ehitus; 6. liikluskorraldusvahendite paigaldamine; 7. omanikujärelvalve <p>Tööd 2-7 kokku 550 000 € vastavalt läbiviidavatele hangetele. Projekti kogumaksumuse maht on seega kokku 570 000 €. Toetuse eeldatav vajaduse maht 484 500 €, omafinantseeringu maht 85 500 €.</p>
Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju	<p>Projekti mõjul toimepiirkondade ühendusvõimaluste lahendatud kitsaskohtade arvuks on 2.</p> <p>Rajatav kergliiklustee annab alternatiivse ja ohutuma viisi liiklemiseks Väike-Maarja ja Triigi vahel igapäevaste teenuste ja töökohtade kättesaamiseks. Uue kergliiklusteega luuakse ühendus keskuses olevate teenustega, sh keskuses paiknevate haridus- ja sotsiaalobjektidega, teenindus- ja kaubandusasutustega, tööstusalade ning ka tihedama ühistranspordiliinidega, mille abil on võimalik liikuda vajadusele edasi maakonnakeskustesse või lähedal asuvatesse raudteejaamadesse Kiltsis ja Tamsalus. Otseses mõjupiirkonnas elab 600 inimest, kes igapäevaselt liiguvad Väike-Maarja keskuse suunal ning töökohtadele. Eelnevale tuginedes on Triigi küla elanikud suures osas seotud Väike-Maarja keskusega, mis tingib edasi-tagasi suunalise suurema liikumisintensiivsuse.</p> <p>Jalgsi ja jalgrattaga liikumine on autoliiklusele ja ühistranspordile oluliseks alternatiiviks, seda just lühemate vahemaade läbimiseks (Lääne-Viru maakonnaplaneering 2030+ 6.5.1 Jalg- ja jalgrattateede planeerimise üldised põhimõtted) ning selle peamiseks eeliseks on odavus, tervislikkus ja teatud juhtudel ka kiirus. Kergliiklusteede rajamine on nii maakonnas tervikuna kui ka Väike-Maarja vallas prioriteetne tegevus (Väike-Maarja arengukava tegevuskavas on Väike-Maarja-Triigi kergliiklustee rajamine ohutu liikluskorralduse peatükis esimene prioriteet).</p>

	<p>Käesoleval ajal on vallas olemasolevate eraldi seisvate jalg- ja jalgrattateede pikkuseks 7,2 km. 2016. aastal valmis Ebavere-Kiltsi kergliiklustee osa ning see võimaldab ka Triigi suunal jõuda Väike-Maarjasse ja siit edasi Kiltsi raudteejaama kergliiklusvahendil. Omavalitsuse kergliiklusteede võrgustiku kavandamisel on arvestatud piirkondadega, kus on vajalik lihtsustada inimeste igapäevast liikumist ning ühendada on vaja suurima elanike arvuga külad, mis on keskusest mõistlikul kaugusel ehk 5-7 km.</p> <p>Skeem lisatud</p>
<p>Eeldatav tegevustes osalejate ring</p>	<p>Väike-Maarja vallavalitsus, Maanteeamet, kinnistute omanikud ja tehnosüsteemide valdajad.</p>
<p>Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus</p>	<p>Valminud on 4,6 km pikkune Väike-Maarja-Triigi kergliiklustee, mis aitab kaasa liiklusohutuse parandamisele ning tagab parema ligipääsu keskuses asuvatele töökohtadele ja teenustele umbes 600 piirkonnas elavale inimesele.</p>
<p>Valmisolek tegevuste elluviimiseks</p>	<p>Kajastatud Lääne-Viru maakonna kergliiklusteede teemaplaneeringus (kehtestatud maavanema 02.07.2015 korraldusega nr 1-1/15-668) (http://laane-viru.maavalitsus.ee/et/laane-viru-maakonna-jalg-ja-jalgrattateede-teemaplaneering)</p> <p>Olemas on Väike-Maarja-Müüriku kergliiklustee projekt ning täiendavalt koostatakse Müüriku-Triigi kergliiklustee ehitusprojekt. Projektitaotluse esitamise hetkel on valmis ja kooskõlastatud konkreetne ehitusprojekt, mille alusel on võimalik läbi viia ehitushange ning sõlmida lepingud. Tegevused kajastuvad Väike-Maarja valla arengukavas ja eelarvestrateegias 2017-2020.</p> <p>Kohalikul omavalitsusel on olemas võimekus vajamineva omafinantseeringu tagamiseks. Väike-Maarja vallavallavalitsuse laenukoormus on 2016. aasta lõpus 630 000 €, mis on ligikaudu 11% põhitegevuse kuludest. Koos kavandatava laenuga 2017. ja 2018. aasta projektide teostamiseks on eelarvestrateegias planeeritud laenukoormuseks ligikaudu 23%. Seega omab Väike-Maarja vallavalitsus piisavalt võimekust kaasata finantsvahendeid Väike-Maarja-Triigi kergliiklustee väljaehitamiseks ning vajaliku omaosaluse garanteerimiseks.</p> <p>Väike-Maarja vallavalitsus on osalenud hankijana paljude erinevate ehitustegevuste korraldamises ning omab piisavat kogemust ja pädevust Väike-Maarja-Triigi kergliiklustee projektiga seotud riskide hindamiseks, nende ennetamiseks ning suudab kogu protsessi teostada. Sarnane projekterimine ja ehitustegevus teostati Ebavere-Kiltsi kergliiklustee rajamisel 2016.aastal.</p>

ARENDAV OBJEKT**13. Padaorg - Viru-Nigula-Vasta kergliiklustee väljaehitamine****ARENDAVA OBJEKTI KIRJELDUS****Arendatava objekti
planeeritavad kulud**

1. Detailplaneering ja projekt 6 000 €
 2. Tee ehitus 419 515 €
 - 2.1. ETTEVALMISTUSTÖÖD
Üksikpuude langetamine, kändude juurimine
 - 2.2. MULLATÖÖD
Ehituseks sobimatu pinnase eemaldamine
Muldkeha ja drenkihi ehitamine
Nõlvade planeerimine ja haljastuse taastamine
 - 2.3. KATENDITÖÖD
Kergliiklustee killustikalus
Kergliiklustee a/b kate koos äärekividega
 - 2.4. DRENAAŽ
Plastiktruup
 - 2.5. LIIKLUSKORRALDUS- JA OHUTUSVAHENDID
Liiklusmärgid 0- ja I-suurusgrupp
Teemärgistus
 - 2.6. TEHNOVÕRGUD
Tee valgustuse rajamine, s.h elektrikaabel valgustuspostid valgustitega
Teostusmõddistus
 - 2.7. MUU INVENTAR
Prügikastid ja pingid
 3. OJV 3 000 €
 4. Ehitus- ja kasutusload 7 485 €
- Projekti kogumaksumuse maht on seega kokku 436 000 €.
Toetuse eeldatav vajaduse maht 370 600 €, omafinantseeringu maht 65 400 €.

**Arendatava objekti
sotsiaalmajanduslik
mõju**

Alguspunkt: Padaoru ristmik.

Lõpp-punkt: AS Viru-Nigula Saeveski jalakäijate värav.

Padaorg - Viru-Nigula – Vasta kergliiklustee ehitus lahendab valla kitsaskoha kohalike toimepiirkondade ühendamisel ning töökohad ja teenused muutuvad paremini kättesaadavaks. Kohalikest ettevõtetest on teega seotud Flexa Eesti AS, Aktsiaselts Viru-Nigula Saeveski, Lemar Auto OÜ, Nigula Veduk OÜ, Varudi mõis OÜ, Aasukalda Farm OÜ, Rabaveere Farm OÜ, OÜ Koila Agro, OÜ Kraavi Põllumajandus. Viru-Nigula alevikus ja Vasta külas pakutakse järgmisi teenuseid: toidupood/postiteenus, perearst, juuksur, saun, muuseum, kirik, raamatukogu, rahvamaja, kool, spordisaal. Lisaks on piirkonnas võimalus kasutada mitut välist spordiväljakut, käia erinevates huviringides. Otsesteks kasusaajateks on eelkõige Viru-Nigula valla lõunaosa 10 küla elanikud ca 270 inimest (Koila, Aasukalda, Vasta, Võrkla, Pada, Samma, Pikaristi, Varudi, Tüükri ja Pada-Aruküla). Koos Viru-Nigula alevikuga (350 elanikku) kasutab teed igapäevaselt ligi 100 inimest, et liikuda tööle ja teenuste järele nii valla keskusesse kui maakonna teistesse piirkondadesse kasutades Narva maanteel kulgevat ühistransporti. Eraldi tõmbekeskuseks tee ääres on Viru-Nigula kalmistu, mille külastajatest kuni 50 inimest kasutab ühistransporti ning vajab bussipeatusest kalmistule liikumiseks turvalist teed.

Kergliiklustee loob tingimused ka kaugema piirkonna elanikele regulaarse liikumisharrastusega tegelemiseks ja ohutu teelõigu igapäevaseks treeninguks kasutusele võtmiseks. Kokkuvõttes juurduvad tervislikud eluviisid ning paranevad kogukonna tervisenäitajad üldiselt.

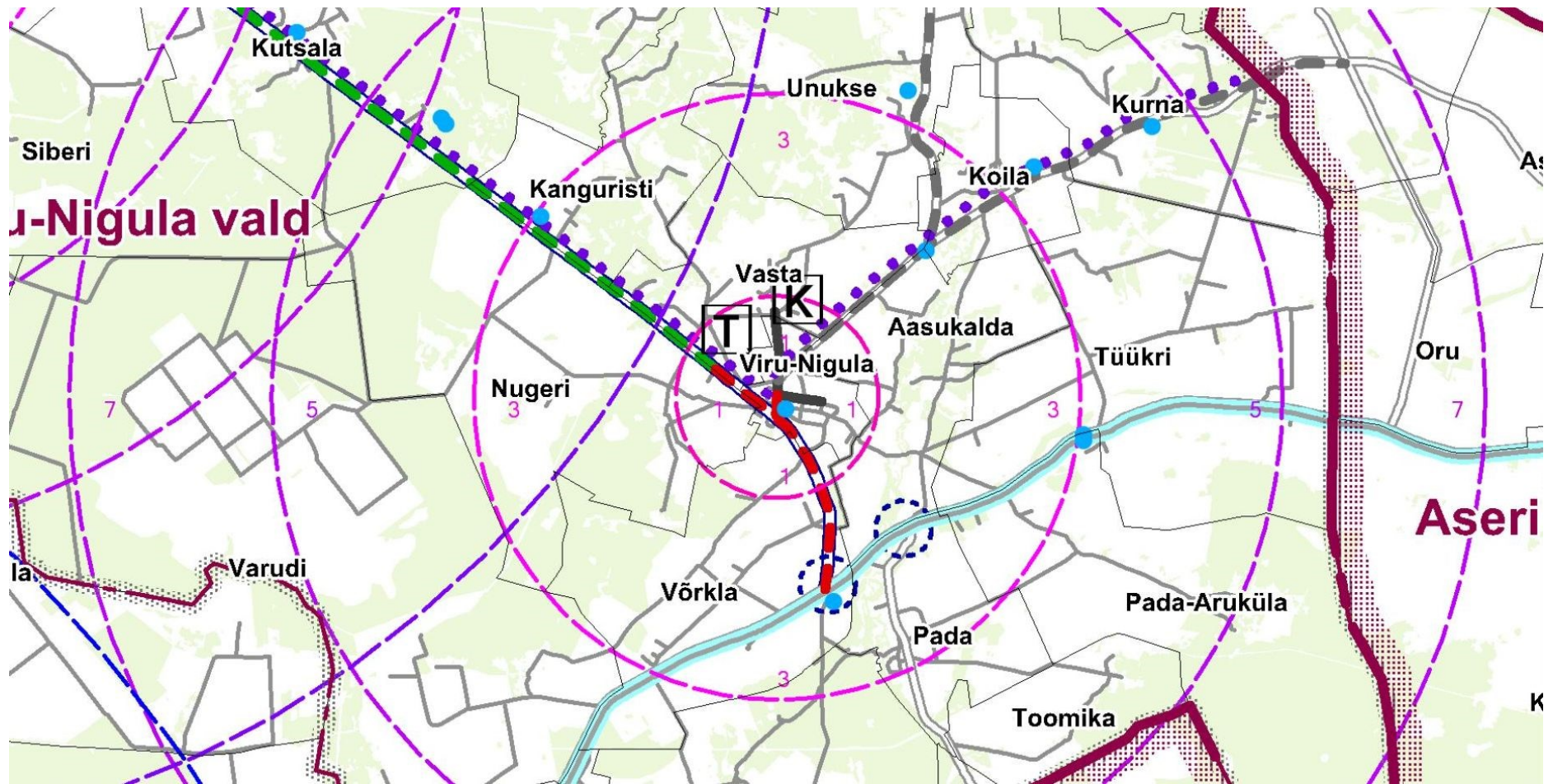
Maakondlikul tasemel on rajatav kergliiklustee olulise tähtsusega, kuna muutub turvalisemaks väljaspool valda Tallinn-Narva maanteel asuvate bussipeatuste kaudu ühistranspordiga tööle, kooli ja kõrgema taseme teenuseid osutavatesse tõmbekeskustesse käivate inimeste ning Viru-Nigula kalmistu külastajate teekond.

Lisaks ühendab kergliiklustee Viru-Nigulat ja populaarse turismiobjekti Samma Hiiega, mida külastavad nii kohalikud elanikud kui jalgsi- ja ratastega siinkandis pikematel matkadel viibivad grupid.

Kergliiklustee lõik Padaorust AS Viru-Nigula Saeveskini rahuldab täielikult valla keskusel elavate inimeste kergliiklusega seotud vajadusi: avalike-ja äriteenuste, töökohtade, kalmistu, Tallinn-Narva maanteel asuva bussipeatuse kättesaadavus, võimalus aktiivseks tegevuseks ning turismiobjekti külastamiseks -ning muudab turvalisemaks põhiliikluse nimetatud teelõigul. Hinnanguliselt kasutatakse nimetatud teelõiku jalgsi või rattaga läbimiseks keskmiselt 100 korda päevas. Kasutussagedus suureneks kergliiklustee olemasolul kindlasti vähemalt 2 korda.

Skeem lisatud

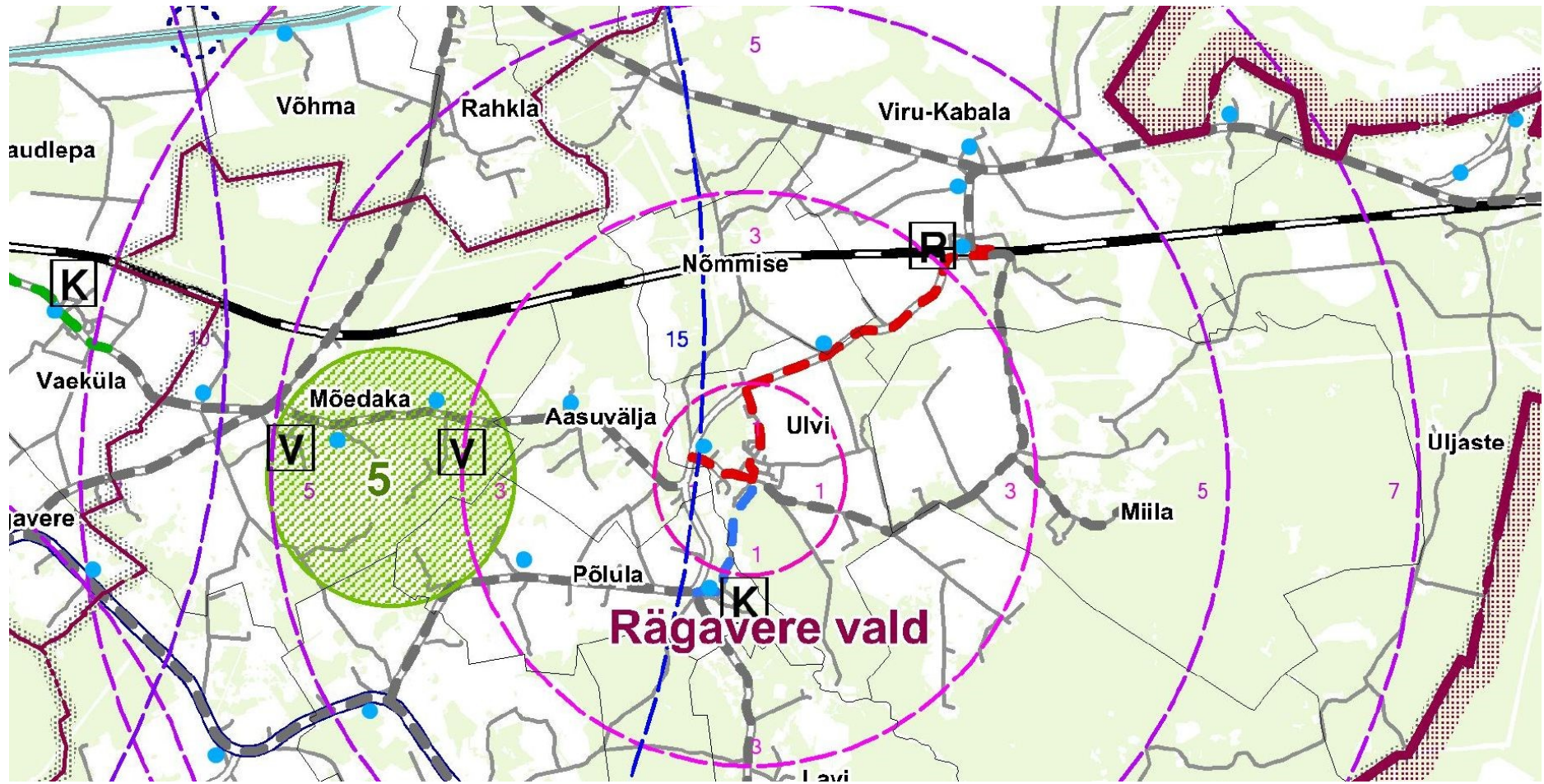
Eeldatav tegevustes osalejate ring	Vallavalitsus, Flexa Eesti AS, AS Viru-Nigula Saeveski, Maanteeamet, majandus- ja kommunikatsiooni ministeerium
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus	<p>Väljundid: lahendatakse kitsaskoht Viru-Nigula valla keskuse toimepiirkonna ühendamiseks lõunapoolsete külade ja maakondlike tõmbekeskustega, töökohad ja teenused üle vabariigi muutuvad paremini kättesaadavaks, elanike rahulolu kasvab, tervisenäitajad paranevad, tõuseb huvi piirkonna külastamise vastu.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tingimused loodud turvaliseks jalgsi ja rattaga liikumiseks Tallinn-Narva maanteelt Viru-Nigula alevikku ja Flexa Eesti AS-ni ja vastupidi. - Tõusnud oluliselt liiklusohutus 1,6 km pikkusel lõigul - Suurenenud jalgsi ja rattaga liikumise harrastajate arv - Paraneb huvihariduse kättesaadavus vallas. - Tugevnenud elanike tervis. - Pidurdunud elanike ümberasumine teistesse keskustesse, kus on analoogilised tingimused loodud. - Säilinud kohalik tööjõud. - Suurenenud ettevõtete jätkusuutlikkus. <p>Tulemus: loodud tingimused tööhõive ja ettevõtlusaktiivsuse ning elanike elukvaliteedi tõusuks Viru-Nigula vallas läbi liiklusolude parandamise olulistel ühendusteedel.</p>
Valmisolek tegevuste elluviimiseks	<p>Maakonna kergliiklusteede teemaplaneering on kehtestatud maavanema 02.07.2015 korraldusega nr 1-1/15-668 , Viru-Nigula valla arengukavas on plaanitud kergliiklustee detailplaneeringu koostamine 2017. aastal https://www.riigiteataja.ee/aktilisa/4021/1201/6048/investeeringutekava_uus.pdf# Projekti elluviimise üks kitsaskoht on kergliiklustee täpse kulgemise määratlemine. Kuna planeerime rajada kergliiklustee Põdruse-Kunda-Pada maantee teemaale, siis tuleb saada selleks nõusolek MKM-ist. Hetkel seda kooskõlastust ei ole, kuid hiljemalt käesoleva poolaasta lõpuks loodame selle saada.</p> <p>Võimalikud ettevalmistustööde kulud kuni projekteerimiseni katame oma eelarvest.</p>

ARENDAV OBJEKT	
14. Ulvi-Kabala kergliiklustee	
ARENDAVA OBJEKTI KIRJELDUS	
Arendatava objekti planeeritavad kulud	<p>Arendatavaks objektiks on kergliiklustee Ulvi küla (valla keskus) ja Viru-Kabala raudteejaama vahel. Tee pikkuseks on kavandatud ca 2950 meetrit.</p> <p>Planeeritavad kulud:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ettevalmistus: <ul style="list-style-type: none"> - Topo-geodeetiline mõõdistus – 1 080 € (teostatud); - Ehituslik projekteerimine – 6 240 €(teostatud); - Kulud maaomandi muutmisele - 10 000 €(osaliselt teostatud); 2. Kergliiklustee ehitustööd: - 247 000 €; 3. Omanikujärelevalve: - 4 940 € <p>Projekti kogumaksumuse maht on seega kokku 260 000 €. Toetuse eeldatav vajaduse maht 221 000 €, omafinantseeringu maht 39 000 €.</p>
Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju	<p>Ulvi-Kabala kergliiklustee on ühelt poolt osa pikemas perspektiivis kavandatavast ühendusteest Vinni valla ääremaa ning valla keskuse vahel. Teiselt poolt on kavatsus ühendada kergliiklustee Viru-Kabalast Uljaste küla ja puhkekeskusega kus lõpeb täna olemasolev kergliiklustee Sondast Uljasteni. Kavandatav teelõik ühendab Viru-Kabalat kogukonna keskusega Ulvi külas. Viru-Kabala on transpordisõlm, kus asub Tallinn-Narva raudteeliini raudteejaam. Ühendusteega luuakse kergliiklejatele ohutu võimalus liiklemiseks. Ühendustee tagab parema ligipääsu töökohtadele ja teenustele nii kogukonnakeskuses Ulvis kui ka tulevases valla keskses Vinni-Pajustis. Täna ulatub Vinni-Pajusti poolt kergliiklustee kuni Viru-Jaagupini.</p> <p>Pikemas perspektiivis laienevad kavandatavate teelõikude väljaehitamisega inimeste ohutu liiklemise võimalused märkimisväärselt, avarduvad sportimisvõimalused piirkonnas (rulluiskudel, rullsuuskadel, jalgratastel, jalgsi). Paraneb kättesaadavus teenustele: Ulvis raamatukogu Lasteaed, Kool, Perearstikeskus, Hooldekodu, Kauplus, Rahvamaja,</p>

	<p>Noortekeskus, Postipunkt.</p> <p>Paraneb ligipääs töökohtadele nii tulevases valla keskuskes kui ka vahepealsetes asumites, milledes paiknevad kümned kohaliku tähtsusega olulised ettevõtted tööandjatena.</p> <p>Seoses parema ühendusteedega tekib juurde uusi väikese ja keskmise suurusega ettevõtteid ning lisandub töökohti.</p> <p>Olemasolev ühendustee Ulvi-Kabala vahel on väga intensiivse suurtranspordiga. Tee on olnud sageli kasutusel reserv-ümbersõiduna kui Tallinn-Narva kiirteel on teesulud. Tulenevalt eeltoodust on see teelõik kergliiklejatele täna väga ohtlik.</p> <p>Skeem lisatud</p>
<p>Eeldatav tegevustes osalejate ring</p>	<p>Kohalik omavalitsus; Maanteeamet, Eesti Raudtee; Kohalikud ettevõtted; koolid; spordiorganisatsioonid; maaomanikud; kohalikud ja lähipiirkonna elanikud.</p>
<p>Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus</p>	<p>Ühendusteedega tagatakse kergliiklejatele hea ja ohutu liiklemisvõimalus, avardatakse juurdepääse töökohtadele, teenustele, soodustatakse sporditegevust, laiendatakse vaba aja veetmise võimalusi. Luuakse uus liiklemisvõimalus läbi Kabala raudteejaama, kasutades raudteeliiklust kaugemate sihtpunktideni jõudmiseks. Sonda, Uljaste, Ulvi, Kabala, Põlula, Nurkse, Kantküla, Viru-Jaagupi, Vinni-Pajusti asulates ning nende lähipiirkonnas elab enam kui 3000 inimest. Paraneb kohalike elanike tervislik seisund. Avardatakse ligipääsu töökohtadele orienteeruvalt 10% piirkonna elanikele. Toetatakse väikeettevõtluse arengut piirkonnas. Luuakse ühtsustunne piirkonna kogukondade ning keskuse (Vinni-Pajusti) vahel.</p> <p><i>Lahendatud toimepiirkondade ühendusvõimaluste kitsaskohad:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Paraneb toimepiirkondade ühendusvõimalus uues haldusstruktuuris (üle 600 elaniku + kinnisvara omanikud). 2. Tõuseb kohalik ja piirkondlik arendustegevus ühtlasema regionaalse arengu tagamiseks. 3. Paranevad piirkonna kuue küla (Ulvi, Kabala, Nõmmise, Uljaste, Aasuvälja, Põlula) ühendusvõimalused töökohtadeni 4. Paranevad piirkonna kuue küla (Ulvi, Kabala, Nõmmise, Uljaste, Aasuvälja, Põlula) ühendusvõimalused avalike teenusteni 5. Paraneb kohalike elanike juurdepääs ja turvalisus liikumisel töökohtadeni ning avalike teenuste osutamise keskusteni läbi Kabala raudteejaama 6. Luuakse võimalus alternatiivsete ja tervislike eluviiside (jalgratas, jalutus, rula jne.) kasutamiseks. 7. Suureneb piirkonna atraktiivsus linnalähedase elukohana.

	<p>8. Aitab kaasa liiklusohutuse taseme ja turvalisuse tõstmisele.</p> <p>9. Tagatakse Ulvi ettevõtlusala parem ühendus raudteeliiklusega läbi Kabala raudteejaama.</p> <p>10. Tagatakse Mõedaku spordibaasi parem ühendus raudteeliiklusega läbi Kabala raudteejaama.</p>
<p>Valmisolek tegevuste elluviimiseks</p>	<p>Ulvi- Viru-Kabala ühendustee rajamine on Rakvere, Vinni ja Rägavere valla kergliiklusteede Kajastatud Lääne-Viru maakonna kergliiklusteede teemaplaneeringus (kehtestatud maavanema 02.07.2015 korraldusega nr 1-1/15-668) (http://laane-viru.maavalitsus.ee/et/laane-viru-maakonna-jalg-ja-jalgrattateede-teemaplaneering).</p> <p>.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Teostatud on topo-geodeetilised uuringud. 2. Koostatud on ehitusprojekt. 3. On läbi viidud läbirääkimised maaomanikega ning sõlmitud eelkõkkuleped maaomandi muutmise vajaduste kohta. 4. Ehitusplatsi alla jäävate maade osas on teostatud hindamine. <p>Vallavalitsusel on kõrge pädevus projektide elluviimisel, s.h. riigihangete korraldamisel ning töövõtu lepingute täitmise jälgimisel.</p> <p>Projekt on täielikult valmis teostamiseks.</p> <p>Rägavere valla eelarvestrateegias on arvestatud investeeringu ja omaosalusega.</p> <p>Kergliiklustee väljaehitamine on kavandatud Rägavere valla arengukavas 2015-2020 (vt. http://ragavere.kovtp.ee/documents/1125215/1837666/22+12+2014R%C3%84GAVERE+VALLA+ARENGUKAVA+2015-2020+%282%29.doc/d50f6c68-9e8c-45b5-8458-a8427830ffa0, punkt 5.1 Teed, lk. 34-35).</p>

ARENDAV OBJEKT

VÕSU-KÄSMU KERGLIIKLUSTEE

ARENDAVA OBJEKTI KIRJELDUS**Arendatava objekti
sotsiaalmajanduslik
mõju**

Võsu-Käsmu kergliiklustee väljaehitamine, valgustus ja lisainventar, tervikprojekti kogumaksumus 1 011 000 eurot, sh omaosalus 157 260 eurot eur:

- Üldtööd (tööprojekti koostamine, liikluskorraldus, tööohutus, keskkonnanõuded, infotahvliid, märkimistööd, muud ajutised tööd) –19830 eurot
- Ehitusobjekti ettevalmistamine: Hooajati (näiteks kevadel peale lume sulamist) on maanteest Soome lahe pool paiknevad alad liigniisked või isegi üle ujutatud. Planeeringualal ja selle lähiümbruses kõnniteed puuduvad. Vajalikud tööd metsa raadamine, juurimine, teemaa-ala puhastamine)- 76019 eurot
- Mullatööd (kasvupinnase eemaldamine, täitematerjali kaevandamine ja kohaletoomine, kraavid ehitamine, muldkeha puhastamine, muldkeha ehitamine jm) –478317 eur
- Katendi ehitamine -258 405 eur
- Truupide ja veeviimarite paigaldus - 20707 eur
- Liikluskorraldusvahendid, tehnovõrgud ja maastikukujundustööd – 7562 eurot
- KLT valgustus ja ettenägematud tööd kogumaksumus 150 160 eurot.

Lääne-Viru maakonna PKT tegevuskavasse on taotlus esitatud arvestusega, et valminud on Võsu-Käsmu kergliiklustee **täismahus koos puhkekohtade väljaehitamise ja valgustuse paigaldamisega:** kogupikkus 4,2 km (vastavalt kehtestatud detailplaneeringule), laius 3,0 m.

Kogu Võsu –Käsmu kergliiklustee rahastamine on planeeritud järgnevalt:

400 000 € EAS kergliiklusteede programmist,

453 740 € PKT programmist ja

	157 260 € omafinantseering
Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus	<p>Käsmu küla on üks populaarsemaid Lahemaa rahvusparki alale jäävaid külastusobjekte. Jalgratturite ja jalakäijate liiklussagedus ööpäevas on ca tuhat (1000) inimest, külas koos suvemajadega on ca 170 majapidamist, suviti on püsielanikke ca 800 inimest, lisaks turistid, kontsertide-etenduste külastajad, puhkemajade kliendid, lastelaagrites osalejad jne.</p> <p>Käsmus ei ole kauplust, postkontorit, kooli, lasteaeda, raamatukogu, perearsti, apteeki ja nii käivad kohalikud ja suveelanikud oma esmatarbekaupu toomas ja esmaseid teenuseid saamas Võsul, kasutades selleks nii bussitransporti, autosid kui jalgrattaid. Kergliiklustee valmimine aitab oluliselt kaasa liikumisvõimaluste paranemisele just nende kohalike seisukohast, kel ei ole isiklikku autot. Kevadel ja sügisel saavad küla lapsed jalgratastega Võsul koolis käia, mis praeguse liiklustiheduse juures ja kitsaid teelusid arvestades ei ole võimalik. Käsmu on põhjaranniku üks külastatavamaid sihtpunkte. Siin on kümnekond majutusasutust 293 ööbimiskohaga, lisaks telkimisalad, suvised toitlustuskohad. Hooajaliselt käivad palju valla elanikud Käsmus tööl ja kuna ühistranspordihendus on kellaaajaliselt tööle jõudmiseks sobimatu, kasutatakse pigem autotransporti või jalgrattaid. Et Käsmu puhul on tegemist umbkülaga ja külast viib läbi üksainus kitsuke peatänav, on seal autode parkimine problemaatiline, mistõttu eelistatakse töösõitmise võimalusena jalgrattast.</p> <p>Käsmu vaatamisväärsused: Käsmu Meremuuseum, rändrahnud, kivi külv, Kuradisaar, kabel ja kalmistu – külas on kokku 45 kultuurimälestist. Suviti toimuvad teatrietendused, festival Viru Folk, sari Kaunid Kontserdid Käsmus, mis tõstavad külastatavust veelgi. Kontserdi osalejate arvu rekord on juunikuust 2013, mil ühel kontserdil osales 4000 külastajat.</p> <p>Lahemaad külastab päevas kümneid turismifirmade ekskursioonibusse, mis tähendab, et kogu suveperioodi vältel sõidab lisaks sõiduautodele, jalgratturitele ja haagissuvilatele Võsu-Käsmu vahelisel teel suuri turismibusse, mis liiklemise veelgi ohtlikumaks muudab. Vihula valda ja Lahemaa põhjarannikule jäävad Eesti kolm kõige külastatavamat mõisa – Palmse, Sagadi ja Vihula, kus kõigis on olemas ööbimiskohad (Palmses 71, Sagadis 86, Vihulas 149), mille kliendid külastavad ka Käsmu ja Võsu asulat. Enamuse puhul on tegemist puhkajatega, kes liiklevad isikliku sõiduautoga või rendivad kohapeal ringiliikumiseks, vaatamisväärsustega tutvumiseks, mereranda sõiduks vms jalgrattad – kõikides mõisates on jalgratate rent teenusena olemas. Turismi kõrghooajal, juunist augustini, külastab piirkonda päevas rohkem kui 20 bussi, st ainuüksi bussituriste liigub ringi ca 1000 inimest. Eriti viimastel aastatel on aga väga populaarseks saanud turismipaketid, mis pakuvad Lahemaa avastamise võimalust jalgrattal, üks näidis siin: http://www.puhkaeestis.ee/et/jalgrattamatk-lahemaa-rahvusparki. Sellise teenuse kasutajaid on väga palju, trend on tõusuteel ja nii võib marsruudil Vihula, Sagadi ja Palmse mõisad-Võsu-Käsmu-Altja ringi sõita kümnekond 30-inimeselist gruppi, mis teeb ca 300 rattaturisti päevas.</p> <p>Tänu väikesadamate arenemisele Eismal, Vergis, Võsul, tulevikus Karepal, randumiskoht Käsmus, on lisandumas uus sihtühm – mere poolt tulevad külalised, kes otsivad maismaal vaatamisväärsusi ja söögikohti nii Võsul kui Käsmus. Tänu mitmetele jalgratate laenutuspunktidele saavad need külastajad piirkonnas liigelda nimelt jalgratastel.</p>

Eeldatav tegevustes osalejate ring	Kohalik omavalitsus, kohalikud ettevõtjad, elanikud, tööeline elanikkond, kohalikud lapsed, sportlased, külastajad, suvitajad, turistid
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus	Paranenud liikumistingimused annavad Käsmu elanikele (ca 200 inimest) võimaluse turvaliselt ja sportlikke eluviise harrastades tarbida avalikke teenuseid valla keskses (kauplus, perearst, apteek, postkontor, raamatukogu, lasteaed, kool) ning ülejäänud Vihula valla inimestele (ca 1700 inimest) võimaluse Käsmu turismiteenuste kasutamiseks. Valminud kergliiklustee aitab kaasa piirkonna puhkemajanduse arenemisele ja loob kvaliteetse ja turvalise elustandardi, millest tulenevalt on mereäärsest piirkonnast kujunenud eeskujuliku taristuga puhkepiirkond, kus on avatud vaade Käsmu lahele ja loodud tingimused puhkepeatuse tegemiseks, linnuvaatluste teostamiseks jmt.
Valmisolek tegevuste elluviimiseks	<p>Kehtivad planeeringud</p> <p>Lääne-Viru maakonnaplaneering 2010+ (maavanema korraldus nr. 134, 29.05.2000.).</p> <p>Maakonnaplaneering “Lääne-Viru maakonna rannikuala” (maavanema korraldus nr 258 14.12.2011). Kättesaadav: http://www.laane-viru.maavalitsus.ee/et/laane-viru-maakonna-rannikuala1 .</p> <p>Teemaplaneering “Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused” (maavanema 18.06.2006 korraldus nr. 114).</p> <p>Vihula valla üldplaneering (13.08.2003 Vihula Vallavolikogu määrus nr 19, http://www.vihula.ee/uldplaneering).</p> <p>Kergliiklustee rajamiseks on koostatud detailplaneering (kättesaadav siin: http://www.vihula.ee/documents/1124940/4822387/141020_Vosu-Kasmu.jalgtee_jalgrattateeDP_seletuskiri.pdf/39f5c92a-76cd-407d-bc97-6ff282f7f5cd), mis on kehtestatud Vihula Vallavolikogu 21. mai 2015 otsusega nr 76.</p> <p>Vihula valla arengukava aastani 2025, kättesaadav: https://www.riigiteataja.ee/akti/isa/4201/2201/3062/LISA_uus.pdf#lk77</p> <p>Vihula valla eelarvestrateegias 2014 – 2017 on arvestatud 2015.aasta valla eelarves Vösu-Käsmu kergliiklustee projekti omaosaluse summaks 150 000 eurot.</p>

ARENDAV OBJEKT	
Tapa raudteejaama, bussijaama, kesklinna haljastuse ja inimeste igapäevaste liikumisvõimaluste väljaarendamine	
ARENDAVA OBJEKTI KIRJELDUS	
Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju	<p>Tapa kesklinna linnasüdame tervikliku haljastuse, liikluskorralduse ja kergliikluse rekonstrueerimine vastavat Tapa kesklinna maakasutust, haljastust liikluskorraldust ning komplektset arengut käsitlevale detailplaneeringule.</p> <p>Parkimiskohtade rajamine Raudteejaama teenindamiseks ning kogu Tapa kesklinna ettevõtete ja teenindusasutuste teenindamiseks. Jaama tänava äärse pargi, Kirikupargi ja Pika tänava ning kaubanduskeskuse vahelise pargi rekonstrueerimine. Kesklinna kergliiklusteede ja kõnniteede võrgu väljaehitamine. Teedevõrgu ümberkujundamine raudteepargi ja kirikupargi vahelisel ringteel, ning Sauna, Jaama, Pargi ja Pika tänava osas loogilise ning sujuva liikluse saavutamiseks Tapa linnasüdames.</p> <p>Teostavate tööde mahud ja maksumused objektide kaupa:</p> <p>Parkimiskohtade rajamine kesklinna ettevõtete, raudteejaama ja bussijaama teenindamiseks kokku 1350m² maksumusega 143200 eurot</p> <p>Jaama tänava äärse pargi ning kesklinna kirikupargi rekonstrueerimine 13700 m² maksumusega 424600 eurot</p> <p>Kesklinna kergliiklusteede ja kõnniteede väljaehitamine mahus 1100 m² maksumusega 121000 eurot</p> <p>Tänavavalgustuse kaasajastamine Tapa keskklinnas 238000 eurot</p> <p>Teedevõrgu rekonstrueerimine, tänavakoridoride korrigeerimine, kesklinna liikluskorralduse kaasajastamine 6200m² maksumusega 673200 eurot</p>
Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus	<p>Objekt mõju on kogu Tapa keskklinnas paiknevate ettevõtete paremate tingimuste osas. Tapa keskklinn on kujunenud piirkondlikuks tõmbekeskuseks nii kaubanduse kui linna logistilise buss/auto/rong ümberistumiskohana.</p> <p>Tapa kesklinna arengu sotsiaalmajanduslik mõju on kogu ümbritsevale regioonile läbi Tapa linna kui ümbruskonna tõmbekeskuse areng. Tapa linn on nii teenustekeskuseks kui töökohaks tervele regioonile.</p> <p>Eesti Kaitseväge üha suurema arvulisem paiknemine Tapa kaitseväge linnakus loob vajaduse ja võimaluse üha suurema elanikkonda, ettevõteteid ja asutusi teenindava koondatud keskuse järele Tapa keskklinnas, lisaks suureneb ühistranspordi kasutus. Tapa linna on kujunemas ja arenemas üha olulisemaks piirkondlikuks tõmbekeskuseks.</p> <p>Tapa piirkonna elanike teenindamiseks on kesklinna piirkonda tekkimas üha rohkem piirkonna elanikke ja ettevõteteid teenindavaid ettevõteteid. Üha paranevad ühistranspordivõimalused soodustavad ettevõtete tulekut veelgi. Ettevõtetele on aina rohkem on tagasisidet, et kesklinna liikluskorraldus, parkimisvõimalused ja üldine linnasüdame väljanägemine on aegunud</p>

	<p>lahendusega ja ei ole piisavalt atraktiivne teenindava ettevõtluse arenguks. Korraldamata on parkimine, ristmikud on kohati ebaloogilised ja lausa ohtlikud, jalakäijate ohutus ei ole piisavalt tagatud, linnasüda ei näe kaasaegne välja. Linnapargid on ülekasvanud ja sünged ning ei soosi linnasüdame kui terviku atraktiivset arengut.</p> <p>Hinnanguliselt tekib Tapa kesklinna piirkonda 6-9 erinevat teenindusettevõtet, suureneb olemasolevate teenindus, toitlustus ja jaekaubanduse ettevõtete käive ning sellest tulenevalt ka töökohtade arv. Konkreetsed plaanid Tapa kesklinna teenindust või kaubanduspind rajada või rentida on tagasiside suurest hüpermarketist kuni kingsepatöökojani. Hinnanguliselt (Hinnang on saadud erinevate ettevõtjate küsitluse teel) tekib juurde 70 töökohta. Keskmine töötasu on väga erinev, ulatudes 600 eurosest kassapidajakohast kuni 2000 eurose arvutitehnika ja juhtkonna töötasudeni.</p> <p>Suureneb ka transpordivajadus keskuse ja tagamaa vahel, sellest tulenevalt on ette näha ka transpordiettevõtete areng.</p>
<p>Eeldatav tegevustes osalejate ring</p>	<p>Tapa vallavalitsus</p>
<p>Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus</p>	<p>Parkimiskohad Grossi kaubanduskeskuse ääres, raudteejaama servas ja Sauna tänaval. Rekonstrueeritud Kirikupark, ning Jaama tänava park. Rajatud kõnni ja kergliiklusteed, mis ühendavad teenindus ja kaubandusettevõtteid Tapa kesklinnas. Rekonstrueeritud Ambla mnt / Jaama tänava ringtee, Rekonstrueeritud Jaama ja Sauna tänav uue kulgemiskoridori ja ristmikuga.</p> <p>Tapal kujundatakse välja terviklik linnasüda, mis on atraktiivne nii kaubandus kui teenindusettevõtetele.</p> <p>Tulemuseks on kaasaegne tõmbekeskusele omane linnakeskkond, võimaldamaks teeniduse ning kaubanduse heal tasemel toimimist ning erinevate rtaspordiliikide ja jalakäijate ladusat ümberisutmist või transpordiliigi vahetust.</p>
<p>Valmisolek tegevuste elluviimiseks</p>	<p>Koostatud on Tapa kesklinna määratlev detailplaneering. Detailplaneeringus on arvestatud Tapa linna kui kohaliku tõmbekeskuse vajadusi ja loogilise tervikliku linnakeskuse tekkega. Detailplaneeringus on põhjalikult on käsitletud linnaruumi tasakaalu keskkonnaga, era ja avaliku huvi ulatust ning linnasüdame arenguvajadusi. Käsitletud on liikluskorraldust nii jalakäijate, autode kui ühistranspordi osas.</p> <p>Küsitletud on kohalikke ettevõtete võimalike tulevikuvisioonide ja investeeringute osas.</p> <p>Valla arengukava käsitleb Tapa linna kui tõmbekeskuse arendamist:</p> <p>6.1 Jätkatakse Tapa kui ümbruskonna tõmbekeskuse arendamist</p> <p>6.1.2 Üldjuhtimise ja mainekujunduse eesmärgid ja tegevused</p> <p>a. Arendatakse linnaruumi ning sotsiaalset taristut (Pargid, kergteed, parklad, liikluskorraldus) Rakendatakse kesklinna detailplaneering</p>

Ettevõtluse prioriteetse tegevusena nähakse ette:

- a. Tapa kesklinna piirkond kaasajastatakse, luues head tingimused kaubandus- ja teenindusettevõtete koondumiseks linna, tagades parkimiskohad, haljastu, kergliiklusteed ja transpordiühendused ühtse toimekeskuse arenemiseks

ARENDAV OBJEKT	
Tõrremäe-Veltsi kergliiklustee ehitamine	
ARENDAVA OBJEKTI KIRJELDUS	
Arendatava objekti planeeritavad kulud	<p>Tõrremäe-Veltsi kergliiklustee ehitus, sh</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. projekteerimine; 2. objekti eeltööd, 3. ehitusobjekti ettevalmistamine; 4. mullatööd; 5. katend ehitus; 6. kergsilla ehitus; 7. liikluskorraldusvahendite paigaldamine; 8. omanikujärelvalve.
Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju	<p>Rakvere vald piirneb suures osas Lääne-Viru maakonna keskuse Rakvere linnaga, mis tingib selles suunas suurema liikumisintensiivsuse. Rakvere vald jaguneb tinglikult neljaks piirkonnaks, neist linnalähedases Veltsi piirkonnas elab ca 29% valla elanikest. Peamise liikumisvajaduse põhjuseks on maakonna keskuses pakutavate teenuste lähedus, nende mitmekesine valik ja hea kättesaadavus. Rakvere linnale läheda asukoha tõttu ei ole vallal välja kujunenud ühtset keskust, ka vallamaja asub Rakvere linnas. Rakvere valla elanikke teenindab maakonnas kuni 10 perearsti, perearsti- ja tervisekeskust, hambaarsti ega apteeki vallas ei ole. Seega on esmatasandi tervishoiuteenus paremini kättesaadav enamikele vallaelanikele Rakvere linnast. Lääne-Virumaal on läbi aastate edukalt arendatud kvaliteetseid ja mitmekülgseid nõustamisteenuseid, mis valdavalt on koondunud maakonna keskusesse: eripedagoogid, logopeed ja psühholoog jt. Rakvere valla territooriumil asub Põhjakeskus, kus suurima jaekauplusena tegutseb RIMI kauplus, lisaks panga- ja sideteenused, juuksuri- ja iluteenused jne. Samuti asuvad paljude Rakvere valla elanike töökohad linna lähiümbruses. Rakvere valla elanike suurimaks tööandjaks on OG Elektra Tootmine AS, mille tootmistehhgid asuvad Rakvere linna piiril Lepnal. Veel käivad Veltsi küla elanikud tööl Rakvere Vallavalitsuses, JeldWen Eesti AS-s (sise-, liug-, sauna-, rõdu-, välis- ning aiamajauste tootmine), Aqva Hotels OÜ-s (vee- ja saunakeskus, spaa), AS-s RagnSells (jäätmevedu), Rakvere Haiglas, Rakvere linna koolides, AS-s Henrietta (õmblusteenused), Põhjakeskuse kaubanduskeskuses asuvates ettevõtetes ja Rakvere linna kauplustes jm ettevõtetes, Politsei- ja Piirivalveametis. Päide külast ja ka Rakvere linnast käib omakorda inimesi tööl Veltsis – Veltsi lasteaed-alkkoolis, Reinpaul OÜ-s (puidutöötlemine), Evalo Agro OÜ-s (taimekasvatus). Tööealiste elanike arv Veltsis on viimastel aastatel</p>

	<p>püsinud stabiilsena 66-67% valla elanike arvust. Regulaarne bussiühendus Veltsi piirkonna ja maakonna keskusega on tagatud kaks korda päevas, mida on ilmselgelt liiga vähe. Jalgsi ja jalgrattaga liikumine on ühistranspordile ja autoliiklusele oluliseks alternatiiviks, seda just lühemate vahemaade läbimiseks ning selle peamisteks eeliseks on odavus, tervislikkus ja teatud juhtudel ka kiirus. Aastatel 2000-2014 toimus Rakvere valla haldusterritooriumil kokku 106 inimkannatanutega liiklusõnnetust, neist 12 korral otsasõit jalakäijale ja 7 korral kokkupõrge jalgrattaga. Nimetatud perioodil hukkus liiklusõnnetustes 14 ja sai vigastada 146 inimest. Alates 2006. aastast ei ole valla territooriumil registreeritud ühtegi liiklusõnnetust jalgrattaga, alates 2010. aastast on liiklusõnnetustes hukkunud ainult 1 inimene. Oma osa selles mängib kindlasti valda uute kergliiklusteede rajamine ja nende vastavalt võimalustele valgustamine. Kergliiklusteede rajamine on nii maakonnas tervikuna kui ka Rakvere vallas prioriteetne tegevus. Käesoleval ajal on vallas olemasolevate eraldi seisvate jalg- ja jalgrattateede pikkuseks 8,1 km. Viimase kolme aasta jooksul on valla territooriumile rajatud 2 uut kergliiklusteed, millest üks katab ära Bauhofi kaupluse ja Tõrma piirkonna vahelise ala ning teine ühendab Lepna küla Rakvere linna piiriga. Valla kergliiklusteede võrgustiku kavandamisel on oluline arvestada kohtadega, kus on rohkem inimesi ja nende inimeste igapäevast liikumist. Suurima elanike arvuga külad Rakvere vallas on Veltsi ja Tõrremäe külad, mille elanikud kasutavad maakonna keskusesse jõudmiseks Vanamõisa-Veltsi-Päide (tee tiitel 17145) ja Haljala-Rakvere (tee tiitel 23) teed. Pärast Tallinn-Narva maanteel (tee tiitel 1) Haljala uue ristmiku valmimist on oluliselt tõusnud liiklusintensiivsus just Vanamõisa-Veltsi-Päide teel. Sellest lähtuvalt on suurimaks probleemid, mille lahendamiseni soovitakse projektiga jõuda, asjaolu, et Rakvere valla suurema elanike arvuga külades puudub kergliiklustee, mis võimaldaks lihtsalt ja ohutult liigelda jalgsi või jalgrattaga keskuse ja inimeste elukohtade vahel, parandaks juurdepääsuvõimalusi maakonna keskuses pakutavatele avalikele teenustele ja töökohtadele. Olemasolevad kergliiklusteed ei ole seotud üheks terviklikuks võrgustikuks just nende katkendlikkuse tõttu. Kergliiklusteede terviklik väljaarendamine suurendab piirkonna atraktiivsust ning arengupotentsiaali linnalähedase elukeskkonnana.</p> <p>Lähtudes eespool nimetatud probleemist on projekti üldiseks eesmärgiks tõsta elukeskkonna atraktiivsust ja elukvaliteeti läbi toimiva kergliiklusteede võrgustiku kavandamise. Projekti konkreetseks eesmärgiks on ühendada omavahel Tõrremäe ja Veltsi külade vaheline ala ning selleks rajada 5,65 km pikkune kergliiklustee. Projektiga luuakse võimalused alternatiivsete ja tervislike eluviiside (jalgratas) kasutamiseks, mis ühest küljest ka kahjustavad vähem keskkonda, ning aidatakse kaasa liiklusohutuse taseme ja seega turvalisuse tõstmisele, paraneb elanike juurdepääs ja turvalisus liikumisel keskustes asuvatele töökohtadele ja erinevatele teenustele. Suureneb Veltsi küla atraktiivsus linnalähedase elukohana – võimalus elada Veltsis, käia ohutult tööl linnas.</p>
<p>Eeldatav tegevustes osalejate ring</p>	<p>Projekti otsesteks kasusaajateks on Tõrremäe, Päide, Paatna ja Veltsi külade elanikud (kokku ca 520 inimest, kellele suvisel perioodil lisanduvad Päide küla suvilate elanikud ca 90 inimest), kellele luuakse võimalused tervislikuks, keskkonnasäästlikuks ja ohutuks igapäevaseks liiklemiseks. Jalgratast kasutatakse enim puhkuseks, sportimiseks ja</p>

	<p>lõbusõitudeks, samuti tööl käimiseks, sisseostude tegemiseks, koolis käimiseks jm. Keskust ja tagamaad ühendavate kergliikluste olemasolu loob piirkonna elanikele paremad võimalused saada tööd linnalähedastes ettevõtetes, samuti linna elanikel töötada Rakvere valla ettevõtetes. Jalgratta kasutamine on seotud eelkõige meelelahutusliku ja enesearendamise eesmärgiga, kuid on muutumas ka elustiiliks, sest viimaste aastate lumevaesed talved pikendavad jalgrattahooaega peaaegu aastaringseks. Arvestades bensiinihindade kõikumisi ning ühistranspordi võimaluste piiratust, võib eeldada jalgratta kasutamise intensiivistumist. Selle saavutamisele kaasaaitamiseks tuleb rajada kergliiklusteid. Elanikele luuakse võimalused alternatiivsete ja tervislike eluviiside (jalgratas) kasutamiseks, mis ühest küljest ka kahjustavad vähem keskkonda. Rahva hoiakut tervisespordi suhtes võiks hinnata maksimaalselt positiivseks. Kergliiklustee potentsiaalseteks kasutajateks on kindlasti ka piirkonna noored, kellele tekib võimalus kasutada rajatavat kergliiklusteed aktiivseks vaba aja veetmiseks näiteks rull-uiskude ja rulaga, samuti erinevas vanuses inimesed, kes harrastavad kepikõndi. Projekti kaudseteks kasusaajateks on naabervalla Haljala aleviku inimesed (ca 300 inimest), kelle liiklemine jalgrattaga Rakvere suunal muutub viimasel 4 kilomeetril märgatavalt ohutumaks. Samuti Rakvere linnas elavad inimesed, kelle töökoht asub Rakvere vallas. Projektist saab kasu Rakvere vald, kes täidab oma arengukava eesmärke ja tegevuskava, paraneb külade elukvaliteet. Inimeste füüsiline aktiivsus tõuseb: tervis paraneb ja rahulolu oma elukeskkonnaga suureneb</p>
<p>Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus</p>	<p>Loodud 5,65 km pikkune Tõrremäe-Veltsi kergliiklustee. Tagatud hea ühendusvõimalus Tõrremäe ja Veltsi külade ning Rakvere linna vahel. Loodud turvalise liiklemise võimalused tööle ja teenuste järgi kokku ca 1000 inimesele.</p>
<p>Valmisolek tegevuste elluviimiseks</p>	<p>Rakvere valla üldplaneering : http://www.rakverevald.ee/index.php?id=10886 Vinni, Rakvere ja Rägavere valdade kergliikluse teemaplaneering : http://www.rakverevald.ee/index.php?id=10712 Rakvere valla arengukava : http://www.rakverevald.ee/index.php?id=769 Rakvere valla eelarvestrateegia 2105-2018 : http://delta.andmevara.ee/rakvere_vald/dokument/8987 Lääne-Viru maakonnaplaneeringut 2010+ täpsustav teemaplaneering „Lääne-Viru maakonna jalg- ja jalgrattateed“ http://laane-viru.maavalitsus.ee/et/laane-viru-maakonna-jalg-ja-jalgrattateede-teemaplaneering</p>

ARENDAV OBJEKT	
Kergliiklustee Haljala – Lihulõpe - Veltsi	
ARENDAVA OBJEKTI KIRJELDUS	
Arendatava objekti planeeritavad kulud	Projekteerimine ca 25 000 eurot, rajamine 345 000 eurot
Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju	<p>Tegevus mõjutab peamiselt Haljala aleviku , Kisuvere küla, Veltsi, Päide ja Rakvere piirkonna elanikke. Hinnanguline elanike ja kergliiklejate arv on 200 -250 ringis.</p> <p>Otsesed mõjud: kergliiklejate turvalisem juurdepääs töökohtadele, suureneb kergliiklejate turvalisus, mitmekesisemad ühendused töö- ja elukoha vahel. Rakvere on ja jääb tõmbekeskuseks Haljala vallale, mistõttu üha enam suureneb liikumine uutele töökohtadele ja avalike teenuste järele maakonnakeskuses. Haljala kool on samas Veltsi piirkonna lastele põhikooli teeninduspiirkonnaks ja Haljala ettevõtted piirkonna elanikele töökohtadeks.</p> <p>Kaudsed mõjud: atraktiivsem elukeskkond, väheneb autotranspordi kasutamine töökohta jõudmiseks, avalike teenuste parem kättesaadavus.</p> <p>Antud tegevus on kajastatud Haljala valla arengukavas 2014-2020 https://www.riigiteataja.ee/aktiisa/4290/9201/4005/LISA.pdf# lk 29-30. Lääne-Viru maakonna jalg- ja jalgrattateede teemaplaneeringu põhijoonisel I eelistusena http://laane-viru.maavalitsus.ee/documents/181101/5685967/60MP13_L-Viru_mk_jalg-ja_jalgrattateede_temaplaneering_K%C3%B6ide+1+-+P%C3%B5hijoonis.pdf/b881e6c2-750e-4b06-ac61-2485bf5e6f01. Haljala vallavalitsus on oma kirjaga 02.10.2015 nr 7-1.2 /1265 teinud ettepaneku Lääne-Viru maakonnaplaneeringu 2030+ koostamise raames muuta jalg- ja jalgrattateede teemaplaneeringus kajastatud Haljala – Kisuvere-Veltsi-Päide jalg- ja jalgrattatee asukohta (trajektoori) suunaga Kisuvere-Haljala-Lihulõpe-Veltsi. Lääne-Viru Maavalitsus on arvestamas ettepanekuga planeeringu eskiislahenduses.</p>

	<p>Pakutud lahendus muudab küll kergliiklustee trajektoori, kuid kokkuvõttes tekitab terviklahenduse ja katkematu ühenduse suunal Haljala – Rakvere, kuna on seotud Rakvere vallavalitsuse poolt kavandatava (PKT tegevuskavas) kergliiklusteega Tõrremäe – Kloodi – Veltsi.</p>
Eeldatav tegevustes osalejate ring	<p>KOV, Maanteeamet, kinnistute omanikud ja tehnosüsteemide valdajad, Rakvere ja Haljala vald</p>
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus	<p>Rajatud on ca 3,7 km kergliiklusteed, autotranspordi kasutamine on vähenenud vähemalt 20% võrra, kergliiklejate osakaal on tõusnud. Paranenud on töötajate tervis ja füüsiline vorm.</p> <p>Rajatava kergliiklustee trajektoori ühtib olemasoleva tee trajektooriga st jääb teemaa koosseisu. Pinkide täpne asukoht ja tüüp määratakse hiljem projektiga, mis lähtub Maanteeameti, Elektrilevi ja teiste võrguvaldajate nõuetest.</p> <p>Kavandatud on lõigul A kuni D, ca 5 valgustatud puhkekoha ja 2 parkimisala rajamine. Tänavavalgustuse rajamine lõigul C kuni D.</p>
Valmisolek tegevuste elluviimiseks	<p>Eeltöid ei ole teostatud, puudub projekt, puuduvad kooskõlastused ametkondade ja kinnistute omanikega. Haljala vald on valmis rahaliselt panustama omafinantseeringu määras vähemalt 15%.</p> <p>Haljala vald peab läbirääkimisi Rakvere vallaga ja maavalitsusega investeeringu elluviimiseks, et kergliiklusteest kujuneks terviklahendus Haljala-Rakvere suunal.</p> <p>Rakvere valla esmaseks valikuks on Päide – Veltsi suund ning nad ei pea perspektiivseks Rakvere-Haljala suuna arendamist läbi Pahnimäe.</p>

ARENDAV OBJEKT	
Eesti Alkoholi- ja Karastusjoogitööstuse Teemapargi muuseumi rajamine	
ARENDAVA OBJEKTI KIRJELDUS	
Arendatava objekti planeeritavad kulud	<p>Eesti Alkoholi- ja Karastusjoogitööstuse Teemapargi muuseumi rajamine, sh</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Moe mõisa viinaköögis oleva piiritusmuuseumiks ekspositsiooni laiendus (50 000 EUR). Summa sisaldab väljapanekuteks vajalike materjalide, erinevate väljapanekute ja interaktiivsete museaalide kulu. Lisaks ka museaalide osalist restaureerimine ja arhiivimaterjalide digitaliseerimine, et neid oleks võimalik kasutada digitaalmeedias. Samuti visuaalse identiteedi rakendamine ühtseks tervikuks ning täiendavate museaalide hankimine. 2) Piiritusmuuseumi laiendusena viinavabriku abihoone rekonstrueerimine (300 000 EUR). Sisaldab 700 m2 muinsuskaitse all oleva viinakeldri rekonstrueerimisprojekti, rekonstrueerimistöid, sh veevarustus ja kanalisatsioon, ventilatsioon, elekter, nõrkvool ja valveseadmed, avad, siseviimistlus, ajaloolise malmtrepi ja sajandivanuse 30 000 liitrise needitud piiritusmahuti renoveerimine, väline heakord. 3) Viinavabriku abihoone sisustamine muuseumiks (62 000 EUR). Sisaldab mööblit (vastuvõtt, stendid, toolid, laud jne), audio-visuaalset tehnikat, audiogiide, ekraane, salvestusseadmeid.
Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju	<p>MTÜ Moe Mõis (asutamisel) planeerib rajada Moe mõisakompleksi Eesti Alkoholi- ja Karastusjoogitööstuse Teemapargi, mis on Eesti kontekstis ainulaadne teemapark. Moe mõisa kui asukoha ja looduslike väärtuste poolest perspektiivse turismisihtkoha võimalused on olnud tervikuna seni kasutamata. Moe mõisa on esmakordselt mainitud 1500. aastal, mil see kuulus Hermann Rothasele. Palju omanikke vahetanud mõis kuulus 20. sajandi algul eestlastele Kurbergidele, kes arendasid mõisa viinaköögist välja suuremahulise piiritusetööstuse. Mõisaomanikud Kurbergid rajasid 1887. aastal Moele endise mõisa viinaköögi kõrvale moodsa piiritusetehase. Praegugi toimivat tehat on palju kordi rekonstrueeritud, selle historitsistlikud ehitised on jäänud uuemate hoonete varju. Vanas, 18. sajandil ehitatud mõisa viinaköögis tegutseb Eesti Piiritusetööstuse Muuseum. Muuseum avati 1971. aasta 15. oktoobril. Muuseumi rajamise eestvedajaks oli piiritusetootmise veteran Viktor Kirsilo, endine Moe piiritustehase töötaja. Muuseumi huvipakkuv väljapanek annab ülevaate piirituse- ja viinatööstuse arengust Eestis viie sajandi vältel. Muuseumieksponaatide kogumisse andsid omapoolse panuse kõik Eesti piiritustehased. Muuseumi väljapanek järgib piiritusetööstuse kronoloogilist arengut. Suur osa ekspositsioonist ei mahu olemasolevasse</p>

hoonesse enam ära, seetõttu vajab muuseum laiendust. Teine teemapargi suund on karastusjoogid, mis peaks eelkõige huvi pakkuma lastele ja miks mitte ka täiskasvanutele, kes on üles kasvanud mitme tuntud lemmiku limonaadiga nagu näiteks Kelluke, Limonaad, Buratino jt. Karastusjookide tootmise järjepidev ajalugu algab aastast 1896, mil Viktor Auster sai loa alustada tootmist Tallinna “kunstlikkude mineraalvete, nende seas seltersi, soodavee ja limonaadi tehases”. Karastusjoogid sündisid apteegis ja kasvasid kuiva seaduse aegu alkoholitööstustest karastusjoogitööstusteks professionaalsel tasemel. Kõik arenguetapid on ka Moel olemas. Teema edasise arendamisega loodab MTÜ Moe Mõis teha aktiivset koostööd AS-ga Tallinna Karastusjoogid, kellel endal vastav muuseum puudub.

Loodava teemapargi piirkonnaspetsiifilisus tuleneb Lääne-Virumaa kui pikkade traditsioonidega põllumajanduspiirkonnast, mis eristub teistest maakondadest nii toodangu mahu kui ka headuse (kvaliteedi) poolest. Läbi aastate on Lääne-Virumaa olnud teravilja koristuspinnalt maakondadest esikohal, samuti kasvab piirkonnas edukalt kartul, kõik see on olnud kasutusel piirituse- ja viinatööstuse toorainena. Ka on Lääne-Virumaa läbi sajandite olnud Eesti lipulaev alkoholitootmises, asudes ajaloolise viinatee ja rukkitee ühinemiskohas. Pandivere kõrgustikku on nimetatud ka Eesti viljaaidaks ja Eesti veetorniks. Kooslus - töötav joogitootmine (peenviinavabrik ja käsitööõllefabrik), pika ajaloo ja tugevate traditsioonidega jookide valmistamine, Pandivere veekaitseala ja kontsentreeritud taastatud mõisate piirkond - annab põhjuse turistil külastada Moe küla Tapa vallas. Teemapark aitab säilitada Lääne-Virumaa kui Eesti toitja ja põllumajanduspiirkonna mainet ja rikast ajalugu. Loodava teemapargi ainulaadsus seisneb selle komplekses lahenduses reaalse tootmise (Moe Peenviinavabrik) lähedal ja autentses keskkonnas, midagi sarnast ei ole lähipiirkonnas olemas. Kõik siiani taastatud mõisad on eelkõige majutus- ja toitlustus- või kontserdikohad olematu või väikese ajaloolise väljapanekuga. Loodava teemapargi terviklahenduses nähakse muuseum-teemaparki ja töötubasid, mille juures on ka muuhulgas võimalused majutuseks, toitlustuseks ja kaunite kunstide nautimiseks. Moe mõisa asukoht on strateegiliselt väga soodne ja külastataval kaugusel nii pealinnast tulevatele turistidele kui ka Eesti suhtes on mõis koos teemapargiga mõistlikul kaugusel kõikidest tõmbekeskustest (Tallinn - 95 km, Rakvere 25, Tartu 124).

Ainulaadse Eesti Alkoholi- ja Karastusjoogitööstuse Teemapargi rajamine täidab olulist rolli Lääne-Viru maakonna ja Eesti arengus. Maakonna konkurentsivõime tõstmiseks arendatakse välja võimalikult mitmekesine valik erinevaid turismitooteid ja –teenuseid, mis pakuvad huvi nii sise- kui väliskülalistele, lastele ja täiskasvanutele. Olemasoleva piiritusmuuseumi laiendus võimaldab hankida uusi materjale ja esemeid (muu hulgas ka karastusjookide teemalisi) ning neid paremini eksponeerida. Üldise teema ajalugu käsitlev püsinäitus hõlmab joogitootmist ja läbi selle põllumajanduse arengut, jookide mõõtmist, klaasitööstuse arengut, puidu ja metallitööstuse arengut, transporti, ekspordi ja riikidevahelisi suhteid (näiteks Hansateed, Sant-Peterburg). Mahuka püsiekspositsiooni kõrval on võimalik korraldada ka rändväljapanekuid - lühiajalisi näitusi uutest huvitavatest temaatilistest materjalidest leidudest, muuta neid interaktiivseteks. Teiseks väljaarendatavaks turismiteenuseks on teemapargis töötubade läbiviimine, mis pakub osalejatele nii uut teavet kui aktiivset tegevust. Töötubade korraldamisel arvestatakse võimalikult mitmekesise teemade valikuga, samuti osalejate vanuse ja huvidega. Lastele ja noortele mõeldud

töötubades õpivad osalejad tundma Eestis kasvatavaid marju ja puuvilju, millest karastusjooke on võimalik valmistada, tutvuvad erinevate karastusjookide tekkelugude ja tootmisprotsessi etappidega, praktilise tegevusena on võimalik ise valmistada kohapeal karastavaid ja kääritatud jooke. Täiskasvanute puhul on töötubade teemad mõnevõrra tõsisemad: tutvutakse piirituse- ja viinatootmise põhitõega – vili, vesi ja tuli võrdub tulivesi, tootmistehnoloogia arenguga ja üldiste tootmistavadega, võimalusel kasutatakse olemasolevaid ajaloolisi muuseumieksponaate, et näidata nende toimimist. Praktilise tegevusena pakutakse täiskasvanutele võimalust osaleda ühes tootmisprotsessi etapis, näiteks ettevalmistava tegevusena vilja jahvatamine, saadud jahu kuuma veega segamine ja selle keetmine, käärimisprotsessi ettevalmistus. Vastavalt huvigrupile on võimalik töötoas välja mõelda uut ja eristuvat pakendidisaini, millist soovitakse näha poelettidel või osaleda toodete degusteerimisel. Viimase puhul on kohane meenutada alkoholi liigtarbimisest tulenevaid probleeme, osalejaid kutsutakse üles mõõdukusele. Kuna Moe küla on osa rukkiteest, siis on võimalik anda töötubades ülevaade Sangaste rukkist ja selle tähtsusest Eesti põllumajanduses. Teemaga haakub praktilise tegevusena leivaküpsetus Sangaste rukkist. Plaanis on taastada Moe Peenviinavabriku rajaja apteeker Kurbergi planeeritud ürdiaed ja tapuaed, kus kasvatati humalaid. Huvitavaks töötoa teemaks on ürdiaias kasvavate taimede herbaarium ja selgitused enam kui 100 retsepti kohta rahvameditsiinis. Kuna taimeleotised tehti alkoholitõmmistena, siis on ka sellel side loodava teemapargiga olemas. Tervikprojekt näeb tulevikus ette lisaks järgmiseid teenuseid ja tooteid: a) külastus- ja kultuurikeskus, kuhu luuakse meistrite ja noorte disainerite töötoad, galeriid ning kino-, teatri- ja kontserdisaal, b) puhkevõimalused mõisa pargis, sh jalutusrajad, puhkerajatised ja pallimänguväljakud, c) harrastus-kalapüük, d) jalgrattalaenus jpm.

Tervikprojekti lisategevused on kavandatud ellu viia järgmiselt :

- 1) Viinavabriku rekonstrueerimine ja sisustamine külastus- ja kultuurikeskuseks, sh meistrite ja noorte disainerite töötoad, galeriid ning kino-, teatri- ja kontserdisaal. Planeeritud aastateks 2018-2019.
- 2) Pargi-ala rekonstrueerimine, sh teed, rajad, parklad, valgustus, rajatised ja väikevormid. Planeeritud aastateks 2016-2018.
- 3) Pallimänguväljakute rajamine ning seadmete ja inventari soetamine. Planeeritud aastateks 2018-2019.
- 4) Harrastus-kalapüügi võimaluste loomine ning rajatiste rajamine ja sisustamine. Planeeritud aastateks 2019-2020.
- 5) Jalgratta laenupunkt ehitamine ja sisustamine. Planeeritud aastateks 2017-2018.
- 6) Viitade ja tähistuste rajamine. Planeeritud aastateks 2016-2017.
- 7) Esimese Eesti Wabariigi stiilis hotelli ja restorani rajamine (muinsuskaitse all oleva hoone rekonstrueerimine) ning spa ehitamine, mida teostatakse antud programmi väliselt. Planeeritud aastateks 2019-2020.

Nimetatud lisainvesteeringud on planeeritud ellu viia taotleja ja selle liikmete vahenditest. Koos muuseumiga (PKT taotlus) saavad realiseeritud omavahenditest pargi-ala osaline rekonstrueerimine, sh teed, rajad, rajatised ja väikevormid, ning viitade ja tähistuste rajamine.

	<p>Tegevused lisanimekirjast on piisavalt autonoomsed ja nende elluviimine ei mõjuta negatiivselt PKT projekti eesmärgi saavutamisele.</p> <p>Planeeritud külastajate hulk Eesti Alkoholi- ja Karastusjoogitööstuse Teemapargis on ca 100 000 turisti aastas, mille suhe on eeldatavalt 80% välis- ja 20% siseturist. Loodavate väärtuste omanäolisus ja paljusus on potentsiaalseks reisimotivatsiooniks nii siseturistidele kui ka välituristidele üle maailma ning pikendab nende külastusaega maakonnas. Teemapargi külastajate sihtgruppi kuuluvad Eestit külastavad turistid ja Eesti elanikud suvetuuridel, lisaks kultuuriüritustel osalejad lähipiirkondadest ning Lääne-Virumaa piirkonnas (Võsu, Käsmu jt) puhkavad kodu- ja välismaalased. Kuna töötubadesse on planeeritud erinevaid interaktiivseid tegevusi, siis kuuluvad sihtgrupi ka ettevõtted ja asutused meeskonnakoolituste (<i>team building</i>) läbiviimiseks. Pakutava turismiteenuse kõrghooaeg kestab Eestis maist oktoobrini, sel perioodil külastavad teemaparki valdavalt sise- ja välituristid, madalhooajal on teemapargi peamiseks külastajateks lasteaedade ja koolide õpilased, samuti ettevõtete ja asutuste töötajad, kes osalevad meeskonnakoolituste raames töötubade tegevustes. Praegu on muuseum avatud eelneval broneerimisel, eesmärgiks on muuta turismi kõrghooajal muuseumi lahtiolekuaegu külastajatele sobivamaks, töötubade osas jääb aluseks siiski eelnev ettetellimine.</p> <p>Projekti tulemusena luuakse piirkonda juurde uusi töökohti: muuseumi laiendusega luuakse juurde 3 töökohta, tervikprojekti teostumisel luuakse teemaparki kokku 55 töökohta. Kõrghooajal töötab teemapargis 1 administraator-klienditeenindaja (1,0 kohakoormusega), kes võtab vastu külastajaid, tutvustab teemapargi kontseptsiooni ja viib muuseumis läbi ekskursioone, võtab vastu töötubade broneeringuid; 1 joogispetsialist (0,5 kohakoormusega), kes viib läbi töötubasid, 1 koristaja-kojamees (1,0 kohakoormusega), kes hoolitseb heakorra eest nii muuseumis kui mõisa territooriumil. Vajadusel kaasatakse töötubadesse juurde juhendajaid. Eelistatakse töjõudu leida Tapa valla inimeste seast. Loodavate töökohtade palgatase on planeeritud vahemikus 450-650 € brutokuupalgana.</p> <p>Turismiteenuse pakkumisel teeb loodav teemapark koostööd teiste piirkonna ettevõtetega, eelkõige majutus- ja toitlustusteenust pakkuvate ettevõtetega. Tapa vallas tegutseb 5 majutus- ja 12 toitlustusteenust pakkuvat ettevõtet, suurenev turistidevoog toob teemapargi läheduses asuvatele ettevõtetele kaudset kasu ja elavdab piirkonna ettevõtlust. Planeeritavad tegevused Eesti Alkoholi- ja Karastusjoogitööstuse Teemapargis toetavad elamus-, kogemus-, pere- ja teadmispõhise turismi arendamist, mis läbi parandatakse piirkonna miljööväärtuslikkust, luuakse uusi töökohti ja mitmekesistatakse kohalike ning külaliste vabaaja veetmise võimalusi.</p>
<p>Eeldatav tegevustes osalejate ring</p>	<p>Sihtgrupid on sise- ja välituristid kõikidest Eestit külastatavatest riikidest, sh pere-, kultuuri-, ajaloo- ja ärituristid, õpilased, ettevõtete ja asutuste töötajad.</p> <p>Projektis teostajaks on MTÜ Moe Mõis (loomisel), kelle asutajaliikmeteks on Sven Ivanov ja Marko Lastik.</p>

	<p>Koostööpartneriteks on Tapa vallavalitsus, Lääne-Viru maavalitsus, SA Lääne-Viru Arenduskeskus. Kaudseteks kasusaajateks on piirkonna majutus- ja toitlustusettevõtted.</p>
<p>Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus</p>	<p>Lääne-Viru maakonda on loodud ainulaadse Eesti Alkoholi- ja Karastusjoogitööstuse Teemapargi muuseumi osa, sh</p> <ol style="list-style-type: none">) 1) teotatud Moe mõisa viinaköögis oleva piiritusmuuseumiks ekspositsiooni laiendus;) 2) rekonstrueeritud ja sisustatud viinavabriku abihoone muuseumiks (piiritusmuuseumi laiendusena);) 3) piirkonda on lisandunud 3 uut töökohta;) 4) täiendab turistidevoog on elavdanud piirkonna majutus- ja toitlustusettevõtlust. <p>Tervikprojektis on:</p> <ol style="list-style-type: none">) 1) rekonstrueeritud ja sisustatud viinavabrik külustus- ja kultuurikeskuseks, sh meistrite ja noorte disainerite töötoad, galeriid ning kino-, teatri- ja kontserdisaal;) 2) rekonstrueeritud pargi-ala, sh teed, rajad, parklad, valgustus, rajatised ja väikevormid;) 3) rajatud pallimänguväljakud ning soetatud seadmed ja inventar;) 4) rajatud harrastus-kalapüügi koht ning selleks vajalikud rajatised koos sisustusega;) 5) rajatud ja sisustatud jalgratta laenutuspunkt;) 6) rajatud viidad ja tähistused. <p>Planeeritud külastajate hulk Eesti Alkoholi- ja Karastusjoogitööstuse Teemapargis on ca 100 000 turisti aastas.</p>
<p>Valmisolek tegevuste elluviimiseks</p>	<p>Koostatud on Eesti Alkoholi- ja Karastusjoogitööstuse Teemapargi strateegia ja eskiisilised ideelahendused. Olemas on Piiritusmuuseum, mille baasil arendatakse edasi teemapargi teenuseid. Koostatud on hinnanguline eelarve.</p>

ARENDAV OBJEKT**Vinni prioriteetsed kergliiklusteed****ARENDAVA OBJEKTI KIRJELDUS****Arendatava objekti planeeritavad kulud**

Planeeringu kohaselt vajab edasiarendamist juba rajatud kergliiklusteede võrk esmajärjekorras Kakumäe külast Viru-Jaagupi alevikku pikkusega 4 km ning Vinni ja Pajusti alevikke ühendava kergliiklustee puuduva 1 km lõigu valmishitamine.

1. Kakumäe-Viru-Jaagupi kergliiklustee algab Kakumäe külas ja kulgeb paralleelselt tugimaantee 21 Rakvere-Luige km 11,6-13,9 ja jätkub kõrvalmaantee 17103 Viru-Jaagupi-Simuna suunas ca 2 km kuni Puu tänavani.

Meie poolt soovitud Kakumäe-Viru-Jaagupi ca 4 km pikkune kergliiklustee loob ühenduse juba Vinni-Pajusti piirkonnas ja Rakvere linnas ning Rakvere vallas valmis ehitatud kergliiklusteede võrgustikuga. Samuti loob tee ühenduse Viru-Jaagupi alevikus (ca 1,5 km pikkuselt kulgevana) asuvate ettevõtete ja teenuste pakkujatega nagu Voore Farm (27 töötajat), Voore Mõis (18 töötajat), Kupna Mõis (6 töötajat), Küti Mõis (2 töötajat), Jaanus Jõe autoremont (3 töötajat), Aldar Marketi kauplus, EELK Viru-Jaagupi kirik, bussipeatus, valla saun, AS Eesti Teed Virumaa piirkonna Viru-Jaagupi meistripunkt, Viru-Jaagupi endises koolimajas asuvad raamatukogu, noortekeskus ja ringiruumid. Pihlaka tn 1 asuv külalistemaja (4 töökohta) pakub elamist läbisõidul-rännakul teelistele ja lähikonna põllumajandusfirmades hooajatöödel olevatele töötajatele. Samas soovib oma toodangut pakkuda vastasutatud OÜ Vanaema Sahver (2 tegutsejat). Puu tn 2, kust möödub kavandatav kergliiklustee, avati Kulina Lihatoostuse (6 töökohta) müügipunkt. Märkimata ei saa jätta, et kergliiklustee võimaldab turvaliselt suunduda aleviku lõunapiirilt Viru-Jaagupi kalmistuni. Poolel teel Kakumäelt Viru-Jaagupisse on Kehala klubis käivitumas Vinni tehnikaring, kus tegeletakse punnvorride ja nn seebikarpide ehitamise ja sõitmisega ning automudelismiga. Kolme km ots on paras rattaga sõitmiseks või jala käimiseks.

Valmishitatud kergliiklustee kergendab ühenduse pidamist juba oma äri avanutel, kui ka seda teha tahtjatel oma potentsiaalsete klientidega.

Kulud: Tee ehituse projekteerimine 15 tuh €; valgustuse projekteerimine ca 1,5 km 10 tuh €; ettevalmistustööd (load, märketööd, ajutised märgid, viidad, infotahvlid, raadamine) 5 tuh €; valgustuse ehitamine 100 tuh €; tee muldkeha ja katendi ehitamine koos liikluskorraldusvahendite ja teepäraldistega 712 tuh €; omanikujärelevalve teenus 50 tuh €

2. Vinni-VPG-Pajusti kergliiklustee algab Vinni Spordikompleksi (Sõpruse 16) juures olevast kergliiklusteest Tammiku tn 9 Vinni-Pajusti Gümnaasiumini, möödudes hoone idapoolsest küljest ja suundudes Vinni-Pajusti

	<p style="text-align: center;">tammiku kaudu Pajusti aleviku bussipeatuseni T 21 Rakvere-Luige km 9,35.</p> <p>Mõdrikul asuvast Lääne-Viru Rakenduskõrgkoolist Vinni alevikus asuva Vinni Spordikompleksini on valmis ehitatud ca 2,5 km kergliiklusteed. Spordikompleksist Vinni-Pajusti Gümnaasiumini ja sealt edasi läbi tammiku Pajusti alevikku rajamist vajav ca 1 km pikkune kergliiklustee looks ühenduse juba valmisenhitatud kergliiklusteede võrgustikuga.</p> <p>Kulud: Tee ehituse projekteerimine 6 tuh €; valgustuse projekteerimine 1 km 4 tuh €; ettevalmistustööd (load, viidad, märketööd, ajutised märgid, infotahvlid, raadamine) 2 tuh €; valgustuse ehitamine 70 tuh €; tee muldkeha ja katendi ehitamine koos liikluskorraldusvahendite ja teepäraldistega 68 tuh €; omanikujärelevalve teenus 8 tuh €.</p>
<p>Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju</p>	<p>Parem ligipääs keskustes asuvates töökohtadele ja teenustele (Viru-Jaagupi, Vinni, Pajusti, Rakvere). Lisavõimalusi pakkuv elukeskkond toimib tööjõulise elanikkonna säilitajana. Paranenud asumite välisilme.</p> <p>Viru-Jaagupi piirkonnas elab 875 inimest (seisuga 01.01.2015.a) e 18% valla elanikest. Otseselt parandab rajatav kergliiklustee poole tuhande kohaliku inimese alternatiivseid liikumisvõimalusi. Jalgsi ja jalgrattaga liikumine on autoliiklusele oluliseks alternatiiviks ca 10 km vahemaadel, elektrimootoriga jalgrataste lisandumisel suureneb see maa 15-20 km-ni. Viru-Jaagupi alevik ja piirkonna lähikülad, kus elanikke on 875 inimest, jääb just sellise vahemaa piiridesse.</p> <p>Vinni-VPG-Pajusti vaheline ca 1 km kergliiklusteelõigu väljaehitamine kaasajastab 1600 Vinni-Pajusti alevike elanike ja Vinni-Pajusti Gümnaasiumi 350 õpilase liikumisvõimalusi oluliselt. Samuti ühendatakse Mõdrikus asuvast Lääne-Viru Rakenduskõrgkoolist alguse saav ja Vinni Spordikompleksini valmisenhitatud 3,5 km pikkune kergliiklustee Pajustist Piirale ja edasi Rakvere linnani rajatud 7 km kergliiklusteede võrku.</p> <p>Kergliiklusteede võrgustikku Vinni valla asumite ja Rakvere linna ning Rakvere valla vahel on arendatud silmas pidades oluliste sihtpunktide sidumist, et seeläbi parandada teenuste kättesaadavust kohalikele elanikele, tagada liiklusohutus ja tagada tervisliku ja keskkonnasäästliku transpordiliigi osakaalu tõstmine igapäevases liikluses.</p> <p>Kakumäe külast kui Pajusti aleviku satelliitasumist valmis ehitatud kergliiklustee ühendabki esmalt need kaks asumit (pikkus ca 2 km). Pajustist Piirale ja sealt edasi Rakvere valla Tõrma küla kaudu ühendub kergliiklustee Rakvere linna Kunderi tänaval kulgeva kergliiklusteedega ning sealt edasi teiste linna kergliiklustee lõikudega. Pajustist Rakvere linna Kunderi tn kulgeva kergliiklustee pikkuseks on ca 7 km. Samas on valmis ehitatud Rakvere valla Tõrma külast kuni Taaravainu külas linna piiril oleva Bauhof kaupluseni kulgev ca 4 km kergliiklustee. Vahepeal saab keerata Lepna külas asuva OG Elektra tootmisalale minekuks. Lõigu pikkus ca 2 km.</p> <p>Oluline on tagada tõmbekeskuste (omavalitsuse keskused, teenuskeskused, haridusasutused, töökohad jms) ja nende lähialade ühendamine kergliiklusteedega. Meie poolt kavandatud kergliiklusteede puhul on arvestatud inimeste igapäevast liikumist (kodu-töö-kauplus-kodu) ja selle intensiivsust. Samuti on arvestatud, eelkõige Rakvere linna ümbruses, teede loogilist ühendust ja jätkumist. Kavandatud kergliiklusteed viivad Vinni valla vaatamisväärsusteni nagu Vinni-Pajusti tammik oma</p>

	kirjandustammiku osaga, Mõdriku mõis koos Tākusambaga, samas asuv Mõdriku-Roela maastikukaitseala vallseljak, Viru-Jaagupi kirik (XV saj ehitis). Aga ka Vinni Spordikompleksi kui puhkekohta ja vaba aja veetmise kohta (söök, jook, liikumisharrastuslik tegevus).
Eeldatav tegevustes osalejate ring	Vinni vald koos naaberomavalitsustega (Rakvere linn ja vald) ja Maanteeametiga.
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus	Loodud alternatiivne ja liiklusohutu ühendus valla asumite ning Rakvere linnapiirkonnaga ja sealsete ettevõtlusaladega vahemaaga 10-12 km. Paranenud on piirkonna konkurentsivõime ja asumite elukeskkonna atraktiivsus (elanikke ca 2500). Toetusega loodud tingimustest saab kasu enam kui kümnekond ettevõtet. Rajatud on Vinni-Pajusti ja Viru-Jaagupi alevike tagamaid ja Rakvere linna, kui selle Lääne-Virumaa osa tõmbekeskust ühendav, katkematu kergliiklusteede võrgustik (lisandunud on ca 5 km kergliiklusteid), andes lahenduse toimepiirkonna ühendusvõimaluste kitsaskohtadele.
Valmisolek tegevuste elluviimiseks	Lääne-Viru maavanema 02.07.2015 korraldusega nr 1-1/15-668 kehtestati Lääne-Viru maakonnaplaneeringut 2010+ täpsustav teemaplaneering „Lääne-Viru maakonna jalg- ja jalgrattateed”. http://laane-viru.maavalitsus.ee/et/laane-viru-maakonna-jalg-ja-jalgrattateede-teemaplaneering Selles dokumendis on iga maakonna valla poolt esitatud prioriteetsed kergliiklustee lõigud. Vinni vallas on I eelistusega Kakumäe-Viru-Jaagupi ja Vinni-VPG-Pajusti kergliiklusteed kogupikkusega ca 5 km. Esimese eelistusega kergliiklusteede ehitamise tehnilised projektid saavad koostatud 2015. a IV kv. Kergliiklusteede ehitamishankeks ja ehitamiseks oleme valmis 2016. a . Eelpool nimetatud kergliiklustee lõikude valmimisega saavad vajalikud ühendused Vinni ja Pajusti alevike ning Viru-Jaagupi piirkonna ja vallakeskuse kui ka maakonnakeskuse vahel tervikuna rajatud. Sõlmitud eelkõkkulepped maaomanikega. Teede ehitusprojektide koostamine ja kergliiklusteede ehitamine kajastub valla arengukava 2016.a tegevuskavas ja eelarvestrateegias (Infrastruktuur – kergliiklusteede projekteerimine ja ehitamine). https://www.riigiteataja.ee/akt/406112015028 Vinni, Rakvere ja Rägavere valdade kergliiklustee teemaplaneering http://www.vinnivald.ee/teemaplaneeringud

ARENDAV OBJEKT	
VÄIKE-MAARJA ALEVIKU AVALIKU RUUMI VÄLJAARENDAMINE	
ARENDAVA OBJEKTI KIRJELDUS	
Arendatava objekti planeeritavad kulud	<p>Valiku ruumi väljaarendamise otsesteks väljunditeks on paranenud keskväljaku ääres paiknevate hoonete ligipääsetavus, turvalisem ja sujuvam liikluskorraldus, kergliikluse osakaalu tõus, valgustatuse paranemine.</p> <p>Keskväljaku ümberehituskulud:</p> <ul style="list-style-type: none"> - parkimisalade ehitus, sh jalgrattaparkla - kõnniteede ja istumisala ehitus koos tänavavalgustusega - haljastuse rajamine - sissesõidutee ja ristmiku ehitus - avalike tualettide ehitus
Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju	<p>Väike-Maarja aleviku avaliku ruumi väljaarendamine võimaldab arendada olemasolevat ettevõtluskeskkonda ja tuua piirkonda uusi erainvesteeringuid. Keskväljaku, parkimisalade ja kõnniteede võrgustiku väljaehitamine parandab liikluskorraldust piirkonnas ja tagab parema ligipääsu erinevatele ettevõtetele ja asutustele.</p> <p>Arendatav objekt võib prognooside järgi tuua piirkonda mitmeid uusi kaubandus-, toitlustus- ja teenindussektoris tegutsevaid ettevõtteid, kes plaanivad piirkonda teha täiendavaid investeeringuid ja rajada:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kaubanduskeskuse (loodavaid töökohti 17-20) • kohviku (loodavaid töökohti 6-8) • pagaritöökoja (loodavaid töökohti 2-3) • majutusasutuse (loodavaid töökohti 6-8)

	<ul style="list-style-type: none"> • apteegi (loodavaid töökohti 2) • väikeloomakliiniku (loodavaid töökohti 2). <p>Palgatasemed töökohtadel on erinevad ning olenevad nii ettevõtlusvaldkonnast kui ka ettevõttes kasutatavast struktuurist. Keskmine brutokuupalk Väike-Maarja vallas oli 2014 aastal 832 eurot, mis jääb Lääne-Virumaa maakonna keskmisele kuupalgale veidi alla. Prognoositavalt võib loodavad töökohtade keskmine brutokuupalka tase jääda ligikaudu 700-800 vahemikku, kusjuures keskmist taset ületavad ettevõtete võtmekohtadel olevad töötajate brutokuupalk ning sellest madalamad on lihtsamate tööülesannete täitjate brutokuupalk.</p> <p>Keskväljaku vahetusse lähedusse rajatav piirkondlik esmatasandi tervisekeskus lisab olemasolevatele esmatasandi meditsiinisektori töökohtadele veel ligikaudu 4-5 töökohta (sh. füsioterapeut, ämmaemand, koduõde), millele lisanduvad veel rendipindadele suunduvad iluteeninduse valdkonnas tegutsevad ettevõtjad (3).</p> <p>Arendatavast objektist saavad kasu paljud juba piirkonnas tegutsevad ettevõtjad – AS OG Elektra (algatatud detailplaneering keskväljaku ääres), OÜ Joosand, OÜ Reinpaul, Omniva.</p> <p>Keskväljaku ehitamisega paraneb ka ühistranspordis kasutatavate busside liikluse sujuvus, kuna korrastatakse Pika tänava ja Simuna mnt ristmik, mis liikluskoormuse tipphetkedel on seni asjatut ajakulu põhjustanud ühistranspordi kasutajatele.</p>
Eeldatav tegevustes osalejate ring	<p>Kohalik omavalitsus, piirkonnas tegutsevad äriettevõtted (OG Elektra, OÜ Joosand, Omniva, OÜ ReinPaul, SF Pandivere, OÜ Pandivere Vesi, loomakliinik jm) ja haridusasutusena Sisekaitseakadeemia Päästekolledz.</p>
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus	<p>Projekti elluviimise käigus valmivad:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Väike-Maarja keskväljak koos autode parkimisalaga AS-le OG Elektra kuuluva kaubanduskeskuse poolses servas, jalgrataste parkla, avalikus kasutuses WC-dega, kõnniteede võrgustiku, tänavavalgustuse ja haljastusega; • autode ja turismibusside parkimisala ning kõnnitee J. Liivi ja keskväljaku vahelisele alale; • autode parkimisala ja kõnnitee Tamme tn äärsele alale; • rekonstrueeritud sissesõidutee Tamme tn ja J. Liivi pargi vahelisel alal. <p>Projekti tulemusena valmib Lääne-Virumaa lõunaosa tõmbekeskuseks olevas Väike-Maarja alevikus kaasaegne ja kasutajasõbralik avaliku ruumi keskkond, mis muudab piirkonna atraktiivseks teenindus- ja kaubandussektoris tegutsevatele ettevõtetele ning aitab kaasa ettevõtlusaktiivsuse suurenemisele piirkonnas tervikuna.</p>

**Valmisolek
tegevuste
elluviimiseks**

Koostatud on Väike-Maarja keskväljaku detailplaneering ja keskväljaku ehitusprojekt. Tegevused kajastuvad Väike-Maarja valla arengukavas ja eelarvestrateegias. Kaasfinantseerimistoetuse saamisega on võimalik läbi viia ehitushange ning projekt realiseerida. Väike-Maarja avaliku ruumi arendamine koos keskväljaku ja parkimisalade väljaehitamiseks on leitud Väike-Maarja valla arengukavas ja eelarvestrateegias 2016-2019 (<http://www.v-maarja.ee/index.php?part=html&id=22>).

Kohalikul omavalitsusel on olemas võimekus vajamineva omafinantseeringu tagamiseks. Väike-Maarja valla laenukoormus oli 2015. aasta alguses 587 500 eurot, mis on ligikaudu 11% põhitegevuse kuludest. Koos kavandatava laenuga 2015. aasta eelarve projektis on laenukoormuseks ligikaudu 16%. Seega omab Väike-Maarja vald piisavalt võimekust kaasata finantsvahendeid Väike-Maarja avaliku ruumi väljaehitamiseks vajaliku omaosaluse rahastamiseks.

Väike-Maarja vallavalitsus on osalenud hankijana paljude erinevate ehitustegevuste korraldamises ning omab vastavat kogemust ja pädevust Väike-Maarja avaliku ruumi projekti elluviimiseks.

ARENDAV OBJEKT	
SA Virumaa Muuseumid Eesti Politseimuseum	
ARENDAVA OBJEKTI KIRJELDUS	
Arendatava objekti plaanitavad kulud	<p>Eesti Politseimuseum avas ukseid Rakveres mais 2013 ajaloolises majas Tallinna 3, mis valmis aastal 1786. Pakume põnevat avastamist kahel korrusel (kokku on kümme temaatilist näitusetuba, lisaks eraldi Laste Politseimuseum ning külastajatele ja linnakodanikele avatud muuseumiõu).</p> <p>Muuseum on sündinud SA Virumaa Muuseumid ning Politsei- ja Piirivalveameti koostöös. Eesmärk on olla interaktiivne muuseum-teemapark, kus külastajad saavad isetegevuse ja mängu kaudu kogeda politseitööd, millest olulise osa moodustab kõikvõimalik ennetustöö.</p> <p>Lisaks püsiekspositsioonile korraldab muuseum harivaid ja praktilisi programme erinevas vanuses külastajatele. Meie sihtrühm on koolieelikutest pensionärideni.</p> <p>Plaanitavad arenduskulud on 160 000 eurot, millest toetuse vajadus on 130 000 eurot. Kulud on seotud projekteerimise, ehituse, atraktsioonide ehitamise ja soetamisega.</p> <p>ARENDAVATE OBJEKTIDE KIRJELDUS:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Politseimuseumi õueala väljaehitamine (et paremini eksponeerida politsei eritehnikat ning muuta õueala ohutumaks) – 31 700 eurot. Õueala projekt LISA 1 2. Liikuv helikopter (seest juhitud, liikuvate rootoriga) – 11 000 eurot. Helikopteri projekt ja joonised LISA 2 3. Kohtueelse uurimise labori loomine – ehitus 98 116 eurot, sisustus 9300 eurot. Muuseumi õuel asuvale hoonele teise korruse ehitus (90 m²) – kohtueelse uurimise labor (biomeetria analüüsid ning kohtupatoloogia). Kohtulabori ruumide eskiisprojekt ja sisustuse hinnapakkumised LISA 3 4. Politsei eriüksuse harjutamise ruumi loomine. Politseimuseumi esimesel korrusel asuvatesse ruumidesse pantvangi vabastamise (politsei eriüksuse abil (K-komando) programmi keskkonna loomine (ruumide rekonstrueerimine) ja vahendite soetamine (helitehnika, kaitsevahendid, relvad, märklauad, valguspark/valguse lahendus) – 9884 eurot. Ruumi on võimalik kasutada mitmeks otstarbeks, näiteks pantvangidraama programmi raames, sündmuskoha analüüs/vaatlus,

	<p>kriminalistika programm., olemasoleva pommiroboti programmile. Ruumide asendiskeem ning vahendite hinnapakumised LISA 4</p>
<p>Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju</p>	<p>Politseimuseumi arendamise I etapi sotsiaalse ja majandusliku mõju ulatus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Loodavad töökohad (4), millest üks lisandväärtusega. - Kasu saavad kohalikud ettevõtjad ehk meie koostööpartnerid (ehitus-, toitlustus-, majutus-, turismiettevõtted ning ka loomemajanduse ettevõtted (kujunduse- ja disainitööd)). Lisaks kohalik omavalitsus maksutulu suurenemise kaudu. - Arendatava objekti valmides on oodata külastajate (sealhulgas välisturistid) arvu kasvu, mille tulemus on Politseimuseumi käibekasv ning selle kaudu suudame tagada konkurentsivõimelise palga. - Külastajate arvu kasv tõstab kogu linna sisekoguprodukti.
<p>Eeldatav tegevustes osalejate ring</p>	<p>SA Virumaa Muuseumid, Kultuuriministerium, Rakvere Linnavalitsus ja Põhja-Eesti Turism</p> <p>Arendusega seotud kohalikud koostööpartnerid (ehitus-, toitlustus-, majutus-, turismiettevõtted ning ka loomemajanduse ettevõtted (kujunduse- ja disainitööd).</p>
<p>Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus</p>	<p>Eeldatavateks I etapi arenduse väljundid on:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Politseimuseumi õueala väljaehitamine (et paremini eksponeerida politsei eritehnikat ning muuta õueala ohutumaks). Olemasolevate paekivist astmete kaotamine ning kogu ala ühele tasapinnale toomine (1,5 m), mis võimaldab gruppide paremat teenidamist ning eritehnika eksponeerimist. - Liikuv helikopter (seest juhitud, liikuvate rootoritega). Eesmärk pakkuda külastajatele elamust, istuda päris helikopterisse, mis liigub (kopter on paigaldatud kolmele hüdrosilindrile, mis tagab aastaringse kasutuse (tänu hüdroõlile, mitte õhule).

	<p>Helikopterit saab juhtida salongis olevast juhtkangist (liikumisvahemik kõikides suundades on 20 cm), samuti on kopter varustatud erinevate helidega.</p> <p>- Kohtueelse uurimise labor (biomeetria analüüsid ning kohtupatoloogia). Eesmärk luua autentne kohtueelse uurimise labor, kus analüüsitakse sündmustkohalt leitud asitõendeid (veri, sõrmejäljed (DNA), biomeetria). Küllastajatel võimalus kogeda eksperdi rolli ja analüüsida erinevaid situatsioone (nt avariis hukkunu (laiba torso) vigastuste analüüs, selgitamiseks välja surma põhjus (nt mitte kinnitatud turvavöö vms). Loodud ruume saame kasutada ka õppeklassina.</p> <p>- Politsei eriüksuse harjutamise ruumi loomine. Politseimuuseumi (Tallinna 3) esimesel korrusel asuvatesse ruumidesse pantvangi vabastamise (politsei eriüksuse abil (K-komando) programmi keskkonna loomine (ruumide rekonstrueerimine) ja vahendite soetamine (helitehnika, kaitsevahendid, relvad, märklauad, valguspark/valguse lahendus). Eesmärk pakkuda küllastajatele realistlike elamusi, mille kaudu on võimalus laiendada oma tajumaailma ja omada kaudset kogemust riski- ja kriisisituatsioonides, kasvatada ühiskondlikult aktiivseid ning lojaalseid kodanikke. Lisaks on võimalus antud ruumides kasutada juba olemasolevat pommirobotit. Politseitöö erinevate külgede tutvustamine mitte ainult teoorias vaid puhtas praktikas.</p> <p>Oodatavad tulemused:</p> <p>- Politseimuuseumi atraktiivsuse suurendamine, mille tulemusena on oodata küllastajate (sealhulgas välituristid) arvu kasvu – tõuseb piirkonna konkurentsivõime.</p> <p>Politseimuuseumi külustusstatistika on järgmine:</p> <table data-bbox="488 954 1041 1104"> <tr> <td>2013</td> <td>13 000 küllastajat</td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>21 000</td> </tr> <tr> <td>2015</td> <td>23 500 (prognoositav aasta lõpuni)</td> </tr> <tr> <td>2016</td> <td>25 700 (prognoositav)</td> </tr> </table> <p>Peale PKT projekti lõppu, eeldatavalt 2017, kui muuseum ja muuseumi õueala on muudetud atraktiivsemaks, prognoosime aastaseks küllastajate arvuks 31 200.</p> <p>- Uute töökohtade loomine (4) .</p>	2013	13 000 küllastajat	2014	21 000	2015	23 500 (prognoositav aasta lõpuni)	2016	25 700 (prognoositav)
2013	13 000 küllastajat								
2014	21 000								
2015	23 500 (prognoositav aasta lõpuni)								
2016	25 700 (prognoositav)								
<p>Valmisolek tegevuste</p>	<p>Politseimuuseumi arendamise I etapiga seonduvad dokumendid (lisatud tegevuskava vormile):</p>								

elluviimiseks

LISA : Politseimuseum lisad.rar